

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w 2019 r.

Socio-economic situation of the country in 2019

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w 2019 r.

Socio-economic situation of the country in 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Ambroch

Zespół autorski

Editorial team

Dominika Borek, Justyna Gustyn, Anna Kozera, Joanna Kozłowska, Marcin Marikin, Ewa Morytz-Balska,
Marcin Safader, Robert Waker, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Elżbieta Lisiak, Eustachiusz Markowski, Joanna Sadowy, Urszula Wilczyńska

Autorzy ikon użytych na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect from Flaticon

ISSN 1505–6449

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source.

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10

Zam. 23/2020/nakł. 250

Spis treści

Contents

Synteza	5
<i>Executive summary</i>	8
Sytuacja demograficzna Polski	11
<i>Demographic situation in Poland</i>	
Rynek pracy	22
<i>Labour market</i>	
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	31
<i>Wages and salaries; social benefits</i>	
Ceny	37
<i>Prices</i>	
Rolnictwo	47
<i>Agriculture</i>	
Przemysł	60
<i>Industry</i>	
Budownictwo	66
<i>Construction</i>	
Budownictwo mieszkaniowe	70
<i>Housing construction</i>	
Rynek wewnętrzny	73
<i>Domestic market</i>	
Usługi biznesowe	76
<i>Business services</i>	
Bilans płatniczy	78
<i>Balance of payments</i>	
Handel zagraniczny	81
<i>Foreign trade</i>	
Giełdowy rynek papierów wartościowych	89
<i>Stock exchange market</i>	
Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach	93
<i>Economic situation on the world and in selected countries</i>	
Dynamika realna produktu krajowego brutto	101
<i>Indices of real gross domestic product</i>	
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju	102
<i>Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country</i>	
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne	106
<i>Main macroeconomic indicators</i>	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>	Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>	Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>	„W tym” <i>“Of which”</i>	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>	Comma (,)	<i>used in figures represents the decimal point</i>
Kropka (.)	oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>		

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>	Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>	kg	kilogram <i>kilogramme</i>
mln	milion <i>million</i>	szt. <i>pc.</i>	sztuka <i>piece</i>
mlrd	miliard <i>billion</i>	l	litr <i>litre</i>
p.proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>	hl	hektolitr <i>hectolitre</i>
zł <i>zl</i>	złoty <i>zloty</i>	t	tona <i>tonne</i>
USD	dolar USA <i>US dollar</i>	dt	decytona <i>decitonne</i>
EUR	euro <i>euro</i>		
CHF	frank szwajcarski <i>Swiss franc</i>		
UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>		

Synteza

Produkt krajowy brutto w 2019 r.

wstępny szacunek +4,0% r/r

Według wstępnych szacunków produkt krajowy brutto w 2019 r. wzrósł realnie w mniejszym stopniu niż w roku poprzednim (4,0% wobec 5,1% w 2018 r.).

Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego pozostawał popyt krajowy. Pozytywnie oddziaływało spożycie i popyt inwestycyjny. Dodatni był także wpływ eksportu netto.

Spożycie ogółem było o 4,0% wyższe niż w 2018 r. (kiedy notowano wzrost o 4,1%), w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych zwiększyło się o 3,9% (w 2018 r. – o 4,3%). Tempo wzrostu akumulacji brutto spowolniło do 3,0% (z 10,1% w 2018 r.). Nakłady brutto na środki trwałe wzrosły o 7,8% (wobec 8,9% rok wcześniej). Popyt krajowy zwiększył się o 3,8% (w 2018 r. wzrósł o 5,3%).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej zwiększyła się o 4,0% (wobec 5,1% w 2018 r.). Nieco słabszy niż w 2018 r. był wzrost wartości dodanej brutto w przemyśle (4,2% wobec 4,6%), a znacznie wolniejszy – w budownictwie (2,8% wobec 12,2%). W tempie zbliżonym do notowanego przed rokiem wzrosła wartość dodana brutto w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,7%).

Rynek pracy w 2019 r.

pracujący w gospodarce narodowej (stan w końcu okresu)¹ ok. +1% r/r

przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw² +2,7% r/r

stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu) 5,2%

W 2019 r. utrzymały się korzystne tendencje na rynku pracy. Zarówno liczba pracujących w gospodarce narodowej, jak i przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosły, choć w mniejszym stopniu niż w poprzednim roku. Dalszemu ograniczeniu uległo bezrobocie rejestrowane.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2019 r.

nominalne +6,5% r/r

realne +4,1% r/r

Wzrost przeciętnych miesięcznych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw był słabszy niż przed rokiem. Nasilenie dynamiki cen konsumpcyjnych wpłynęło na spowolnienie tempa wzrostu siły nabywczej płac.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w 2019 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych nominalne +4,7% r/r

realne +2,0% r/r

rolników indywidualnych nominalne +5,3% r/r

realne +2,6% r/r

Umocnił się wzrost przeciętnych miesięcznych nominalnych emerytur i rent brutto w obu systemach. Siła nabywczą świadczeń z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wzrosła w tempie podobnym jak przed rokiem, natomiast rolników indywidualnych – szybszym.

1 Szacunek dla pełnej zbiorowości, tj. łącznie z jednostkami o liczbie pracujących do 9 osób.

2 W jednostkach powyżej 9 pracujących.

Ceny w 2019 r.

ceny towarów i usług konsumpcyjnych +2,3% r/r

W 2019 r. przyspieszyła dynamika cen konsumpcyjnych. Szybciej rosły ceny usług niż ceny towarów. Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ukształtował się na poziomie założonym w ustawie budżetowej. W znacznie większym stopniu niż w poprzednim roku wzrosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych. Dużo słabsza niż w 2018 r. była natomiast dynamika cen w zakresie transportu, mniej wzrosły również ceny związane z mieszkaniem.

ceny produkcji sprzedanej przemysłu +1,2% r/r

Tempo wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu uległo dalszemu spowolnieniu. Umocnił się natomiast wzrost cen produkcji budowlano-montażowej.

ceny produkcji budowlano-montażowej +3,5% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu w 2019 r.

ogółem¹ +3,9% r/r

Według wstępnych szacunków dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ogółem była wolniejsza od notowanej w 2018 r.

w jednostkach powyżej 9 pracujących +4,0% r/r

W mniejszym stopniu niż w poprzednim roku wzrosła również sprzedaż w jednostkach powyżej 9 pracujących. Zwiększyła się produkcja we wszystkich sekcjach przemysłu. Wzrost notowano także w większości głównych grupowań przemysłowych (z wyjątkiem dóbr związanych z energią), w tym najwyższy – w produkcji dóbr inwestycyjnych.

Produkcja budowlano-montażowa w 2019 r.

ogółem¹ ok. +2% r/r

Wstępne szacunki wskazują na dużo słabszy niż w 2018 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej ogółem.

w jednostkach powyżej 9 pracujących +2,6% r/r

W jednostkach powyżej 9 pracujących wzrost produkcji budowlano-montażowej był również znacznie niższy niż rok wcześniej. Dynamika uległa osłabieniu we wszystkich działach budownictwa. Najwyższy wzrost notowano w jednostkach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne. Sprzedaż robót inwestycyjnych wzrosła bardziej niż robót remontowych.

Sprzedaż detaliczna w 2019 r.

ogółem³ + 3,9% r/r

Według wstępnych szacunków wzrost sprzedaży detalicznej ogółem był wolniejszy niż w 2018 r. W mniejszym stopniu niż przed rokiem wzrosła również sprzedaż w przedsiębiorstwach powyżej 9 pracujących.

w jednostkach powyżej 9 pracujących +5,4% r/r

³ Wstępny szacunek dla pełnej zbiorowości, tj. łącznie z jednostkami o liczbie pracujących do 9 osób.

Rolnictwo w 2019 r.

globalna produkcja rolnicza (wstępny szacunek)	-3,4% r/r
produkcja roślinna	-3,9% r/r
produkcja zwierzęca	-3,0% r/r
wskaźnik „nożyce cen”	111,3

Globalna produkcja rolnicza, po trzech latach wzrostu, obniżyła się w porównaniu z poprzednim rokiem. Obserwowano spadek zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej.

Na rynku rolnym, pomimo większej podaży, przeciętne ceny skupu zbóż podstawowych, żywca drobiowego oraz mleka były wyższe niż w 2018 r. Znacznie wzrosły także ceny ziemniaków i żywca wieprzowego w skupie, przy ograniczonej podaży tych surowców. Niższe niż w roku poprzednim były natomiast ceny żywca wołowego.

Ceny produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne wzrosły w 2019 r. znacznie bardziej niż ceny towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne. W rezultacie rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej były korzystne dla producentów (odwrotnie niż w 2018 r.).

Wstępne wyniki reprezentacyjnego badań pogłowia przeprowadzonych według stanu na dzień 1 grudnia 2019 r. wskazują na wzrost pogłowia trzody chlewnej oraz bydła w skali roku.

Handel zagraniczny (w zł) w okresie styczeń–listopad 2019 r.

eksport	+5,9% r/r
import	+3,5% r/r

Obroty towarowe z zagranicą wzrosły w słabszym tempie niż w analogicznym okresie 2018 r. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem wobec ujemnego przed rokiem. Wyższe niż rok wcześniej były obroty z większością grup krajów; obniżył się jedynie import z krajów Europy Środkowo–Wschodniej. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–październik 2019 r. kształtował się korzystnie (wobec niekorzystnego rok wcześniej).

Koniunktura gospodarcza w styczniu 2020 r.

Oceny koniunktury formułowane przez przedsiębiorców prowadzących działalność w przetwórstwie przemysłowym w styczniu br. poprawiły się z niekorzystnych na pozytywne. Mniej negatywne niż przed miesiącem są nastroje w budownictwie. Nieco pogorszyły się natomiast (do nieznacznie pesymistycznych) nastroje jednostek handlu detalicznego.

Koniunktura konsumencka w styczniu 2020 r.

Wskaźnik ufności konsumenckiej określający bieżące tendencje konsumpcji indywidualnej uległ niewielkiemu pogorszeniu w porównaniu z poprzednim miesiącem. Nieco poprawił się natomiast wskaźnik dotyczący tendencji oczekiwanych. Najbardziej osłabiły się oceny bieżącej sytuacji ekonomicznej kraju oraz możliwości dokonywania ważnych zakupów. Bardziej optymistyczne są przewidywania dotyczące poziomu bezrobocia.

Executive summary

Gross domestic product in 2019

preliminary estimate +4.0% y/y

According to preliminary estimates, gross domestic product in 2019 increased in real terms to a lesser extent than a year before (4.0% against 5.1% in 2018).

Domestic demand remained the main driver of economic growth. The impact of consumption and investment demand, as well as of net exports was positive.

Final consumption expenditure was by 4.0% higher than in 2018 (when a growth of 4.1% was recorded), of which consumption expenditure of households sector grew by 3.9% (in 2018 by 4.3%). The growth rate of gross capital formation slowed down to 3.0% (from 10.1% in 2018). Gross fixed capital formation increased by 7.8% (against a growth of 8.9% in the previous year). Domestic demand grew by 3.8% (against 5.3% in 2018).

Gross value added in the national economy increased by 4.0% (against 5.1% in 2018). Slightly weaker than in 2018 was the growth of gross value added in industry (4.2 against 4.6%), and significantly slower – in construction (2.8% against 12.2%). In trade; repair of motor vehicles the growth rate was similar to the one recorded in the previous year (4.7%).

Labour market in 2019

employment in national economy (as of the end of period)¹ ca. +1% y/y

average paid employment in enterprise sector² +2.7% y/y

registered unemployment rate (as of the end of period) 5.2%

In 2019 favourable trends on the labour market continued. Both employment in national economy and average paid employment in enterprise sector increased, although to a smaller extent than a year before. A further decrease in registered unemployment was observed.

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in 2019

nominal +6.5% y/y

real +4.1% y/y

The growth of average monthly nominal gross wages and salaries in enterprise sector was weaker than a year before. With accelerated dynamics of consumer prices the growth rate of purchasing power of wages and salaries slowed down.

Average monthly gross retirement and other pensions in 2019

from non-agricultural social security system

nominal +4.7% y/y

real +2.0% y/y

of farmers

nominal +5.3% y/y

real +2.6% y/y

The growth of average monthly nominal and real gross retirement and other pensions in both systems strengthened. The purchasing power of benefits from non-agricultural social security system grew at the pace similar to the one observed a year before, and of farmers – faster.

¹ Estimate covering complete statistical population, ie. including entities employing up to 9 persons.

² In entities employing more than 9 persons.

Prices in 2019

prices of consumer goods
and services +2.3% y/y

In 2019 the dynamics of consumer prices accelerated. Prices of services grew faster than prices of goods. The average annual price index of consumer goods and services was at the level assumed in the Budget Act. The prices of food and non-alcoholic beverages increased to the significantly greater extent than in the previous year. While the dynamics of transport prices was much weaker than in 2018, prices related to dwelling also increased less.

producer prices in industry +1.2% y/y

producer prices in construction +3.5% y/y

The growth rate of prices of sold production of industry slowed down further. The increase in prices of construction and assembly production strengthened.

Sold production of industry in 2019

total³ +3.9% y/y

According to preliminary estimates, the growth rate of sold production of industry in total was lower than that recorded in 2018.

in entities above 9 employees +4.0% y/y

Also in units employing more than 9 persons sold production grew to a lesser extent than in the previous year. Sales increased in all sections of industry. Production growth was also recorded in most main industrial groupings (except for energy), including the highest one in production of capital goods.

Construction and assembly production in 2019

total³ ca. +2% y/y

Preliminary estimates indicate a much weaker than in 2018 increase of construction and assembly production in total.

in entities above 9 employees +2.6% y/y

Also in units employing more than 9 persons increase of production was much lower than in the previous year. The pace of growth slowed down in all divisions of construction. The highest growth was recorded in units dealing mainly with specialised construction activities. Sales of investment works increased more than of restoration ones.

Retail sales in 2019

total³ +3.9% y/y

in entities above 9 employees +5.4% y/y

According to preliminary estimates, the growth of total retail sales was slower than in 2018. In enterprises above 9 employees, retail sales increased also to a lesser extent than a year before.

³ Preliminary estimate covering complete statistical population, ie. including entities employing up to 9 persons.

Agriculture in 2019

gross agricultural output (preliminary estimate)	-3.4% y/y
crop output	-3.9% y/y
animal output	-3.0% y/y
‘price gap’ index	111.3

Gross agricultural output, after three years of growth, decreased compared to the previous year. A decline was observed both in plant and animal output.

On the agricultural market, despite higher supply, the average procurement prices of basic cereals, poultry for slaughter and milk were higher than in 2018. The prices of potatoes and pigs for slaughter in procurement increased significantly, with a limited supply of these products. Lower than in the previous year were the prices of cattle for slaughter.

Prices of agricultural products sold by private farms increased in 2019 significantly more than the prices of goods and services purchased for the purposes of current agricultural production and for investment. As a result, market conditions for agricultural production were favourable to producers (unlike in 2018).

Preliminary results of representative surveys of livestock conducted as of 1st December 2019 indicate increase in livestock of pigs and cattle in annual terms.

Foreign trade in January-November 2019

exports	+5.9% y/y
imports	+3.5% y/y

Foreign trade turnover grew at a slower rate than in the corresponding period of 2018. The total turnover balance was positive against a negative one a year before. Turnover with most groups of countries was higher than in the previous year; only imports from Central and Eastern Europe countries decreased. The terms of trade index in the period of January–October 2019 was favourable (against an unfavourable one a year before).

Business tendency in January 2020

Business tendency climate assessments formulated by entrepreneurs in manufacturing in January 2020 improved from negative to positive. The sentiments in construction are less negative than a month before, while those of retail trade units subtly worsened (to slightly pessimistic).

Consumer tendency in January 2020

The consumer confidence indicator, defining current tendencies of individual consumption, slightly deteriorated compared to the previous month. The confidence indicator regarding expected tendencies, however, slightly improved. The assessments of the current economic situation of the country and the possibility of making important purchases weakened the most. More optimistic are predictions regarding the level of unemployment.

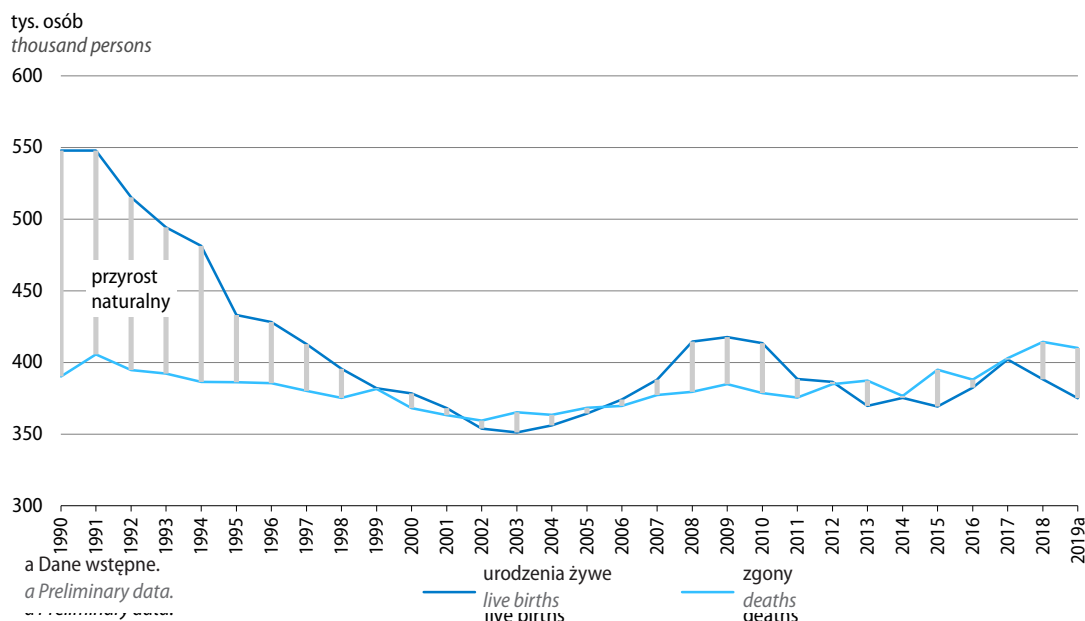
Sytuacja demograficzna Polski

Demographic situation in Poland

Według wstępnych danych **liczba ludności Polski** w końcu 2019 r. wyniosła 38383 tys., tj. o ok. 28 tys. mniej niż przed rokiem (w tym w I półroczu 2019 r. zmniejszyła się o 25 tys. osób). Stopa ubytku rzeczywistego wyniosła – 0,07%, co oznacza, że na każde 10 tys. ludności ubyło ok. 7 osób (wobec ubytku rzeczywistego – 0,06% w 2018 r.).

Spadek liczby ludności obserwowany jest od 2012 r., z wyjątkiem 2017 r., kiedy odnotowano nieznaczny wzrost (o niespełna 1 tys.). Na zmiany w liczbie ludności w ostatnich latach wpływa przede wszystkim przyrost naturalny, który od 2013 r. pozostaje ujemny. Szacuje się, że w 2019 r. liczba urodzeń była o ok. 35 tys. niższa niż liczba zgonów. Współczynnik przyrostu naturalnego (na 1000 ludności) wyniósł – 0,9 (wobec – 0,7 w 2018 r.). Współczynniki przyrostu naturalnego są zazwyczaj wyższe na wsi niż w miastach – w ostatnich latach w miastach obserwowany jest ubytek naturalny, natomiast na wsi niewielki przyrost.

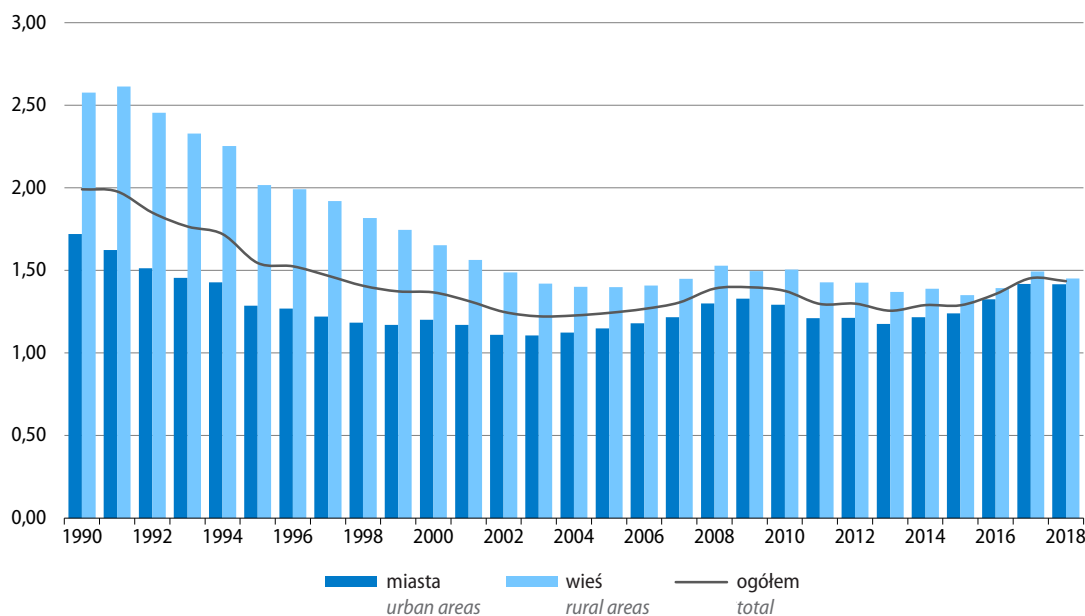
Wykres 1. Ruch naturalny ludności
Chart 1. Vital statistics

Ze wstępnych szacunków wynika, że w 2019 r. zarejestrowano 375 tys. **urodzeń żywych**, tj. o ok. 13 tys. mniej niż w roku poprzednim; współczynnik urodzeń spadł o 0,3 pkt do 9,8‰.

Od około 30 lat utrzymuje się zjawisko depresji urodzeniowej – **niska liczba urodzeń nie zapewnia prostej zastępowalności pokoleń**. W 2018 r.¹ **współczynnik dzietności** wyniósł 1,43, co oznacza, że na 100 kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) przypadało 143 urodzonych dzieci (w miastach – 142, na wsi – 145). Optymalna wielkość tego współczynnika, określana jako korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego, to 2,10–2,15, tj. gdy w danym roku na 100 kobiet w wieku 15–49 lat przypada średnio co najmniej 210–215 urodzonych dzieci.

Wykres 2. Współczynnik dzietności
Chart 2. *Fertility rate*

Obserwowane od początku transformacji ustrojowej zmiany postaw i priorytetów życiowych młodych ludzi (osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia i stabilizacji ekonomicznej) spowodowały przesunięcie wieku zakładania rodziny. Obecnie najwyższa płodność cechuje kobiety w wieku 26–31 lat, co oznacza podwyższenie wieku najczęstszego rodzenia dzieci średnio o 6–8 lat w stosunku do początku lat transformacji oraz o 2–4 lata w stosunku do początku XXI wieku. W 2018 r. **mediana wieku² kobiet rodzących dziecko** wyniosła 30 lat (wobec 26 lat w 1990 r. i 2000 r.).

Systematycznie rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich – na początku lat 90. było to ok. 6–7%, w 2000 r. – ok. 12%, a w 2018 r. – ponad 26%. Odsetek dzieci urodzonych ze związków pozamałżeńskich jest wyższy w miastach niż na wsi: w 2018 r. wyniósł odpowiednio ponad 29% i ok. 22%.

¹ Przywołane w tekście dane szczegółowe dotyczą 2018 r. Dane za 2019 r. stanowią wstępny szacunek.

² Mediana wieku/wiek środkowy wyznacza granicę wieku, którą połowa danej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

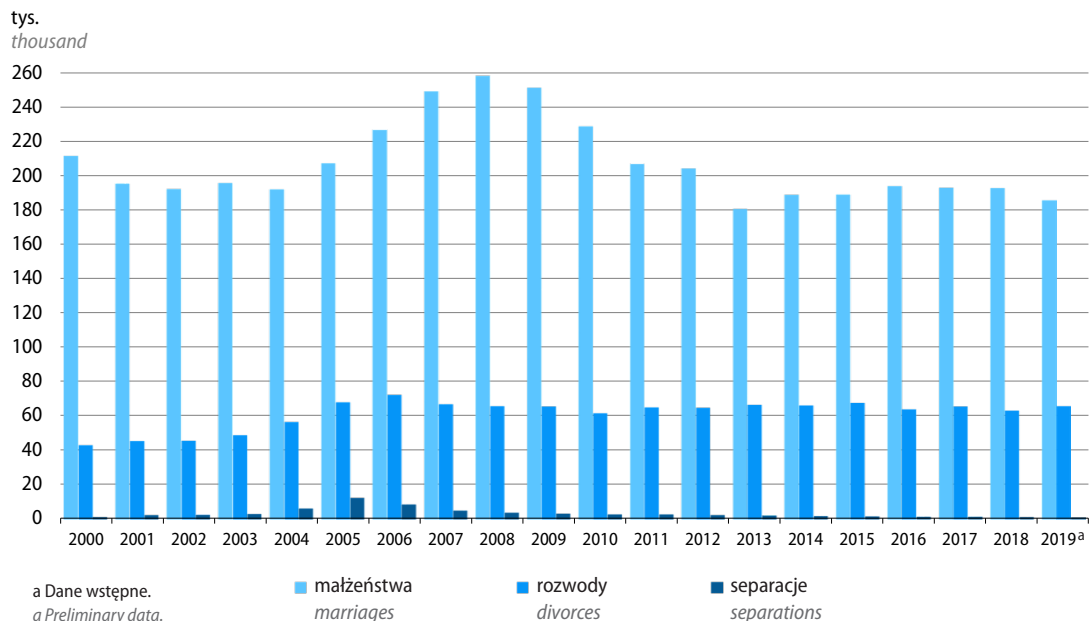
Liczba urodzeń w Polsce jest nadal istotnie determinowana liczbą zawieranych związków małżeńskich, przy czym ponad połowa dzieci rodzi się w okresie pierwszych trzech lat trwania małżeństwa rodziców. Szacuje się, że w 2019 r. zawarto ponad 183 tys. **związków małżeńskich**, tj. o 9 tys. mniej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw wyniósł ok. 4,8‰. Częstość zawierania małżeństw w miastach i na wsi jest podobna. W 2018 r. małżeństwa wyznaniowe (tj. zawarte w kościołach lub związkach wyznaniowych i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego) stanowiły w Polsce ok. 62% zawieranych prawnie związków (na wsi było to ok. 70%). Wśród nowo zawartych związków ok. 80% to małżeństwa pierwsze, tj. panien z kawalerami (na wsi – ok. 85%). W ostatnich kilkunastu latach znacznie podwyższył się wiek nowożeńców. W 2018 r. mediana wieku mężczyzny zawierającego małżeństwo wynosiła 30 lat, a kobiety prawie 28 lat i w przypadku obydwu płci było to o ponad 4 lata więcej niż w 2000 r. Nowożeńcy w miastach są średnio o 2 lata starsi od zamieszkałych na terenach wiejskich.

Według wstępnych szacunków w 2019 r. **rozwiódł się** ok. 65 tys. par małżeńskich, tj. o ok. 2 tys. więcej niż rok wcześniej; współczynnik rozwodów wzrósł o 0,1 pkt do 1,7‰. W 2018 r. na każde 10 tys. istniejących małżeństw 71 zostało rozwiązanych na drodze sądowej, podczas gdy w 1990 r. było ich 46. W miastach częstość rozwodów jest 2-krotnie wyższa niż na wsi. Wśród małżeństw rozwiedzionych w 2018 r. prawie 58% wychowywało 53 tys. nieletnich dzieci (w wieku poniżej 18 lat). Coraz częściej sąd orzeka wspólne wychowywanie dzieci przez rozwiedzionych rodziców – w 2018 r. takich rozstrzygnięć było prawie 58% (wobec 29% w 2000 r.). Opieka przyznana wyłącznie matce dotyczy obecnie ok. 37% przypadków (wobec 65% w 2000 r.), natomiast ojcu wyłączną opiekę przyznano tylko w ok. 4% orzeczeń.

Od kilku lat w stosunku do ok. 1,5 tys. małżeństw rocznie sąd orzeka **separację** – szacuje się, że w 2019 r. było ich ok. 1,2 tys. Każdego roku odnotowuje się nieliczne przypadki zniesienia separacji, tj. powrotu do małżeństwa, jednak większość małżeństw pozostających w prawnej separacji wnosi o rozwód.

Wykres 3. Małżeństwa, rozwody i separacje

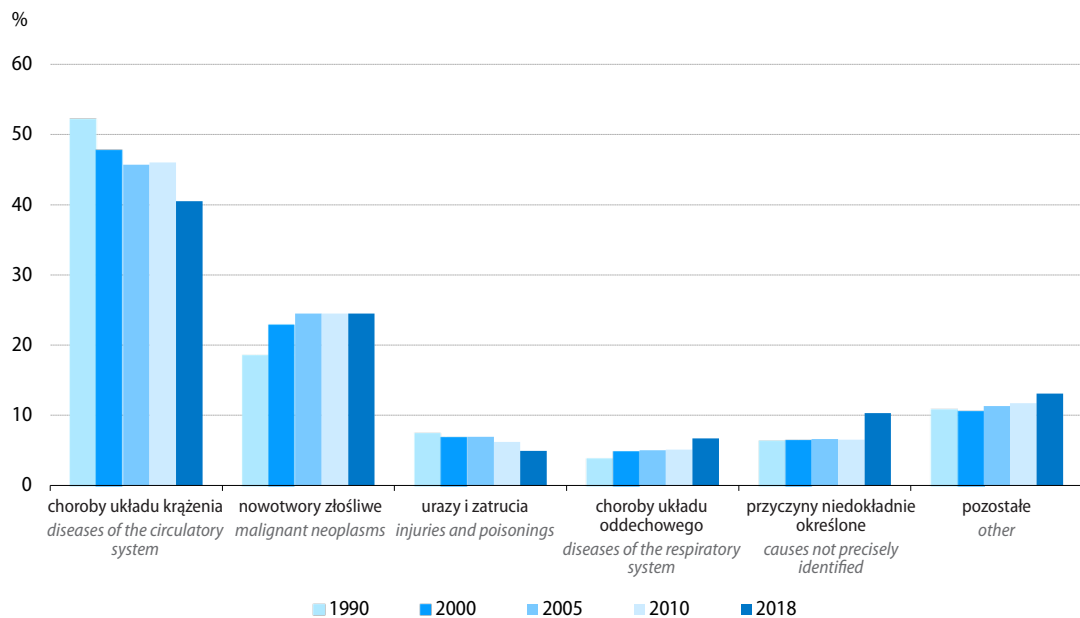
Chart 3. *Marriages, divorces and separations*

Według wstępnych danych w 2019 r. **zmarło** ok. 410 tys. osób, tj. o ok. 4 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik umieralności wyniósł 10,7‰ (wobec 10,8‰ w 2018 r.). Około 52% zmarłych osób stanowili mężczyźni. Mediana wieku osób zmarłych w 2018 r. wyniosła 77 lat (71 lat dla mężczyzn i 82 lata dla kobiet), podczas gdy w 2000 r. było to 73 lata (odpowiednio 69 lat dla mężczyzn i 78 lat dla kobiet).

Głównymi **przyczynami zgonów** są choroby układu krążenia i choroby nowotworowe, powodujące prawie 70% wszystkich zgonów. Z roku na rok obserwuje się wzrost liczby zachorowań i zgonów w wyniku chorób nowotworowych; na początku lat 90. XX w. nowotwory złośliwe były przyczyną niespełna 20% wszystkich zgonów, a w 2018 r. odpowiadały za blisko 25% wszystkich zgonów. Maleje natomiast udział zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia: z ok. 52% w 1990 r. do ok. 41% obecnie. Kolejnymi istotnymi przyczynami zgonów są choroby układu oddechowego oraz urazy i zatrucia, stanowiące przyczynę po ok. 5–7% wszystkich zgonów.

Wykres 4. Zgony według przyczyn
Chart 4. Deaths by causes

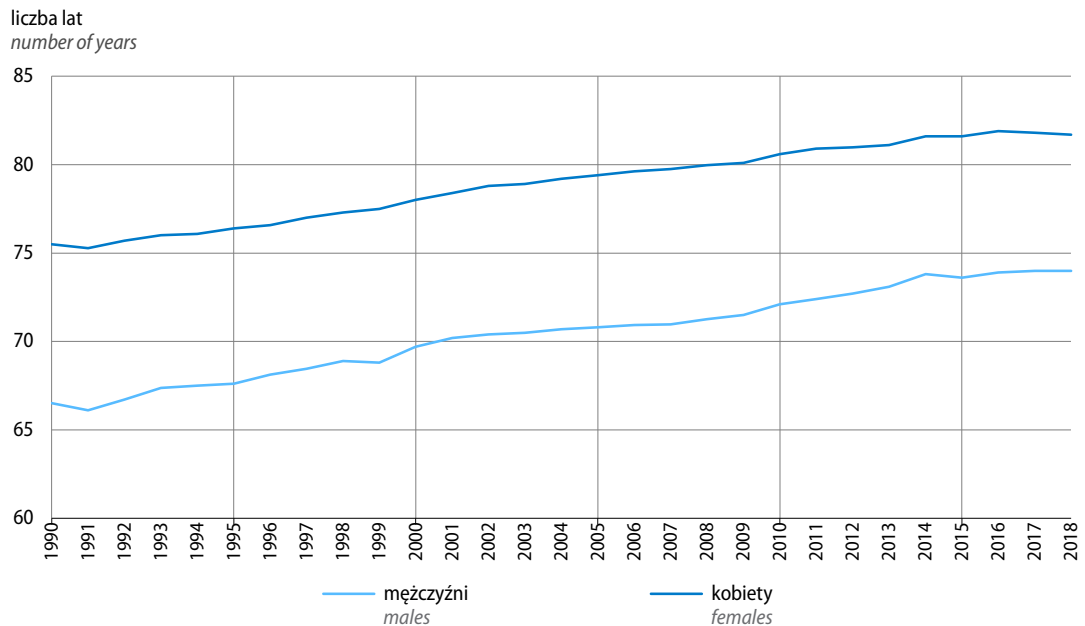

Pozytywnym zjawiskiem jest utrzymująca się niska **umieralność niemowląt**. Szacuje się, że w 2019 r. zmarło ok. 1,4 tys. dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Od kilku lat współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wynosi ok. 4‰; szacuje się, że w 2019 r. wyniósł 3,8‰ (wobec 8,1‰ w 2000 r. oraz 19,3‰ w 1990 r.).

Obserwowane od początku lat 90. XX w. zmiany w poziomie umieralności korzystnie wpływają na długość trwania życia, przy czym nadal utrzymuje się duża różnica między trwaniem życia mężczyzn i kobiet. W 2018 r. **przeciętne trwanie życia** przewidywane dla noworodka płci męskiej wyniosło 74 lata, a dla dziewczynki było o 8 lat dłuższe i wyniosło 82 lata (przy założeniu utrzymania się w kolejnych latach warunków umieralności jak w 2018 r.). W porównaniu z początkiem lat 90. XX w. trwanie życia wydłużyło się o ponad 7 lat dla mężczyzn oraz o ponad 6 lat dla kobiet. Krótsze trwanie życia mężczyzn wynika ze zjawiska ich nadumieralności, które obserwowane jest we wszystkich grupach wieku, przy czym różnica ta zmniejsza się wraz z wiekiem.

Wykres 5. Przeciętne trwanie życia
 Chart 5. Life expectancy

W ogólnej liczbie ludności Polski kobiety stanowią prawie 52% i na 100 mężczyzn przypada ich 107 (w miastach 111, a na wsi 101). Wskaźnik ten jest zróżnicowany pod względem wieku. Rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek i do ok. 50 roku życia występuje liczebna przewaga mężczyzn (na 100 przypada 97 kobiet). W późniejszych grupach wiekowych, z powodu nadumieralności mężczyzn, relacja ta ulega odwróceniu – w grupie osób w wieku 50 lat i więcej **współczynnik feminizacji** wynosi 126, przy czym w najstarszych rocznikach (70 lat i więcej) jest to już 171. Wśród mieszkańców wsi przewaga liczebna kobiet następuje dopiero po 60 roku życia, natomiast w miastach – już od 40 roku życia.

Mediana wieku mieszkańców Polski w 2018 r. wyniosła prawie 41 lat, tj. o ponad 5 lat więcej niż w 2000 r. Wiek środkowy dla mężczyzn to prawie 39 lat, a dla kobiet – ponad 42 lata (w 2000 r. odpowiednio: ponad 33 i 37 lat). Mieszkańcy wsi są przeciętnie o 3 lata młodszy od ludności miast, gdzie mediana wynosi prawie 42 lata.

Rezultatem przemian w procesach demograficznych, a przede wszystkim trwającej od początku lat 90. XX w. depresji urodzeniowej, są zmiany **w liczbie i strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku**. Do 2016 r. stopniowo zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży (0–17 lat). W latach 2017–2018 wzrosła ona nieznacznie, ponieważ liczba urodzeń w tych latach była nieco wyższa od liczby 17-latków opuszczających wiek przedprodukcyjny. Szacuje się, że w końcu 2019 r. liczba ludności w wieku 0–17 lat wyniosła nieco ponad 6,9 mln i była o ok. 8 tys. wyższa niż rok wcześniej, ale o ponad 4 mln mniejsza niż w 1990 r. oraz o 2,4 mln mniejsza niż w 2000 r. Udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności nie zmienił się w stosunku do 2018 r. i wyniósł 18,1% (wobec 24,4% w 2000 r. i 29,0% w 1990 r.).

Tablica 1. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku według stanu w dniu 31 grudnia^a
Table 1. Structure of the population by economic age groups as of 31 December^a

Grupy wieku Age groups	1990	2000	2010	2018	2019 ^b	1990	2000	2010	2018	2019 ^b
	w tysiącach in thousands					w % in %				
Ludność ogółem Total population	38073	38254	38530	38411	38383	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w wieku:										
przedprodukcyjnym (0–17 lat) pre-working age (0–17 years)	11043	9333	7243	6936	6944	29,0	24,4	18,8	18,1	18,1
produkcyjnym (18–59/64) working age (18–59/64)	22146	23261	24831	23270	23022	58,2	60,8	64,4	60,6	60,0
mobilnym (18–44) mobility age (18–44)	15255	15218	15424	14676	14475	40,1	39,8	40,0	38,2	37,7
niemobilnym (45–59/64) non-mobility age (45–59/64)	6890	8043	9407	8594	8547	18,1	21,0	24,4	22,4	22,3
poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej) post-working age (60/65 and more)	4884	5660	6456	8206	8417	12,8	14,8	16,8	21,4	21,9

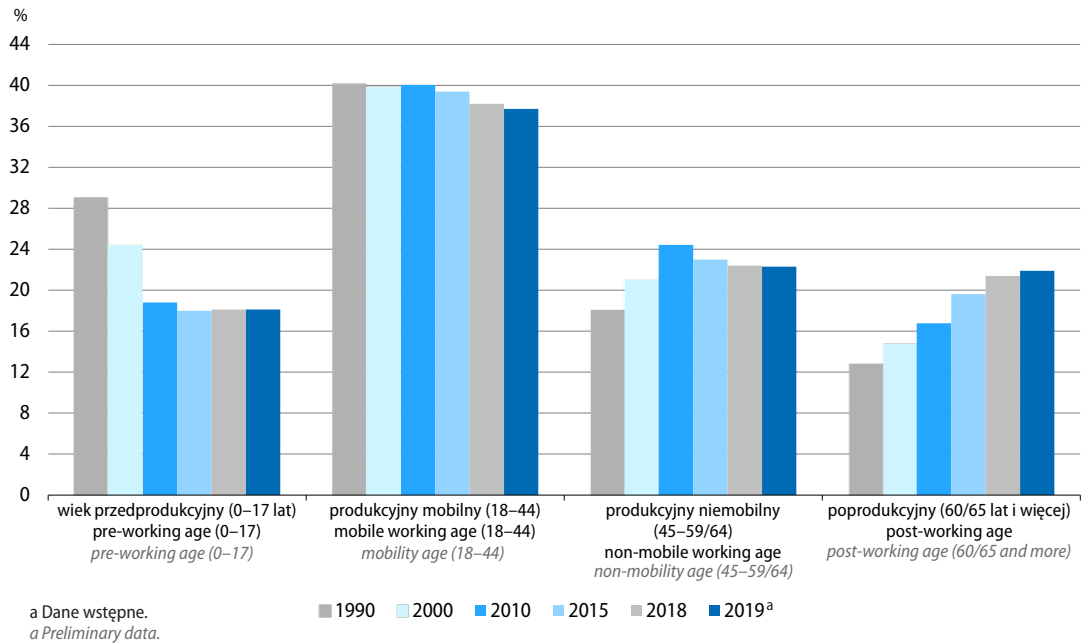
a Dane zostały opracowane przy uwzględnieniu wyników kolejnych spisów powszechnych: dla 1990 r. – NSP 1988, dla 2000 r. – NSP 2002, od 2010 r. – NSP 2011. b Dane wstępne.

a Data were compiled taking into account the results of subsequent national censuses: for 1990 – the 1988 National Census, for 2000 – the 2002 National Census, since 2010 the 2011 National Census. b Preliminary data.

W latach 2000–2009, w wyniku osiągnięcia wieku dojrzałości przez liczne roczniki urodzone w okresie ostatniego wyżu demograficznego (z pierwszej połowy lat 80. XX w.), obserwowano znaczny wzrost liczebności grupy wieku produkcyjnego oraz jej udziału w ogólnej populacji. Od 2010 r. odsetek tej grupy wieku obniża się – szacuje się, że w końcu 2019 r. wyniósł ok. 60% (23 mln osób, o 248 tys. mniej niż przed rokiem). Wynika to z przechodzenia do grupy wieku poprodukcyjnego licznych roczników osób urodzonych w końcu lat 50. XX w. oraz z coraz mniejszej liczebności 18-latków, zasilających wiek produkcyjny. Spowolnieniu uległ proces starzenia się zasobów pracy, tj. maleją zarówno liczba, jak i odsetek ludności w wieku produkcyjnym niemobilnym, który według stanu na koniec 2019 r. oszacowano na 22,3%. Obniża się również liczba i odsetek ludności w wieku produkcyjnym mobilnym, który od ponad 20 lat oscylował wokół 40%, a według szacunków na koniec 2019 r. wyniósł 37,7%.

Nieprzerwanie obserwowany jest wzrost liczby i odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Według wstępnych danych w końcu 2019 r. liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wyniosła ponad 8,4 mln osób, a jej udział w ogólnej populacji wzrósł do 21,9% (wobec odpowiednio 5,7 mln i niespełna 15% w 2000 r.). W stosunku do 2018 r. liczebność tej grupy wzrosła o ponad 200 tys.

Wykres 6. Zmiany w strukturze ludności według wieku
 Chart 6. *Changes in the structure of population by age*

Miarą określającą relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności jest współczynnik obciążenia demograficznego, obrazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Współczynnik ten rośnie od kilku lat – szacuje się, że w 2019 r. wyniósł 67 wobec 55 w 2010 r. Większe znaczenie niż wartość ogólnego współczynnika mają proporcje wskaźników cząstkowych (rozpatrywanych odrębnie relacji liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do wieku produkcyjnego oraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym do wieku produkcyjnego). Analiza wskaźników cząstkowych wskazuje na niekorzystne zmiany w obydwu grupach.

Tablica 2. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym według stanu w dniu 31 grudnia

Table 2. *Non-working age population per 100 persons of working age as of 31 December*

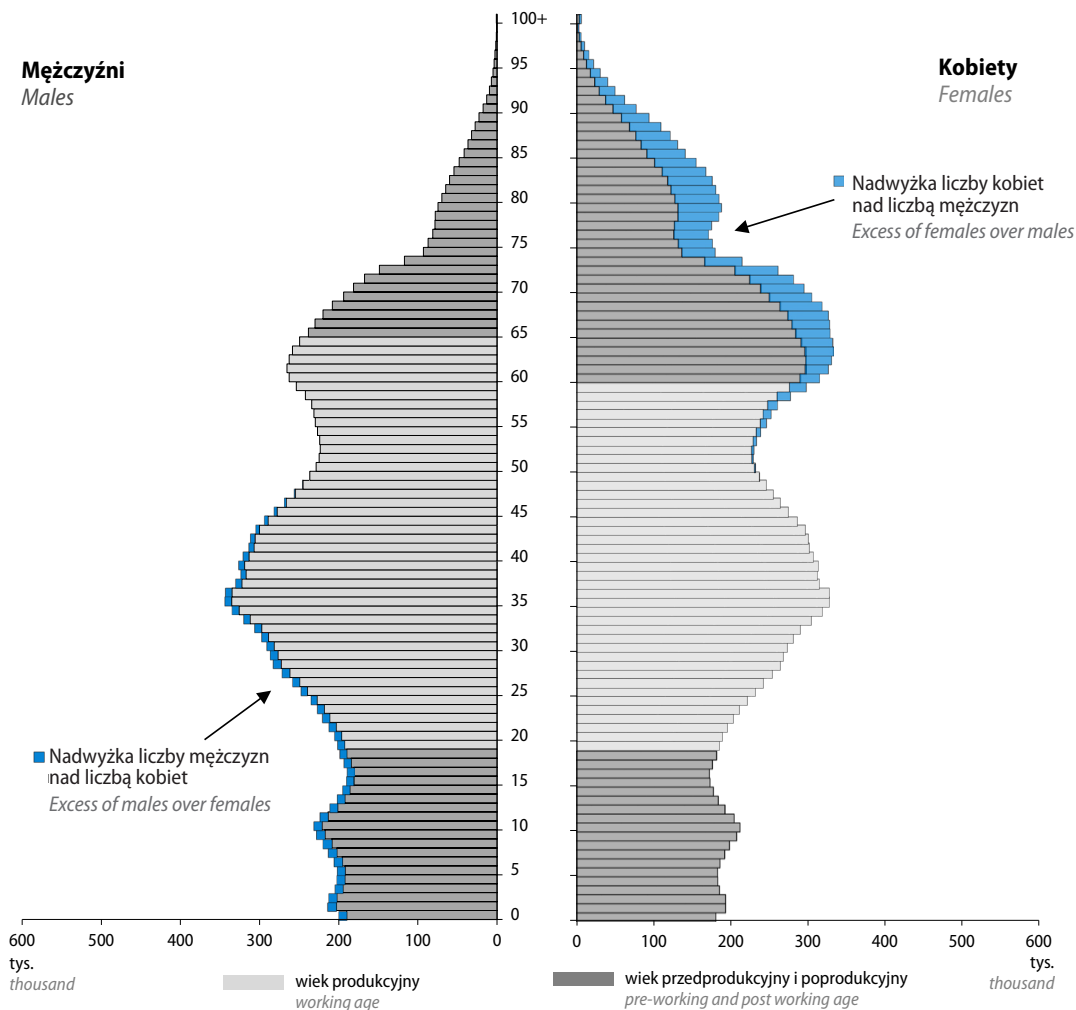
Wyszczególnienie Specification	1990	1995	2000	2010	2018	2019 ^a
Ogółem Total	72	68	64	55	65	67
Przedprodukcyjny (0–17 lat) Pre-working age (0–17)	50	45	40	29	30	30
Poprodukcyjny (60/65 lat+) Post-working age (60/65 and more)	22	23	24	26	35	37

a Dane wstępne.
 a Preliminary data.

Wskaźnik dla osób w wieku przedprodukcyjnym od kilku lat pozostaje praktycznie bez zmian, natomiast dla osób w wieku poprodukcyjnym szybko wzrasta. Szacuje się, że w 2019 r. na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 30 osób w wieku przedprodukcyjnym i aż 37 osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że udział potencjalnych przyszłych zasobów pracy jest mniejszy niż udział osób, które rynek pracy już teoretycznie opuściły. Zjawisko to jest obserwowane od pięciu lat. Jeszcze w 2010 r. cząstkowe współczynniki kształtowały się na poziomie 29 i 26, a w latach wcześniejszych relacje były jeszcze bardziej korzystne: w 2000 r. wynosiły odpowiednio 40 i 24, a na początku lat 90. XX w. – 50 i 22.

Wykres 7. Piramida wieku ludności (stan w dniu 30 VI 2019 r.)

Chart 7. Population age pyramid as of June 30, 2019

Obserwowane procesy demograficzne wskazują, że **sytuacja ludnościowa Polski nadal pozostaje trudna**. W najbliższej perspektywie nie można oczekiwać znaczących zmian gwarantujących stabilny rozwój demograficzny. Niski poziom dzietności, występujący od ponad ćwierćwiecza, będzie miał negatywny wpływ także na przyszłą liczbę urodzeń, ze względu na zmniejszającą się liczbę kobiet w wieku rozrodczym. Zjawisko to jest dodatkowo potęgowane wysoką skalą emigracji Polaków za granicę (szczególnie dotyczy to emigracji czasowej ludzi młodych). Niski poziom dzietności i urodzeń, przy jednoczesnym korzystnym zjawisku, jakim jest wydłużanie trwania życia, będzie powodować zmniejszanie podaży pracy oraz coraz szybsze starzenie się społeczeństwa poprzez, przede wszystkim wzrost liczby i udziału w ogólnej populacji najstarszych grup wieku ludności. Obecnie grupa wieku 80 lat i więcej liczy ponad 1,6 mln osób, tj. ponad 4% ludności Polski (w 2010 r. liczyła 1,3 mln, tj. ponad 3%, a w 2000 r. – 770 tys. – 2% populacji).

Tablica 3. Podstawowe dane^a demograficzne
Table 3. Main demographic^a data

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^b
Ludność ogółem w tys. (stan w dn. 31 XII) <i>Total population in thousands (as of December 31)</i>	38073	38254	38530	38538	38533	38496	38479	38437	38433	38434	38411	38383
Przyrost rzeczywisty: <i>Actual increase:</i>												
w tys. <i>in thousands</i>	85	-9	33	9	-5	-37	-17	-41	-4	1	-22	-28
w % <i>in %</i>	0,22	-0,02	0,08	0,02	-0,01	-0,10	-0,04	-0,11	-0,01	0,00	-0,06	-0,07
Mężczyźni (w tys.) <i>Males (in thousands)</i>	18552	18537	18653	18655	18649	18630	18620	18598	18593	18593	18582	18567
Ludność w miastach: <i>Urban population:</i>												
w tys. <i>in thousands</i>	23546	23670	23429	23386	23336	23258	23216	23166	23129	23109	23067	23026
w % <i>in %</i>	61,8	61,9	60,8	60,7	60,6	60,4	60,3	60,3	60,2	60,1	60,1	60,0
Ludność w wieku (%): <i>Population of age (%):</i>												
przedprodukcyjnym (0–17 lat) <i>pre-working (0–17 years)</i>	29,0	24,4	18,8	18,5	18,3	18,2	18,0	18,0	17,9	18,0	18,1	18,1
produkcyjnym (18–59/64 lata) <i>working (18–59/64 years)</i>	58,2	60,8	64,4	64,2	63,9	63,4	63,0	62,4	61,9	61,2	60,6	60,0
mobilnym (18–44 lata) <i>mobility (18–44 years)</i>	40,1	39,8	40,0	40,0	40,0	39,8	39,7	39,4	39,1	38,7	38,2	37,7
niemobilnym (45–59/64 lata) <i>non-mobility (45–59/64 years)</i>	18,1	21,0	24,4	24,2	23,9	23,6	23,3	23,0	22,8	22,5	22,4	22,3

a Dane o liczbie ludności oraz współczynniki demograficzne w przeliczeniu na 1000 ludności zostały opracowane przy uwzględnieniu wyników kolejnych spisów powszechnych: dla lat 1990 i 1995 – NSP 1988, dla lat 2000 i 2005 – NSP 2002, od 2010 – NSP 2011.

b Dane oznaczone kursywą stanowią wstępny szacunek.

a Data on the population number and demographic indices per 1000 population were compiled taking into account national censuses: for 1990 and 1995 – the 1988 National Census, for 2000 and 2005 – the 2002 National Census, since 2010 the 2011 National Census.

b Data in italics are preliminary estimates.

Tablica 3. Podstawowe dane^a demograficzne (cd.)
Table 3. Main demographic^a data (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^b
poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej) <i>post-working (60/65 years and more)</i>	12,8	14,8	16,8	17,3	17,8	18,4	19,0	19,6	20,2	20,8	21,4	21,9
0–14 lat (dzieci) <i>0–14 years (children)</i>	24,4	19,1	15,2	15,1	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,2	15,3	15,3
65 lat i więcej <i>65 years and more</i>	10,2	12,4	13,5	13,8	14,2	14,7	15,3	15,8	16,4	17,0	17,5	18,1
Przeciętne trwanie życia: <i>Life expectancy:</i>												
Mężczyźni <i>males</i>	66,2	69,7	72,1	72,4	72,7	73,1	73,8	73,6	73,9	74,0	74,0	.
Kobiety <i>females</i>	75,2	78,0	80,6	80,9	81,0	81,1	81,6	81,6	81,9	81,8	81,7	.
Małżeństwa nowo zawarte: <i>Newly-contracted marriages:</i>												
w tys. <i>in thousands</i>	255,4	211,2	228,3	206,5	203,9	180,4	188,5	188,8	193,5	192,6	192,4	183,5
na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	6,7	5,5	5,9	5,4	5,3	4,7	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	4,8
Rozwoły: <i>Divorces:</i>												
w tys. <i>in thousands</i>	42,4	42,8	61,3	64,6	64,4	66,1	65,8	67,3	63,5	65,3	62,8	65,0
na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	1,1	1,1	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6	1,7
Separacje (w tys.) <i>Separations (in thousands)</i>	-	1,3	2,8	2,8	2,5	2,2	1,9	1,7	1,6	1,6	1,3	1,2
Urodzenia żywe: <i>Live births:</i>												
w tys. <i>in thousands</i>	547,7	378,3	413,3	388,4	386,3	369,6	375,2	369,3	382,3	402,0	388,2	375,0
na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	14,3	9,9	10,7	10,1	10,0	9,6	9,7	9,6	9,9	10,5	10,1	9,8
Współczynnik dzietności <i>total fertility rate</i>	1,99	1,37	1,38	1,30	1,30	1,26	1,29	1,29	1,36	1,45	1,43	.
Zgony ogółem: <i>Total deaths:</i>												
w tys. <i>in thousands</i>	390,3	368,0	378,5	375,5	384,8	387,2	376,5	394,9	388,0	402,9	414,2	410,0
na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>	10,2	9,6	9,8	9,7	10,0	10,1	9,8	10,3	10,1	10,5	10,8	10,7

a Dane o liczbie ludności oraz współczynniki demograficzne w przeliczeniu na 1000 ludności zostały opracowane przy uwzględnieniu wyników kolejnych spisów powszechnych: dla lat 1990 i 1995 – NSP 1988, dla lat 2000 i 2005 – NSP 2002, od 2010 – NSP 2011.

b Dane oznaczone kursywą stanowią wstępny szacunek.

a Data on the population number and demographic indices per 1000 population were compiled taking into account national censuses: for 1990 and 1995 – the 1988 National Census, for 2000 and 2005 – the 2002 National Census, since 2010 the 2011 National Census.

b Data in italics are preliminary estimates.

Tablica 3. Podstawowe dane^a demograficzne (dok.)
 Table 3. Main demographic^a data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^b
wg przyczyn (w %): by causes (in %):												
choroby układu krążenia of the circulatory system	52,2	47,7	46,0	45,2	46,1	46,1	45,1	45,8	43,3	41,5	40,5	.
nowotwory złośliwe malignant neoplasms	18,7	23,0	24,5	24,6	24,6	24,3	25,4	25,5	25,8	24,7	24,5	.
urazy i zatrucia injuries and poisonings	7,6	7,0	6,2	6,3	6,1	5,8	5,7	5,0	4,9	4,8	4,9	.
w tym: of which:												
wypadki drogowe road accidents	2,12	1,58	1,10	1,09	0,81	0,73	0,72	0,70	0,68	0,62	0,62	.
samobójstwa suicides	1,27	1,59	1,68	1,63	1,65	1,60	1,58	1,37	1,20	1,11	1,07	.
przyczyny niedokładnie określone causes not precisely identified	6,5	6,6	6,5	6,4	5,9	6,4	7,4	6,6	7,6	9,4	10,3	.
Zgony niemowląt: Infant deaths:												
w tys. in thousands	10,6	3,1	2,1	1,8	1,8	1,7	1,6	1,5	1,5	1,6	1,5	1,4
na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	19,3	8,1	5,0	4,7	4,6	4,6	4,2	4,0	4,0	4,0	3,8	3,8
Przyrost naturalny: Natural increase:												
w tys. in thousands	157,4	10,3	34,8	12,9	1,5	-17,7	-1,3	-25,6	-5,8	-0,9	-26,0	-35,0
na 1000 ludności per 1000 population	4,1	0,3	0,9	0,3	0,0	-0,5	-0,0	-0,7	-0,2	0,0	-0,7	-0,9
Migracje zagraniczne na pobyt stały (w tys.): International migrations for permanent residence (in thousands):												
imigracja immigrations	2,6	7,3	15,2	15,5	14,6	12,2	12,3	.	13,5	13,3	15,5	.
emigracja emigrations	18,4	27,0	17,4	19,9	21,2	32,1	28,1	.	12,0	11,9	11,8	.
saldo net migrations	-15,8	-19,7	-2,1	-4,3	6,6	-19,9	-15,8	-15,8	1,5	1,4	3,6	6,8

a Dane o liczbie ludności oraz współczynniki demograficzne w przeliczeniu na 1000 ludności zostały opracowane przy uwzględnieniu wyników kolejnych spisów powszechnych: dla lat 1990 i 1995 – NSP 1988, dla lat 2000 i 2005 – NSP 2002, od 2010 – NSP 2011.

b Dane oznaczone kursywą stanowią wstępny szacunek.

a Data on the population number and demographic indices per 1000 population were compiled taking into account national censuses: for 1990 and 1995 – the 1988 National Census, for 2000 and 2005 – the 2002 National Census, since 2010 the 2011 National Census.

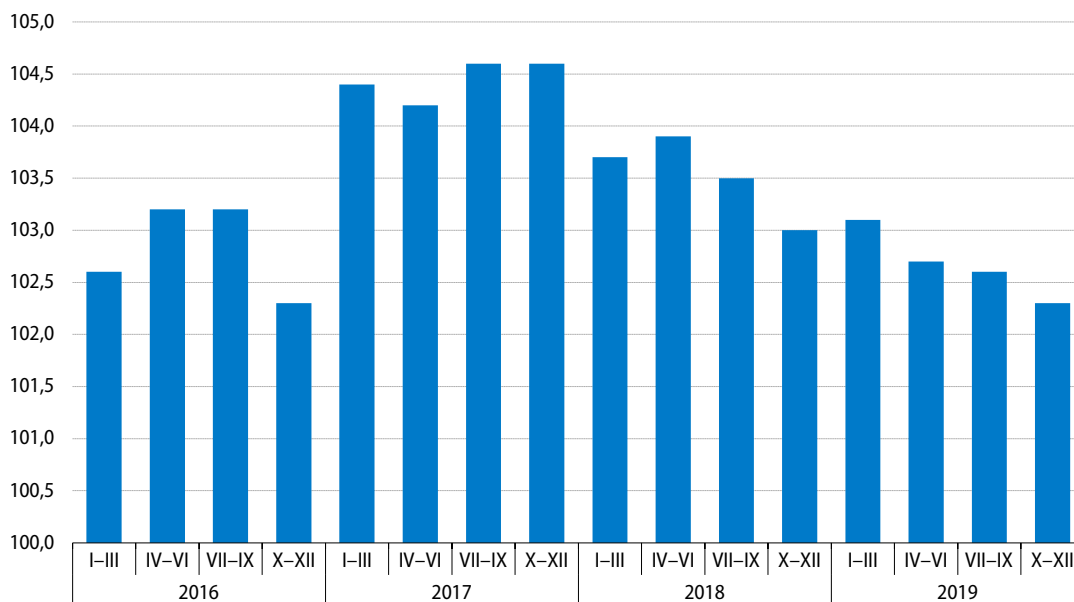
b Data in italics are preliminary estimates.

Rynek pracy Labour market

Według danych szacunkowych liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu 2019 r. była o ok. 1% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,5% w 2018 r.). W 2019 r. zwiększyło się przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, ale w mniejszym stopniu niż rok wcześniej. Tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w kolejnych kwartałach słabło. W 2019 r. obserwowano dalszą poprawę sytuacji w zakresie bezrobocia rejestrowanego. Mniejszy niż w 2018 r. był napływ do ewidencji bezrobotnych, przy jednoczesnej mniejszej liczbie osób wykreślonych z rejestru. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2019 r. była niższa niż rok wcześniej.

Wykres 8. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 8. Average paid employment in enterprise sector corresponding period of previous year=100

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w 2019 r. ukształtowało się na poziomie 6395,3 tys. osób i było o 2,7% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,5% w 2018 r.). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,8%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,5%), informacji i komunikacji (o 6,2%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,3%) oraz budownictwie (o 4,0%). Wzrost zatrudnienia (w granicach 2,8%–0,8%) obserwowano ponadto w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, przetwórstwie przemysłowym, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, górnictwie i wydobywaniu oraz obsłudze rynku nieruchomości. Spadek zatrudnienia (po wzroście przed rokiem) odnotowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,0%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 4. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Table 4. Average paid employment in enterprise sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2019		2018		2019	
	XII		I–XII			
	w tys. <i>in thousands</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>			w tys. <i>in thousands</i>	
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	6396	102,6	102,8	103,5	102,7	6395
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	2760	101,3	102,3	102,6	101,9	2771
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	129	100,3	100,5	100,1	100,8	130
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	2384	101,4	102,4	102,9	102,0	2394
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	117	100,3	101,1	99,7	101,3	117
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	130	102,6	103,5	102,4	102,8	130
Budownictwo <i>Construction</i>	419	104,0	104,1	105,3	104,0	424
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	1321	102,8	102,4	103,1	102,6	1312
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	620	105,3	106,0	106,7	105,3	611
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	130	107,0	105,1	104,5	106,5	130
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	246	106,3	104,6	104,3	106,2	242
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	96	101,2	98,4	97,9	100,8	96
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	239	107,1	107,1	107,2	107,8	236
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	408	100,1	97,7	102,8	98,0	417

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu wyższy niż przeciętnie wzrost zatrudnienia w stosunku do 2018 r. notowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (6,8%), handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawą (6,5%), transportem lądowym i rurociągowym (6,0%), robotami budowlanymi specjalistycznymi (5,1%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (5,0%), a także budową budynków, produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, produkcją wyrobów z metali, budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz handlem hurtowym (w granicach 3,9%–2,8%). Spadek przeciętnego zatrudnienia obserwowano w produkcji odzieży (o 5,3%).

W grudniu 2019 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6396,0 tys. osób i było o 2,6% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2018 r.

Tablica 5. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Table 5. Average paid employment in enterprise sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018				2019			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>							
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	103,7	103,9	103,5	103,0	103,1	102,7	102,6	102,3
w tym: <i>of which:</i>								
Przemysł <i>Industry</i>	102,7	102,9	102,4	102,4	102,3	102,0	101,8	101,5
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	99,2	100,4	100,4	100,4	100,8	100,7	100,9	100,5
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	103,1	103,3	102,7	102,6	102,4	102,1	101,8	101,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	99,3	99,5	99,1	100,8	101,0	101,8	102,2	100,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	101,7	102,6	102,5	102,7	103,6	103,1	102,4	102,1
Budownictwo <i>Construction</i>	104,5	106,0	106,2	104,4	105,6	104,6	102,6	103,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	103,3	103,6	103,1	102,3	102,9	102,4	103,0	102,2
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	106,7	106,7	106,4	107,2	105,5	104,8	105,8	105,2
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	104,5	104,6	103,7	105,3	107,8	106,5	108,2	103,5
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	103,7	104,3	105,5	103,8	106,5	106,2	105,6	106,5
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	99,2	99,2	97,3	96,0	100,0	100,8	101,0	101,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	108,5	108,2	105,7	106,5	108,7	107,6	107,3	107,7
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	104,6	103,1	102,6	101,0	98,7	99,2	97,0	97,1

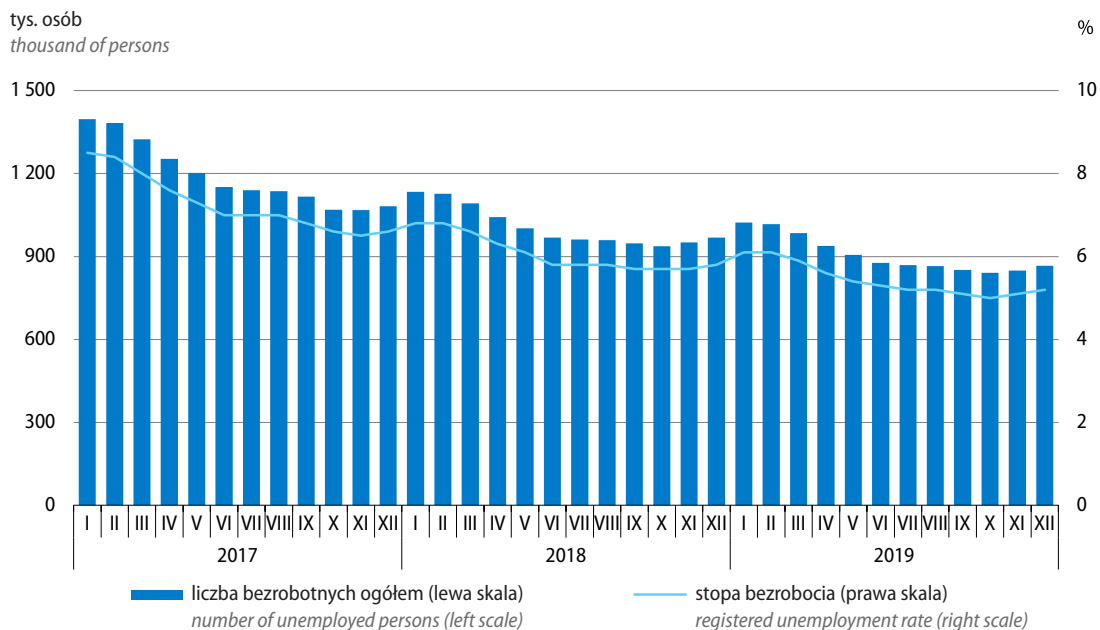
a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

W końcu grudnia 2019 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 866,4 tys. **bezrobotnych**, tj. o 16,7 tys. (o 2,0%) więcej niż w listopadzie 2019 r. oraz o 102,5 tys. (o 10,6%) mniej niż w grudniu 2018 r. **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 5,2%, tj. wzrosła o 0,1 p.proc. w skali miesiąca, ale była o 0,6 p.proc. niższa niż przed rokiem.

W województwach stopa bezrobocia kształtowała się w granicach od 2,8% w wielkopolskim do 9,0% w warmińsko-mazurskim. W porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosła ona (o 0,1–0,3 p.proc.) w większości województw, z wyjątkiem podlaskiego, pomorskiego, śląskiego oraz wielkopolskiego, gdzie nie uległa zmianie. W skali roku stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich województwach, w tym w największym stopniu w warmińsko-mazurskim (o 1,4 p.proc.) oraz kujawsko-pomorskim (o 1,0 p.proc.), a w najmniejszym – w świętokrzyskim oraz wielkopolskim (po 0,4 p.proc.).

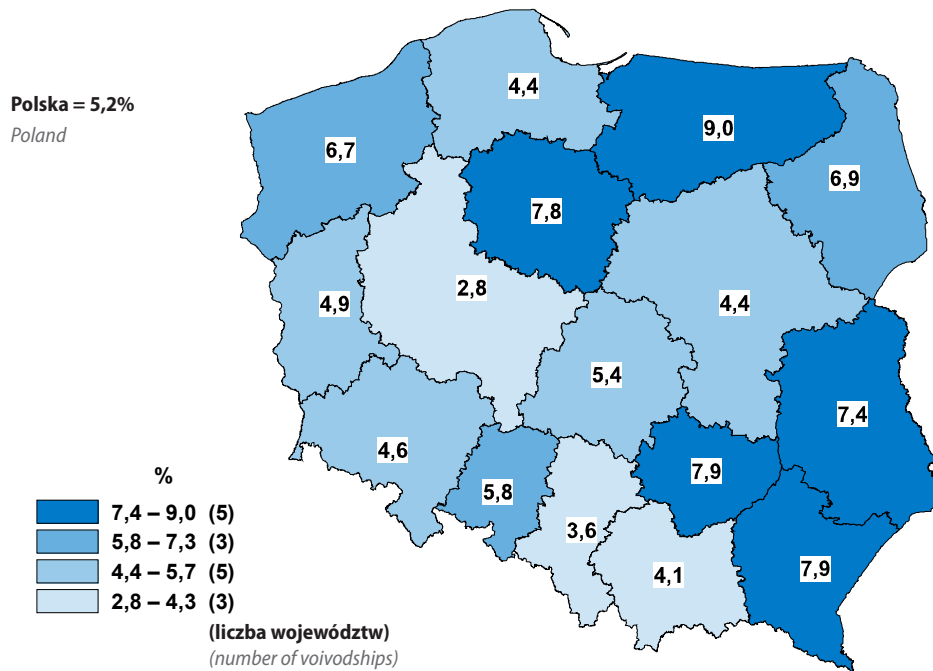
Wykres 9. Bezrobocie rejestrowane
Chart 9. *Registered unemployment*

Wśród **bezrobotnych zarejestrowanych** w końcu grudnia 2019 r. kobiety stanowiły 55,3%, tj. o 0,7 p.proc. mniej niż rok wcześniej. Zmniejszyły się odsetki osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku (o 0,6 p.proc. do 83,6%), dotychczas niepracujących (o 0,6 p.proc. do 12,7%) oraz nieposiadających kwalifikacji zawodowych (o 0,3 p.proc. do 30,6%). Nieznacznie wzrosły odsetki osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,1 p.proc. do 4,0%) oraz absolwentów (o 0,1 p.proc. do 3,7%).

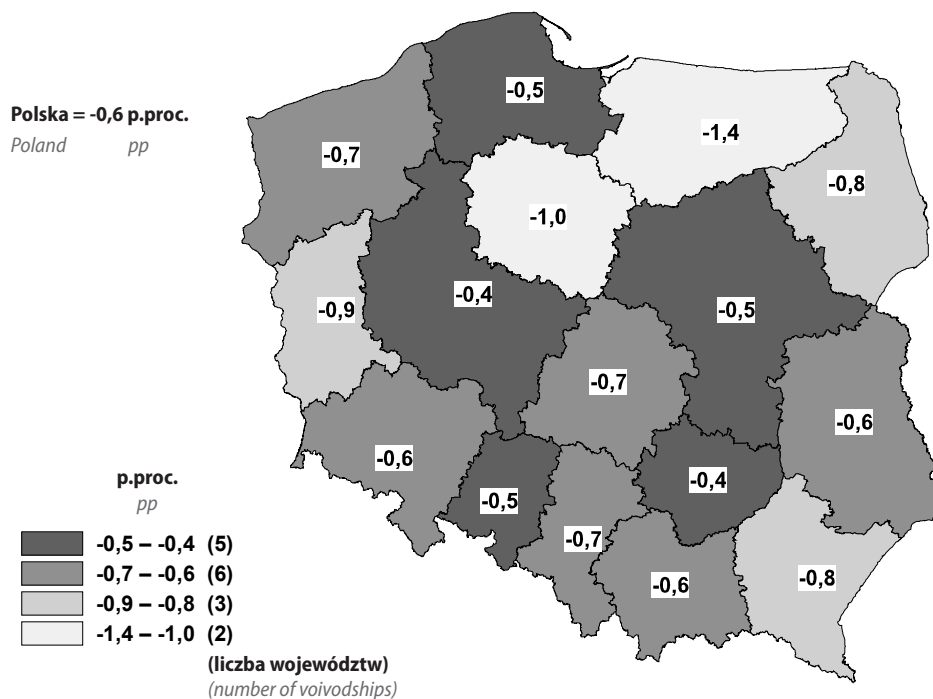
Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu grudnia 2019 r.

Map 1. Registered unemployment rate as of the end of December 2019

Mapa 2. Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego grudzień 2019 r. do grudnia 2018 r.

Map 2. Registered unemployment rate changes December 2019 to December 2018

Tablica 6. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego
Table 6. Registered unemployed persons and unemployment rate

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018				2019			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu): <i>Registered unemployed persons (of the end of a period):</i>								
w tys. osób <i>in thousand persons</i>	1092,2	967,9	947,4	968,9	984,7	877,1	851,2	866,4
analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	82,5	84,0	84,8	89,6	90,2	90,6	89,8	89,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani: <i>Newly registered unemployed:</i>								
w tys. osób <i>in thousand persons</i>	455,7	366,9	416,8	422,7	414,5	322,0	382,6	377,5
analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	87,5	88,5	84,9	86,5	91,0	87,8	91,8	89,3
Bezrobotni wyrejestrowani: <i>Unemployed persons removed from unemployment rolls:</i>								
w tys. osób <i>in thousand persons</i>	445,2	491,2	437,3	401,2	398,6	429,6	408,6	362,3
analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	83,8	83,7	83,2	76,5	89,5	87,5	93,4	90,3
Płynność bezrobocia (napływ – odpływ) w tys. osób <i>Inflow into and outflow from unemployment (inflow – outflow) in thousand persons</i>	10,5	-124,3	-20,5	21,5	15,9	-107,6	-25,9	15,2
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w % <i>Unemployment rate (of the end of a period) in %</i>	6,6	5,8	5,7	5,8	5,9	5,3	5,1	5,2

W porównaniu z końcem grudnia 2018 r. zmniejszył się udział następujących kategorii **osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w liczbie zarejestrowanych ogółem:

- osób długotrwale bezrobotnych² (o 2,4 p.proc. do 49,9%),
- osób posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia (o 0,4 p.proc. do 20,2%),
- osób w wieku poniżej 30 roku życia (o 0,3 p.proc. do 25,7%, w tym udział osób wieku poniżej 25 roku życia był zbliżony do notowanego przed rokiem i wyniósł 12,3%),
- osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,3 p.proc. do 2,0%).

Zwiększył się natomiast odsetek osób bezrobotnych niepełnosprawnych (o 0,3 p.proc. do 6,6%). Zbliżone do notowanych rok wcześniej były odsetki osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (27,2%) oraz posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia (0,3%).

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

W 2019 r. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 1496,5 tys. osób, tj. była o 10,0% niższa niż w 2018 r. Najlicniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, przy czym ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku (o 0,8 p.proc. do 81,6%). Obniżyły się również odsetki osób długotrwale bezrobotnych, dotychczas niepracujących oraz absolwentów. Wzrosły natomiast odsetki osób nieposiadających kwalifikacji zawodowych oraz zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Osoby zamieszkałe na wsi, podobnie jak rok wcześniej, stanowiły 43,3% nowo zarejestrowanych bezrobotnych.

Tablica 7. Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych
Table 7. Newly registered unemployed

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–XII 2018		I–XII 2019		I–XII 2018	
	w tys. <i>in thousands</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w tys. <i>in thousands</i>	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych <i>in % of newly registered unemployed</i>		
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem <i>Newly registered unemployed – in total</i>	1662,1	86,8	90,0	1496,5	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni: <i>Of total – registered unemployed:</i>						
zarejestrowani po raz kolejny <i>reentrants to unemployment rolls</i>	1370,2	87,1	89,1	1220,5	81,6	82,4
dotychczas niepracujący <i>previously not employed</i>	224,0	81,0	84,6	189,5	12,7	13,5
absolwenci ^a <i>graduates^a</i>	152,4	81,3	87,1	132,8	8,9	9,2
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy <i>terminated for company reasons</i>	55,2	76,0	96,0	53,0	3,5	3,3
zamieszkali na wsi <i>living in rural areas</i>	720,2	87,1	90,0	647,9	43,3	43,3
bez kwalifikacji zawodowych <i>without occupational qualifications</i>	485,6	87,4	90,6	439,8	29,4	29,2
długotrwale bezrobotni ^b <i>long-term unemployed^b</i>	445,7	77,0	84,3	375,8	25,1	26,8

a Zaliczono osoby, dla których okres od momentu zakończenia nauki do momentu rejestracji nie przekroczył 12 m-cy.
 b Zaliczono osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

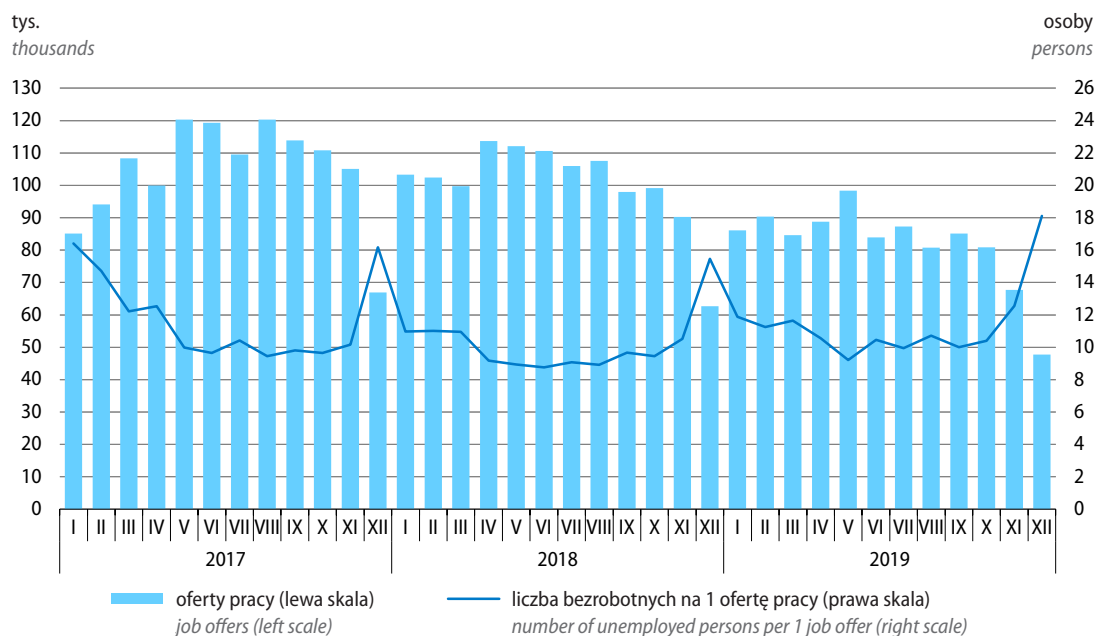
*a Unemployed graduates include the persons registered within the period of 12 months since the completion of education.
 b Long-term unemployed persons include the persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last two years, excluding the periods of trainee-ship occupational preparation of adult at the workplace.*

Z ewidencji bezrobotnych w 2019 r. **skreślono** 1599,0 tys. osób, tj. o 9,9% mniej niż w roku poprzednim. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru skreślono 794,6 tys. osób, tj. o 11,7% mniej niż w 2018 r. Mniej niż rok wcześniej było zarówno osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną (o 9,7%), jak i tych, które podjęły pracę subsydiowaną (o 20,4%). Osoby wykreślone z ewidencji z powodu podjęcia pracy stanowiły 49,7% ogółu osób wyrejestrowanych, tj. o 0,6 p.proc. więcej niż w 2018 r. Wzrósł również udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego oraz tych, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy. Zmniejszył się natomiast udział osób skreślonych z ewidencji z powodu rozpoczęcia szkolenia lub stażu, nabycia praw emerytalnych lub rentowych oraz nabycia uprawnień do świadczenia przedemerytalnego.

Tablica 8. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn
Table 8. Unemployed persons removed from unemployment rolls by reasons

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–XII 2018		I–XII 2019		I–XII 2018	
	w tys. <i>in thousands</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w tys. <i>in thousands</i>	w % bezrobotnych wyreje- strowanych <i>in % of unemployed persons removed from unemployment rolls</i>		
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem <i>Unemployed persons removed from unemployment rolls – in total</i>	1774,9	81,9	90,1	1599,0	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni, którzy: <i>Of total – unemployed persons, who:</i>						
podjęli pracę <i>took work</i>	899,8	84,6	88,3	794,6	49,7	49,1
niesubsydiowaną <i>unsubsidised</i>	734,2	88,6	90,3	662,8	41,4	38,2
subsidiowaną <i>subsidised</i>	165,6	70,3	79,6	131,8	8,2	10,9
rozpoczęli szkolenie lub staż <i>started training or traineeship</i>	154,3	71,8	88,1	136,0	8,5	9,9
nie potwierdzili gotowości do podję- cia pracy <i>did not confirm availability for work</i>	340,1	84,4	90,3	307,1	19,2	18,6
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego <i>voluntarily resigned from the status of unemployed</i>	127,8	85,6	100,9	129,0	8,1	6,9
nabyli prawa emerytalne lub rentowe <i>acquired the right to retirement pay pension</i>	8,8	39,1	76,6	6,7	0,4	1,0
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego <i>acquired the right to pre-retirement allowances</i>	15,4	67,7	78,7	12,1	0,8	1,1

**Wykres 10. Oferty pracy
stan w końcu miesiąca**

 Chart 10. Job offers
as of the end of a month

Do urzędów pracy w 2019 r. zgłoszono 1347,5 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 13,0% mniej niż rok wcześniej. Oferty z sektora publicznego stanowiły 9,2% wszystkich ofert (wobec 9,0% w 2018 r.). W końcu grudnia 2019 r. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 29,5% ogółu ofert (wobec 29,9% w grudniu 2018 r.). Spośród wszystkich ofert pozostających do dyspozycji w końcu grudnia 2019 r., 4,9% było adresowanych do osób niepełnosprawnych, a 1,3% dotyczyło stażu.

W ramach zwolnień grupowych w 2019 r. pracodawcy **zadeklarowali zwolnienie** większej niż w 2018 r. liczby pracowników – 458 zakładów zadeklarowało zwolnienie 32,0 tys. pracowników, w tym 3,0 tys. osób z sektora publicznego (w 2018 r. odpowiednio 470 zakładów, 30,2 tys. pracowników, w tym 4,1 tys. z sektora publicznego).

W 2019 r. zarejestrowano 9835 **strajków**, w których uczestniczyło 228,2 tys. pracowników, tj. 57,2% zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki (w 2018 r. odpowiednio 7 strajków, 2,0 tys. strajkujących pracowników, tj. 22,4% zatrudnionych). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 8589,8 tys. roboczogodzin, tj. 37,6 godzin nieprzepracowanych na 1 strajkującego (w 2018 r. odpowiednio 28,8 tys. roboczogodzin, tj. ponad 14 godzin na 1 osobę uczestniczącą w strajku).

3 Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

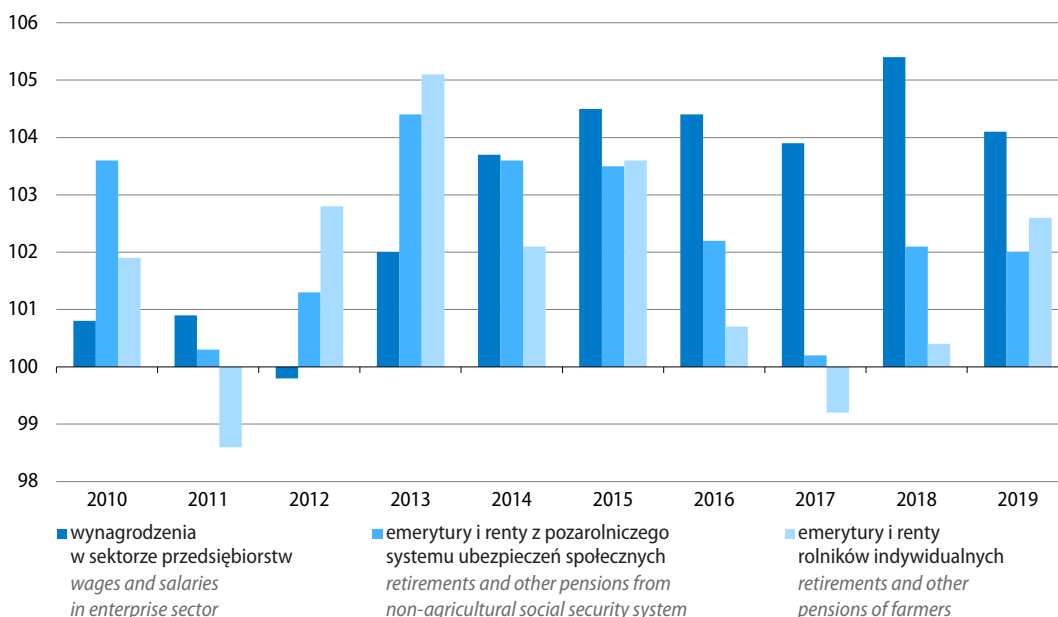
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

Wages and salaries; social benefits

Wzrost przeciętnych miesięcznych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw oraz ich siły nabywczej w 2019 r. był mniejszy niż w roku poprzednim. W trzech kwartałach dynamika wynagrodzeń nominalnych pozostawała stabilna, natomiast w ostatnim okresie zwolniła; tempo wzrostu siły nabywczej płac stopniowo słabło, pod wpływem przyspieszenia dynamiki cen konsumpcyjnych. Nominalne emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2019 r. wzrosły bardziej niż w 2018 r. Tempo wzrostu ich siły nabywczej było podobne jak przed rokiem. W większym stopniu niż w roku poprzednim wzrosły emerytury i renty rolników indywidualnych – zarówno w wymiarze nominalnym, jak i realnym.

Wykres 11. Przeciętne miesięczne realne wynagrodzenia brutto oraz przeciętne miesięczne realne emerytury i renty brutto rok poprzedni=100

Chart 11. Average monthly real gross wages and salaries and average monthly real gross retirements and other pensions previous year=100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw¹ w 2019 r. wyniosło 5169,06 zł i było o 6,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 7,1% w 2018 r.). Płace wzrosły we wszystkich sekcjach, najbardziej w administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,3%). Szybciej niż przeciętnie wzrosły wynagrodzenia w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (6,9%) oraz przetwórstwie przemysłowym (6,6%). Najmniej wzrosły wynagrodzenia w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz w informacji i komunikacji (po 4,3%), a także w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,8%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu największy wzrost przeciętnych wynagrodzeń notowano w budowie budynków (o 9,6%) i handlu detalicznym (o 8,3%). Najmniej wzrosły płace w produkcji maszyn i urządzeń (o 4,5%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 4,7%) oraz w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 4,8%).

1 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto
Table 9. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2019		2018		2019	
	w zł <i>in PLN</i>	XII		I–XII		w zł <i>in PLN</i>
		analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>				
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	5604,25	106,2	106,1	107,1	106,5	5169,06
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	5780,40	106,3	106,2	107,3	106,4	5218,48
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	14951,10	107,3	106,7	110,6	106,5	8445,94
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	5146,07	106,5	106,6	107,5	106,6	4940,33
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	8927,52	104,4	103,0	105,9	104,8	7826,77
Budownictwo <i>Construction</i>	5481,34	106,3	105,7	105,1	105,8	4741,92
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	5547,44	107,3	106,3	108,1	106,4	5217,39
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	5083,34	105,7	107,0	107,3	106,9	4825,59
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	4837,16	104,9	102,7	105,4	105,7	4631,92
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	3854,16	105,2	108,1	107,7	106,4	3747,43
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	9067,22	104,9	108,0	106,9	104,3	8793,97
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	6287,95	106,1	105,8	105,1	105,4	5361,01
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	7764,18	106,0	103,9	106,5	104,3	7284,72
	3935,00	108,8	107,0	107,5	109,3	3782,65

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

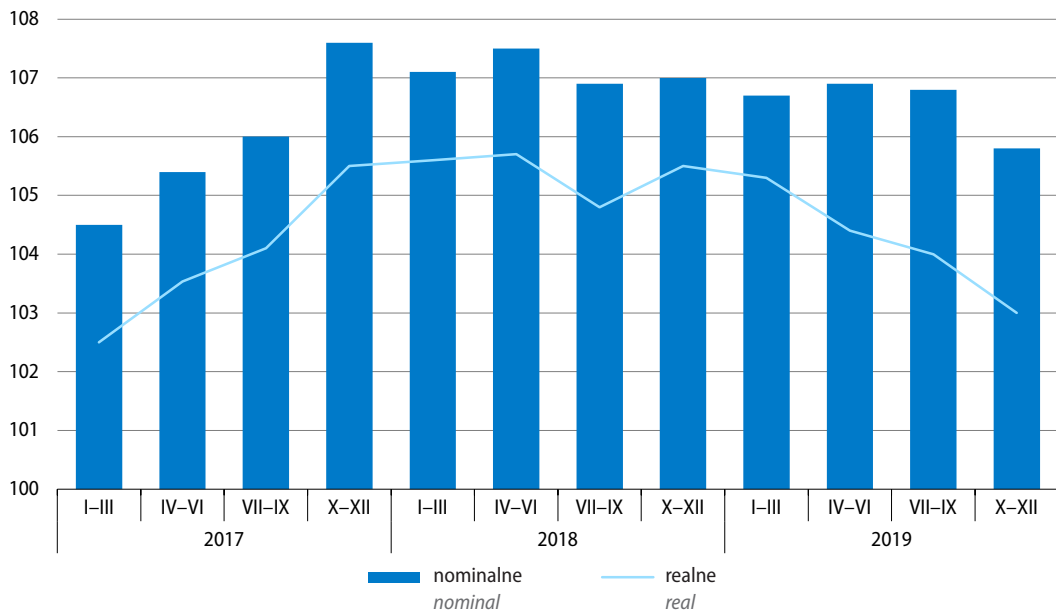
a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

W grudniu 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 5604,25 zł i było o 6,2% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 6,1% w grudniu 2018 r. oraz o 5,3% w listopadzie 2019 r.). Płace wzrosły we wszystkich sekcjach, w największym stopniu w administrowaniu i działalności wspierającej (o 8,8%), górnictwie i wydobywaniu (o 7,3%, w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – 6,1%) oraz w budownictwie (również o 7,3%).

Szybciej niż przeciętnie wzrosły także wynagrodzenia w przetwórstwie przemysłowym (6,5%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (6,3%). Najmniej wzrosły płace w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,4%), w informacji i komunikacji oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (po 4,9%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu największy wzrost przeciętnych wynagrodzeń notowano w budowie budynków (o 11,5%), produkcji odzieży (o 8,4%) oraz w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 7,9%). W najmniejszym stopniu wzrosły płace w handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 3,4%), produkcji maszyn i urządzeń (o 3,7%), magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 3,8%).

Wykres 12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 12. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector corresponding period of previous year=100

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w 2019 r. była o 9,4% wyższa niż w 2018 r. (kiedy notowano wzrost o 10,9%).

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2019 r. zwiększyła się w skali roku o 4,1% (wobec wzrostu o 5,4% w 2018 r.). Tempo wzrostu słabło w kolejnych kwartałach: z 5,3% w I kwartale do 3,0% w IV kwartale. W grudniu 2019 r. przeciętna realna płaca brutto była o 2,8% wyższa niż przed rokiem (w analogicznym okresie 2018 r. wzrost wyniósł 4,9%).

Tablica 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto
 Table 10. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018				2019			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>							
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	107,1	107,5	106,9	107,0	106,7	106,9	106,8	105,8
w tym: <i>of which:</i>								
Przemysł <i>Industry</i>	106,7	107,8	106,9	107,8	107,0	106,3	107,3	105,2
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	101,3	120,7	105,8	113,1	116,6	99,3	113,1	101,4
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	107,2	107,5	107,3	107,8	106,9	107,2	106,7	105,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	110,2	103,9	105,7	103,8	101,2	104,0	108,9	105,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	105,0	103,8	105,8	105,8	105,9	106,5	106,0	105,0
Budownictwo <i>Construction</i>	107,7	109,0	109,6	106,3	106,1	108,4	104,5	106,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	107,1	107,5	107,3	107,3	106,9	107,3	107,0	106,6
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	106,7	105,7	105,1	104,4	105,6	105,8	105,8	105,5
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	108,5	107,3	108,5	106,4	105,8	107,1	104,3	108,5
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	107,8	107,5	105,7	106,7	104,7	106,0	102,7	103,9
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	106,4	102,4	107,5	104,3	104,9	107,2	106,1	103,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	107,6	106,8	106,7	105,0	103,8	104,8	105,0	103,7
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	108,8	106,7	107,7	107,2	108,6	109,8	110,2	108,8

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.
a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

Tablica 11. Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto
 Table 11. Number of retirees and pensioners and average monthly gross benefits

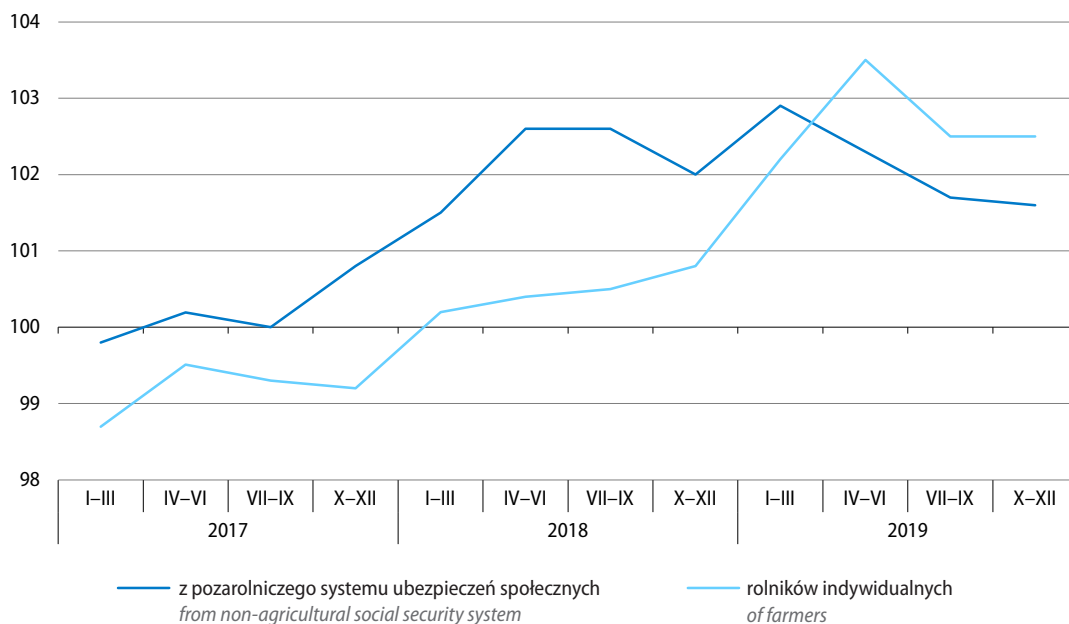
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018	2019					
		I–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	XII
Przeciętna liczba emerytów i rencistów: <i>Average number of retirees and pensioners:</i>							
w tys. osób <i>in thousand persons</i>	9198,8	9276,1	9257,0	9265,2	9262,9	9307,5	9316,6
analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	103,0	100,8	101,0	100,8	100,7	100,7	100,7
Pobierający emerytury i renty: <i>Received retirement and other pensions:</i>							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób <i>from non-agricultural social security system in thousand persons</i>	8041,5	8155,5	8123,3	8140,2	8146,3	8200,4	8212,3
rolników indywidualnych w tys. osób <i>of farmers in thousand persons</i>	1157,3	1120,6	1133,7	1125,0	1116,6	1107,1	1104,3
Przeciętna emerytura i renta: <i>Average retirement and other pension:</i>							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł <i>from non-agricultural social security system in PLN</i>	2221,90	2327,19	2273,60	2336,77	2348,53	2353,20	2350,82
analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	103,9	104,7	104,1	105,0	105,0	104,9	105,0
rolników indywidualnych w zł <i>of farmers in PLN</i>	1226,85	1291,89	1255,76	1305,02	1303,39	1303,88	1295,09
analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	102,2	105,3	103,4	106,2	105,8	105,8	106,0

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w 2019 r. wyniosła 2327,19 zł i była o 4,7% wyższa niż w 2018 r. W grudniu 2019 r. ukształtowała się ona na poziomie 2350,82 zł, tj. wzrosła o 5,0% w skali roku. Siła nabywcza przeciętnego świadczenia z tego systemu w 2019 r. była o 2,0% wyższa niż rok wcześniej, w tym w grudniu 2019 r. zwiększyła się o 1,3% w skali roku.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w 2019 r. wyniosła 1291,89 zł, tj. wzrosła o 5,3% w porównaniu z poprzednim rokiem. W grudniu 2019 r. ukształtowała się na poziomie 1295,09 zł, tj. o 6,0% wyższym niż rok wcześniej. Siła nabywcza tych świadczeń w 2019 r. zwiększyła się o 2,6% w porównaniu z 2018 r., w tym w grudniu 2019 r. wzrosła o 2,2% w skali roku.

Wykres 13. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 13. Average monthly real gross retirement and other pensions corresponding period of previous year=100

Kwota wypłat z tytułu **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) w 2019 r. wyniosła 1312,9 mln zł i była o 1,8% niższa niż przed rokiem. W grudniu 2019 r. wypłacono bezrobotnym 102,8 mln zł, tj. o 3,9% więcej niż przed miesiącem i o 3,6% mniej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w 2019 r. wyniosła 1198,7 mln zł, tj. zmniejszyła się o 14,4% w skali roku. W grudniu 2019 r. wypłacono świadczenia z tego tytułu na kwotę 91,0 mln zł, tj. o 13,9% niższą niż w analogicznym miesiącu 2018 r.

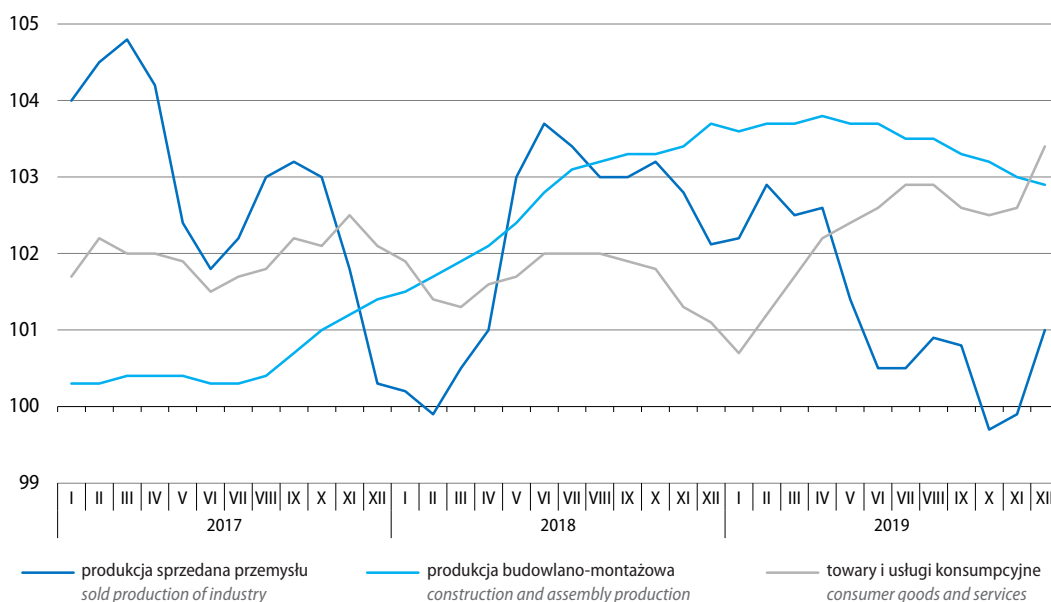
W 2019 r. zrealizowano 29,1 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 24,8 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 1013,8 mln zł, tj. o 26,5% więcej niż w 2018 r. W grudniu 2019 r. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 93,8 tys., tj. o 26,2% wyższym niż przed rokiem. Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia wyniosła 31,4 tys. (wobec 26,8 tys. w grudniu 2018 r.).

Ceny Prices

Tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2019 r. w skali roku było szybsze niż w 2018 r. Średnioroczny wskaźnik cen konsumpcyjnych ukształtował się na poziomie założonym w ustawie budżetowej. Znacznie wyższy niż w 2018 r. był wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych. Bardziej niż w poprzednim roku wzrosły także ceny towarów i usług związanych z restauracjami i hotelami oraz ze zdrowiem. Dużo wolniejsza była natomiast dynamika cen w zakresie transportu, w mniejszym stopniu wzrosły również ceny związane z mieszkaniem. Dynamika cen produkcji sprzedanej przemysłu była słabsza niż w 2018 r., przyspieszyło natomiast tempo wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej.

Wykres 14. Wskaźniki cen analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 14. Price indices corresponding period of previous year=100

Według wstępnych danych **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w 2019 r. były o 1,2% wyższe od notowanych w roku poprzednim (wobec wzrostu o 2,1% w 2018 r.). Wzrost cen obserwowano we wszystkich sekcjach, najwyższy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 4,4%. W górnictwie i wydobywaniu, podobnie jak w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji podniesiono ceny o 2,4%, a w przetwórstwie przemysłowym – o 0,8%. Wśród działów przetwórstwa przemysłowego wzrosły ceny m.in. w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,3%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 2,7%), wyrobów farmaceutycznych (o 2,4%), artykułów spożywczych (o 1,8%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,4%) oraz urządzeń elektrycznych (o 1,1%). Niższe niż w 2018 r. były natomiast ceny m.in. w produkcji: wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,6%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 1,4%) oraz metali (o 1,7%).

W grudniu 2019 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły **w skali roku** o 1,0% (wobec spadku o 0,1% w listopadzie 2019 r.). Podniesiono ceny we wszystkich sekcjach, najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – po 2,7% a także w górnictwie i wydobywaniu – 2,0%. W przetwórstwie przemysłowym wzrost cen wyniósł 0,7%. Spośród działów tej sekcji wzrosły ceny m.in. w produkcji: koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 10,9%), artykułów spożywczych (o 3,3%), wyrobów farmaceutycznych (o 2,8%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 2,2%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 2,0%) oraz urządzeń elektrycznych (o 0,8%). Spadły w skali roku ceny w produkcji m.in. maszyn i urządzeń (o 0,8%), wyrobów z metali (o 1,2%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 1,6%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,8%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 3,8%) oraz metali (o 6,8%).

W porównaniu z poprzednim miesiącem, według wstępnych danych, ceny produkcji sprzedanej przemysłu w grudniu 2019 r. były o 0,1% wyższe. Wzrost cen obserwowano w górnictwie i wydobywaniu oraz dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (po 0,2%), jak również w przetwórstwie w przemysłowym (o 0,1%). Niższe niż w listopadzie 2019 r. były ceny w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,4%).

Szacuje się, że w 2019 r. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były o 3,5% wyższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 2,7% w 2018 r.). Ceny związane z budową budynków wzrosły o 4,1%, w zakresie budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 3,3%, a ceny robót budowlanych specjalistycznych – o 2,8%. W grudniu 2019 r. obserwowano wzrost cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku o 2,9% oraz w porównaniu z poprzednim miesiącem – o 0,2%.

Tablica 12. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie

Table 12. Price indices in industry and construction

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu Prices of sold production of industry						Ceny produkcji budowlano-montażowej Prices of construction and assembly production
	ogółem total	górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	przetwórstwo przemysłowe manufacturing	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities		
2018	grudzień roku poprzedniego=100 December of previous year=100						
XII	102,1	101,5	102,1	103,1	101,6	103,7	
2019							
XII	101,0	102,0	100,7	102,7	102,7	102,9	
2018	miesiąc poprzedni=100 previous month=100						
XI	99,6	100,6	99,5	100,6	100,1	100,4	
XII	99,0	99,4	98,9	100,1	100,2	100,4	

Tablica 12. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie (dok.)

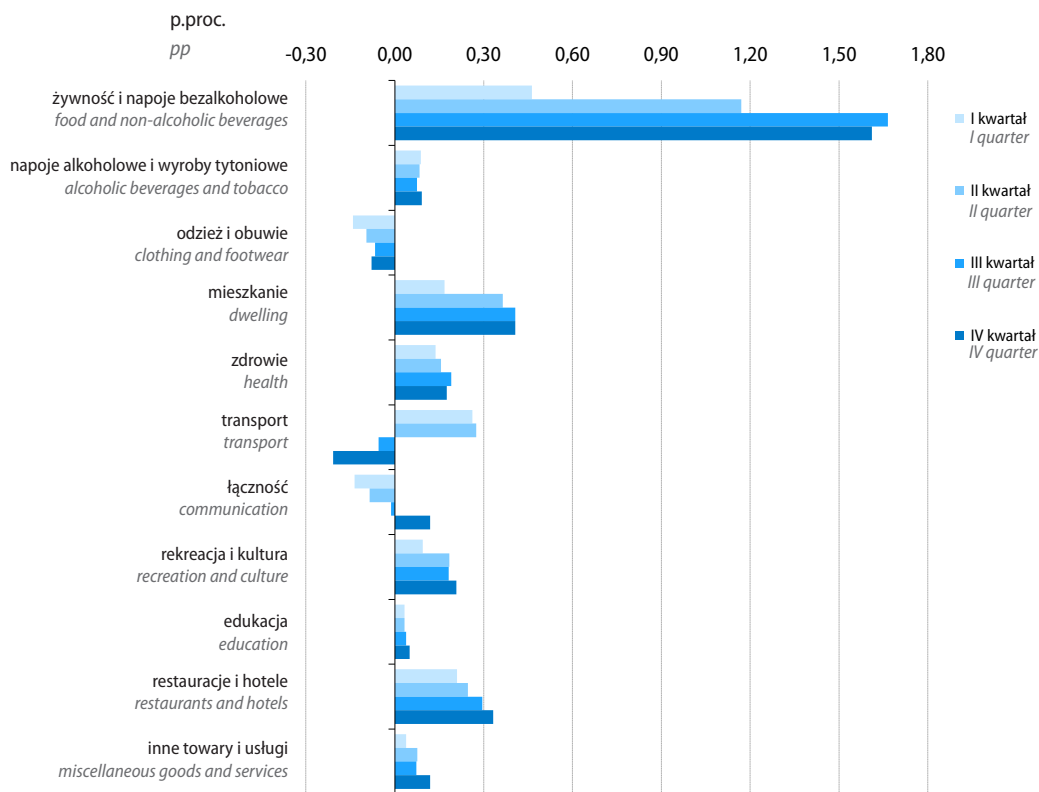
Table 12. Price indices in industry and construction (cont.)

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu Prices of sold production of industry					Ceny produkcji budowlano- montażowej Prices of construction and assembly production
	ogółem total	górnictwo i wydobywa- nie mining and quarrying	przetwórstwo przemysłowe manufacturing	wytwarzanie i zaopatrywa- nie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste mana- gement and remediation activities	
2019						
I	100,2	100,7	100,0	101,5	100,5	100,2
II	100,5	103,7	100,4	100,0	100,4	100,1
III	100,1	99,4	100,2	100,2	100,1	100,3
IV	100,4	100,5	100,4	100,7	100,4	100,4
V	100,2	97,5	100,2	100,4	99,9	100,3
VI	99,5	98,6	99,4	100,7	100,3	100,3
VII	100,1	101,0	100,1	99,9	100,2	100,2
VIII	100,3	99,7	100,4	100,2	100,3	100,2
IX	100,4	101,5	100,4	99,9	100,1	100,2
X	99,4	99,3	99,3	99,7	100,1	100,3
XI	99,8	100,0	99,8	99,9	100,2	100,2
XII	100,1	100,2	100,1	99,6	100,2	100,2
2018	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year=100					
XI	102,8	102,0	102,8	102,9	101,6	103,4
XII	102,1	101,5	102,1	103,1	101,6	103,7
I–III	100,2	99,3	100,2	99,2	101,1	101,7
IV–VI	102,5	106,4	102,6	99,6	101,2	102,5
VII–IX	103,2	104,7	103,3	100,8	101,3	103,2
X–XII	102,7	101,6	102,8	102,6	101,5	103,4
I–XII	102,1	102,9	102,2	100,5	101,3	102,7
2019						
I	102,2	102,4	102,0	104,6	101,8	103,6
II	102,9	106,6	102,6	104,6	102,2	103,7
III	102,5	104,1	102,1	104,8	102,3	103,7
IV	102,6	105,0	102,2	105,3	102,5	103,8
V	101,4	100,3	101,1	104,7	102,4	103,7
VI	100,5	97,7	100,2	105,2	102,4	103,7
VII	100,5	101,6	100,0	105,0	102,3	103,5
VIII	100,9	102,2	100,4	104,4	102,8	103,5
IX	100,8	104,0	100,3	104,1	102,7	103,3
X	99,7	101,8	99,2	103,9	102,6	103,2
XI	99,9	101,1	99,5	103,2	102,7	103,0
XII	101,0	102,0	100,7	102,7	102,7	102,9
I–III	102,5	104,3	102,2	104,7	102,1	103,7
IV–VI	101,5	100,9	101,1	105,1	102,4	103,7
VII–IX	100,8	102,6	100,2	104,5	102,6	103,4
X–XII	100,2	101,6	99,8	103,2	102,6	103,0
I–XII	101,2	102,4	100,8	104,4	102,4	103,5

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w 2019 r. były o 2,3% wyższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 1,6% w 2018 r.), w tym towary podrożały o 1,7%, a usługi – o 3,9%. Największy wpływ na wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem miały wzrosty cen żywności, cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz w zakresie restauracji i hoteli, które podwyższyły ten wskaźnik odpowiednio o 1,19 p proc., 0,34 p proc. oraz o 0,27 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,10 p proc.

Wykres 15. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2019 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 15. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in 2019 corresponding period of previous year=100

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w 2019 r. w stosunku do 2018 r. wyniósł 4,9%, przy czym żywność podrożała o 5,3%, a napoje bezalkoholowe – o 1,4%. Więcej niż w 2018 r. płacono m.in. za warzywa (o 19,8%), cukier (o 16,9%), pieczywo (o 8,6%) oraz mąkę (o 8,0%). Wyższe niż rok wcześniej były także ceny mięsa (przeciętnie o 5,6%, w tym mięso wieprzowe podrożało o 9,6%, wędliny – o 5,8%, mięso drobiowe – o 2,1% oraz mięso wołowe – o 1,0%). Więcej konsumenci płacili również za ryż (o 4,4%), ryby i owoce morza (o 3,9%), kasze i ziarna zbóż (o 3,5%) oraz makarony i produkty makaronowe (o 3,0%). Nieznacznie wzrosły ceny w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,2%, w tym jogurty były droższe o 2,5%, śmietana – o 1,8%, sery i twarogi – o 1,6%, przy spadku cen jaj – o 7,6% oraz mleka – o 0,2%). Niższe niż w 2018 r. były natomiast ceny m.in. olejów i tłuszczów (przeciętnie o 2,2%, w tym masło potańiało o 4,5%) oraz owoców (o 1,3%).

Ceny odzieży obniżyły się w porównaniu z 2018 r. o 2,2%, a ceny obuwia spadły o 1,7%.

Tablica 13. Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych
Table 13. Price indices of consumer goods and services

Okresy <i>Periods</i>	Ogółem <i>Total</i>	żywność i napoje bezalko- holowe <i>food and non- alcoholic beverages</i>	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe <i>alcoholic beverages and tobacco</i>	odzież i obuwie <i>clothing and footwear</i>	mieszka- nie <i>dwelling</i>	zdrowie <i>health</i>	transport <i>transport</i>	łą- czność <i>communi- cation</i>	rekreacja i kultura <i>recreation and culture</i>	edukacja <i>education</i>	resta- uracje i hotele <i>resta- urants and hotels</i>
2018	grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>										
XII	101,1	100,9	101,4	97,3	101,7	102,9	104,0	93,9	100,9	103,0	103,1
2019	XII 103,4 106,9 101,6 98,8 101,6 103,2 100,5 104,3 103,6 104,6 105,4										
2018	miesiąc poprzedni=100 <i>previous month=100</i>										
XI	100,0	100,0	100,4	99,9	100,2	100,8	100,2	97,4	99,3	100,3	100,3
XII	100,0	100,7	99,6	98,6	100,0	100,1	98,6	99,9	100,5	100,0	100,2
2019											
I	99,8	101,1	100,4	95,8	99,1	100,2	97,4	101,8	101,1	100,3	100,5
II	100,4	100,9	100,2	98,3	100,4	100,3	100,4	100,9	100,2	100,1	100,3
III	100,3	100,4	100,2	103,2	100,2	100,1	100,2	99,9	100,2	100,0	100,4
IV	101,1	101,0	99,9	103,1	100,6	100,3	104,4	100,0	100,5	100,0	100,4
V	100,2	101,4	100,5	99,9	100,1	100,5	98,4	99,6	99,5	100,0	100,7
VI	100,3	100,3	100,1	98,8	100,1	100,2	100,6	101,1	101,3	100,1	100,4
VII	100,0	100,3	100,0	96,5	100,4	100,6	99,0	100,4	101,2	100,1	100,5
VIII	100,0	99,7	100,0	98,5	100,2	100,1	100,5	100,8	99,9	100,0	100,5
IX	100,0	99,8	100,0	102,6	100,2	100,7	97,4	99,3	99,1	102,6	100,9
X	100,2	100,3	100,0	103,5	100,2	99,9	99,3	100,0	99,6	100,9	100,3
XI	100,1	100,3	100,4	99,8	100,1	100,0	99,4	100,0	100,4	100,3	100,3
XII	100,8	101,2	99,9	99,2	100,1	100,2	103,8	100,4	100,5	100,0	100,2
2018	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>										
XI	101,3	100,7	101,7	97,3	101,8	102,9	106,1	94,1	100,7	103,0	103,1
XII	101,1	100,9	101,4	97,3	101,7	102,9	104,0	93,9	100,9	103,0	103,1
I-III	101,5	103,9	101,1	95,9	101,7	101,7	98,3	101,1	101,7	102,1	102,9
IV-VI	101,7	103,2	101,7	96,0	101,7	102,0	104,4	98,9	100,9	102,2	102,9
VII-IX	102,0	102,2	101,8	96,4	102,0	101,9	108,5	97,9	101,5	102,3	102,9
X-XII	101,4	101,1	101,6	97,3	101,8	102,6	105,9	94,8	101,2	102,9	103,1
I-XII	101,6	102,6	101,5	96,4	101,8	102,0	104,2	98,2	101,3	102,4	103,0
2019											
I	100,7	100,8	101,3	97,0	100,4	102,6	101,9	95,4	101,2	103,1	103,3
II	101,2	102,1	101,4	96,8	100,6	102,6	102,5	97,6	101,3	103,1	103,4
III	101,7	102,6	101,5	97,6	101,0	102,9	103,5	97,5	101,9	103,1	103,6
IV	102,2	103,3	101,1	97,8	101,4	103,0	104,8	98,1	102,4	103,0	103,8
V	102,4	105,0	101,4	98,1	101,5	103,1	101,7	97,4	102,9	103,0	104,1
VI	102,6	105,7	101,5	98,4	101,5	103,1	101,4	98,5	103,4	103,1	104,1
VII	102,9	106,8	101,2	98,5	101,7	103,7	100,3	98,9	103,0	103,1	104,4
VIII	102,9	107,2	101,3	98,6	101,6	103,6	99,8	99,3	102,8	103,1	104,7
IX	102,6	106,3	101,0	98,8	101,6	103,9	98,3	100,9	102,6	104,4	105,2
X	102,5	106,1	101,3	98,3	101,7	104,0	97,0	101,0	102,6	104,7	105,3
XI	102,6	106,5	101,3	98,2	101,6	103,1	96,6	103,7	103,6	104,6	105,3
XII	103,4	106,9	101,6	98,8	101,6	103,2	100,5	104,3	103,6	104,6	105,4
I-III	101,2	101,8	101,4	97,1	100,7	102,7	102,6	96,8	101,5	103,1	103,4
IV-VI	102,4	104,7	101,3	98,1	101,5	103,1	102,7	98,0	102,9	103,0	104,0
VII-IX	102,8	106,7	101,2	98,6	101,6	103,7	99,5	99,7	102,8	103,5	104,8
X-XII	102,8	106,5	101,4	98,4	101,6	103,4	98,0	103,0	103,2	104,7	105,3
I-XII	102,3	104,9	101,3	98,1	101,4	103,2	100,7	99,3	102,6	103,6	104,4

Ceny towarów i usług w zakresie mieszkania w 2019 r. wzrosły w skali roku o 1,4%. Znacznie podniesiono opłaty za wywóz śmieci (o 21,4%); więcej należało także zapłacić za usługi kanalizacyjne (o 3,7%) oraz za zaopatrzenie w wodę (o 2,1%). Tańsze niż w 2018 r. były natomiast nośniki energii (przeciętnie o 1,4%, w tym energia elektryczna potaniała o 6,1%; wobec droższego gazu – o 2,7%, energii cieplej – o 1,9% oraz opału – o 0,4%). Wzrosły ceny związane z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 0,7%).

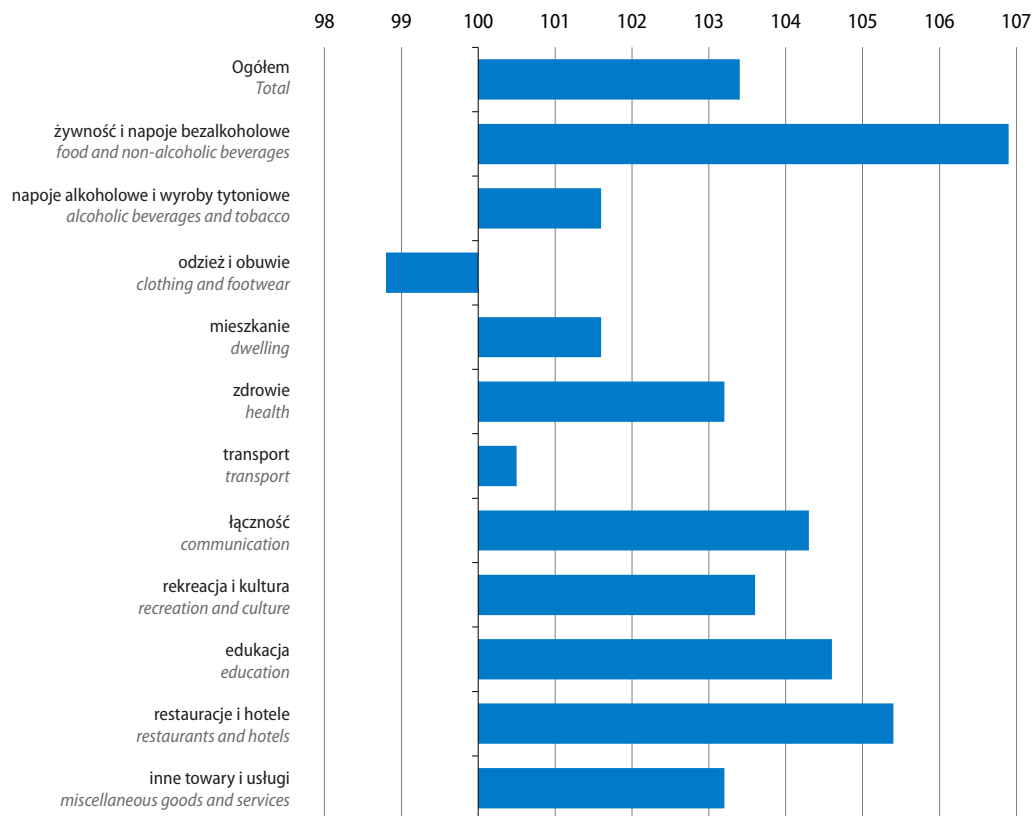
Towary i usługi związane ze zdrowiem w 2019 r. były o 3,2% droższe niż rok wcześniej. Wzrosły opłaty za usługi lekarskie (o 5,3%), stomatologiczne (o 3,8%), szpitalne (o 3,0%) oraz sanatoryjne (o 0,5%). Więcej niż w 2018 r. należało także zapłacić za wyroby farmaceutyczne (o 3,1%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu w 2019 r. wzrosły w skali roku o 0,7%. Wyższe niż w 2018 r. były opłaty za usługi transportowe (o 3,5%). Znacznie więcej konsumenci płacili za paliwa do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 1,6%, w tym olej napędowy podrożał o 3,1%, a benzyna o 1,6%, przy spadku cen gazu ciekłego – o 3,8%). Obniżyły się ceny samochodów osobowych (o 4,0%).

Ceny towarów i usług w zakresie łączności były o 0,7% niższe niż w 2018 r. Znacznie tańszy był sprzęt telekomunikacyjny (o 9,7%). Obniżono również opłaty za usługi telekomunikacyjne (o 0,3%, w tym ceny usług telefonii komórkowej spadły o 1,1%, przy wzroście opłat za usługi internetowe – o 3,5%). Więcej niż w 2018 r. płacono za usługi pocztowe (o 2,2%).

Wykres 16. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2019 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 16. Price indices of consumer goods and services in December 2019 corresponding period of previous year=100

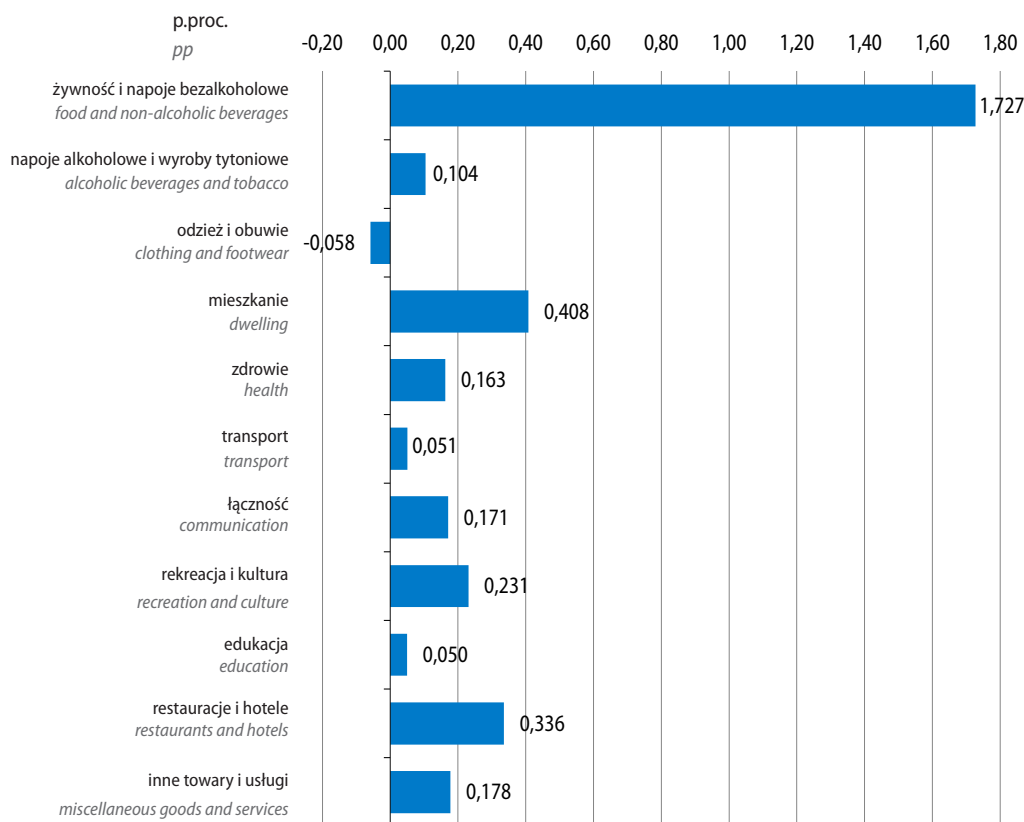
Ceny w zakresie rekreacji i kultury w 2019 r. wzrosły w skali roku o 2,6%. Droższe niż w 2018 r. były usługi związane z turystyką zorganizowaną (o 5,9%) oraz gazety i czasopisma (o 5,4%). Konsumentów więcej pociągnęły także książki (o 3,0%), jak również bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 2,2%). Spadły natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 4,7%).

W grudniu 2019 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły **w skali roku** o 3,4% (w tym towary podróżowały o 2,4%, a usługi – o 6,1%). Największy wpływ na wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem miał wzrost cen żywności, który podwyższył ten wskaźnik o 1,69 p.proc. Wskaźnik cen ogółem podwyższyły również wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem (o 0,41 p.proc.), restauracjami i hotelami (0,34 p.proc.) oraz rekreacją i kulturą (0,23 p.proc.). Spadek cen odzieży i obuwia obniżył wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem o 0,06 p.proc.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w grudniu 2019 r. były o 6,9% wyższe niż rok wcześniej, przy czym żywność podróżowała o 7,5%, a napoje bezalkoholowe – o 1,8%. Znacznie więcej niż w grudniu 2018 r. płacono m.in. za cukier (o 20,7%), mięso (przeciętnie o 12,8%, w tym droższe było mięso wieprzowe – o 23,6%, wędliny – o 11,9%, mięso drobiowe – o 7,1% oraz mięso wołowe – o 1,1%). Podrożały także warzywa (o 12,3%), owoce (o 12,1%), mąka (o 7,3%), pieczywo oraz ryż (po 6,0%). Więcej konsumentów pociągnęły również ryby i owoce morza (o 4,7%), makarony i produkty makaronowe (o 3,7%), kasze i ziarna zbóż (o 3,2%), a także artykuły z grupy „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 1,6%, w tym wzrosły ceny mleka – o 2,9%, śmietany – o 2,2%, jogurtów – o 2,1% oraz serów i twarogów – o 2,0%, przy niższych cenach jaj – o 3,7%). Spadły natomiast ceny olejów i tłuszczów (przeciętnie o 3,2%, w tym masło potaniało o 8,6%).

Wykres 17. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w grudniu 2019 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 17. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in December 2019 corresponding period of previous year=100

Zarówno ceny odzieży, jak i obuwia w grudniu 2019 r. były o 1,3% niższe niż przed rokiem.

Ceny w zakresie mieszkania były o 1,6% wyższe niż w grudniu 2018 r. Najbardziej podniesiono opłaty za wywóz śmieci (o 32,2%); więcej konsumenci płacili także za usługi kanalizacyjne (o 4,1%) oraz za zaopatrzenie w wodę (o 2,5%). Spadły natomiast opłaty za nośniki energii (przeciętnie o 1,8%, w tym tańsza była energia elektryczna – o 5,8% oraz opał – o 0,2% wobec droższej energii ciepłej – o 2,4%; opłaty za gaz nie uległy zmianie). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były o 0,4% wyższe niż przed rokiem.

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem w grudniu 2019 r. wzrosły w skali roku o 3,2%. Podniesiono opłaty za usługi lekarskie (o 6,3%), stomatologiczne (o 4,5%) oraz szpitalne (o 3,5%). Więcej niż w grudniu 2018 r. należało także zapłacić za wyroby farmaceutyczne (o 2,7%). Opłaty za usługi sanatoryjne nie uległy zmianie.

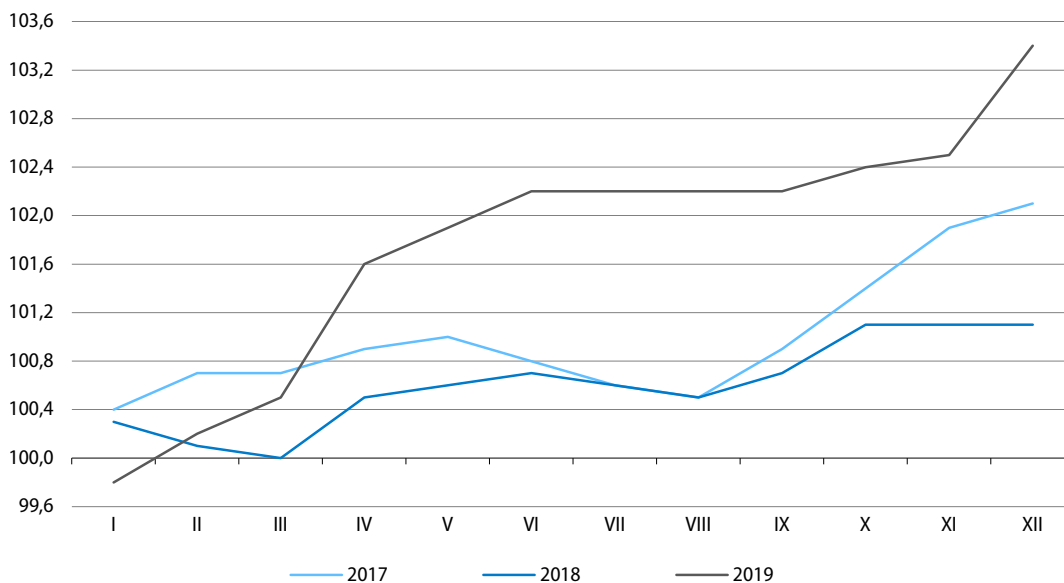
Ceny towarów i usług w zakresie transportu w grudniu 2019 r. były o 0,5% wyższe niż rok wcześniej. Wzrosły opłaty za usługi transportowe (o 7,5%). Przeciętne ceny paliw do prywatnych środków transportu pozostały na poziomie notowanym w grudniu 2018 r. (w tym więcej należało zapłacić za benzynę – o 1,2%, wobec tańszego gazu ciekłego – o 1,9% oraz oleju napędowego – o 1,8%). Niższe niż przed rokiem były ceny samochodów osobowych (o 3,0%).

Ceny towarów i usług związanych z łącznością w grudniu 2019 r. były o 4,3% wyższe niż w analogicznym okresie 2018 r. Wzrosły opłaty za usługi telekomunikacyjne (przeciętnie o 4,7%, w tym usług internetowe podrożały o 9,2%, a usługi telefonii komórkowej – o 5,5%). Droższe były także usługi pocztowe (o 3,9%). Spadły natomiast ceny sprzętu telekomunikacyjnego (o 7,7%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą wzrosły o 3,6% w stosunku do grudnia 2018 r. Podrożały usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 8,7%), książki (o 8,0%), gazety i czasopisma (o 3,0%) oraz bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 1,6%). Spadły natomiast ceny m.in. sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 4,5%).

Wykres 18. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych grudzień roku poprzedniego=100

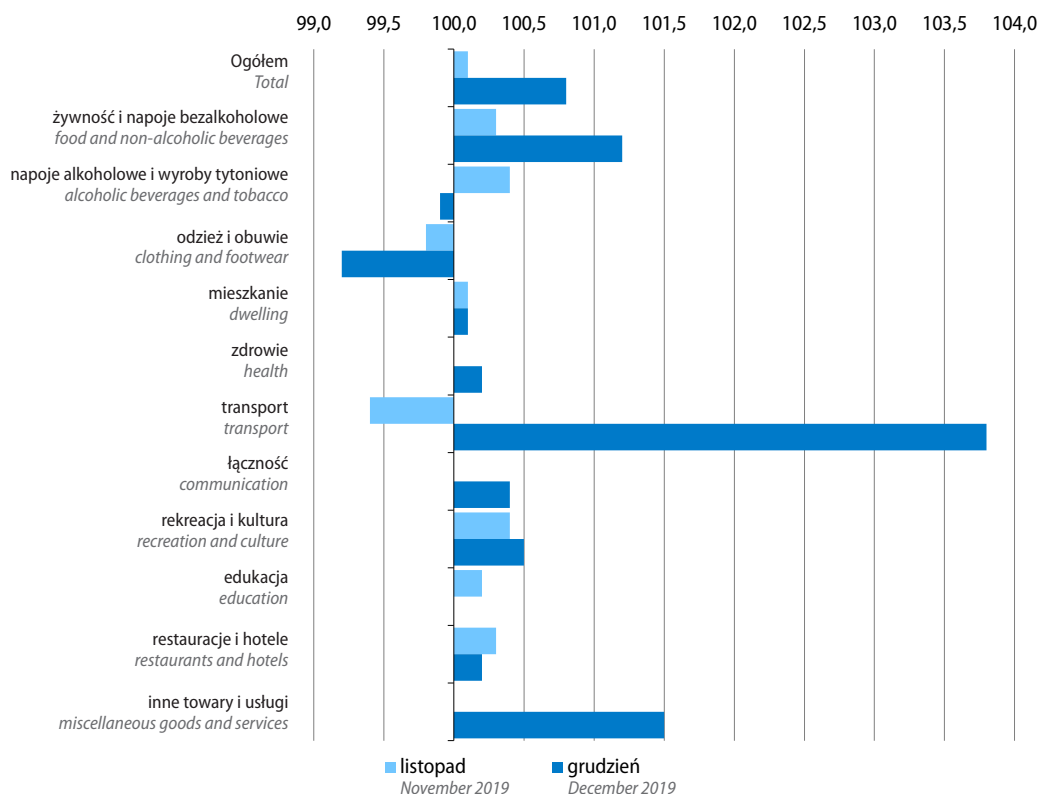
Chart 18. Price indices of consumer goods and services December of previous year=100

W porównaniu z poprzednim miesiącem w grudniu 2019 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 0,8%. Podrożały głównie towary i usługi związane z transportem (o 3,8%). Wzrosły także ceny żywności (o 1,3%), towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury (o 0,5%), łączności (0,4%), restauracji i hoteli oraz zdrowia (po 0,2%), jak również ceny związane z mieszkaniem (o 0,1%). Ceny towarów i usług w zakresie edukacji pozostały na poziomie sprzed miesiąca. Niższe niż w listopadzie 2019 r. były natomiast ceny odzieży i obuwia (o 0,8%) oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 0,1%). Największy wpływ na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem miały wzrosty cen w zakresie transportu oraz żywności, które podwyższyły ten wskaźnik odpowiednio o 0,37 p.proc. oraz o 0,31 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył natomiast wskaźnik ogółem o 0,04 p.proc.

Wykres 19. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych miesiąc poprzedni=100

Chart 19. Price indices of consumer goods and services previous month=100

W 2019 r. w wyniku szybszego wzrostu w skali roku przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw (6,5%) niż cen konsumpcyjnych (2,3%), **siła nabywcza płac** zwiększyła się w odniesieniu do większości podstawowych grup towarów i usług konsumpcyjnych. Relatywnie tańszy niż w 2018 r. był m.in. sprzęt telekomunikacyjny, sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny, odzież i obuwie, nośniki energii (w tym opał), usługi telekomunikacyjne (w tym telefonii komórkowej), usługi sanatoryjne, wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego, paliwa do prywatnych środków transportu (w tym gaz ciekły, benzyna i olej napędowy). Obserwowano także wzrost siły nabywczej w odniesieniu do większości towarów żywnościowych, w tym jaj, masła, owoców, mleka, śmietany, mięsa drobiowego i jogurtów. Zmniejszyła się natomiast siła nabywcza płac w odniesieniu m.in. do usług wywozu śmieci oraz do niektórych artykułów spożywczych, np. warzyw, mięsa wieprzowego, pieczywa oraz mąki.

Wzrost cen według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹ obliczonego metodą średniej ruchomej w okresie styczeń–grudzień 2019 r. w stosunku do analogicznego okresu 2018 r. wyniósł 2,1% (wobec wzrostu o 1,2% odpowiednio w 2018 r.).

---

¹ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia w sektorze gospodarstw domowych (w 2019 r. – struktura spożycia z 2017 r. w cenach grudnia 2018 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).

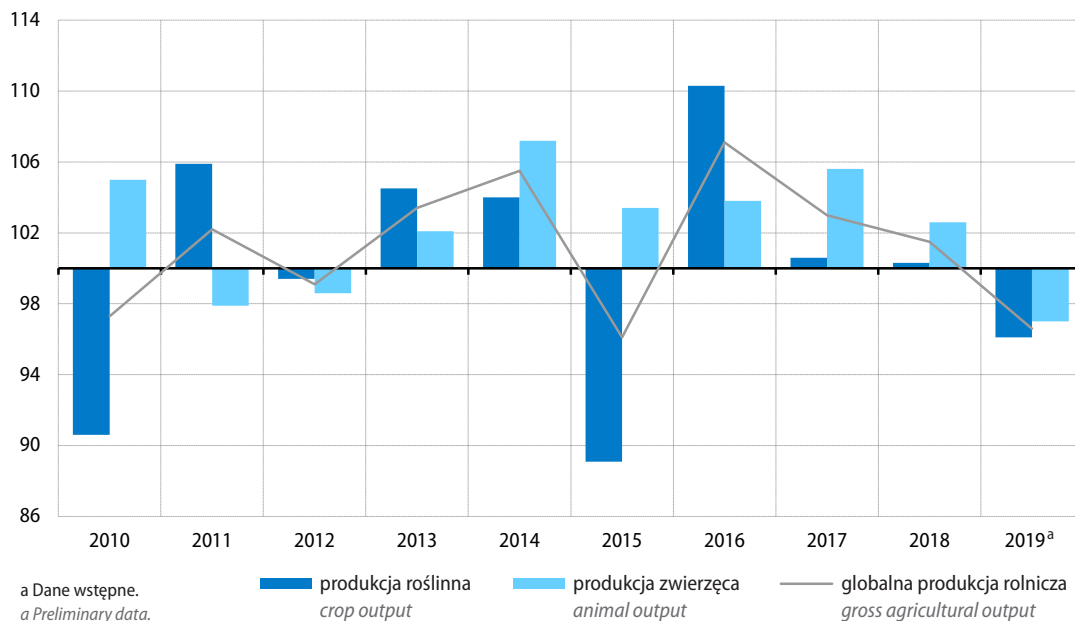

Rolnictwo Agriculture

Według wstępnych szacunków w 2019 r. **globalna produkcja rolnicza** ukształtowała się na poziomie o 3,4% niższym niż przed rokiem. Zmniejszyła się zarówno produkcja roślinna (o 3,9%), jak i zwierzęca (o 3,0%).

Wykres 20. Dynamika globalnej produkcji rolniczej rok poprzedni=100

Chart 20. Dynamics of the gross agricultural output
previous year=100

Na spadek produkcji roślinnej wpłynęły niekorzystne warunki agrometeorologiczne w okresie wegetacji, głównie susza. Niższe były zbiory ziemniaków – o 14,1%, buraków cukrowych – o 4,4% oraz warzyw gruntowych – o 6,3%. Wzrosła natomiast produkcja zbóż ogółem – o 7,4% (tj. zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy na ziarno, gryki, prosa i innych zbożowych) oraz rzepaku i rzepiku – o 6,8%.

Produkcja zwierzęca zmniejszyła się głównie na skutek niższej niż w 2018 r. produkcji żywca wieprzowego – o 4,4% oraz wołowego (łącznie z cielęcym) – o 2,1%. Wzrosła natomiast produkcja żywca drobiowego – o 3,7%, jaj kurzych – o 2,1% i mleka – o 2,2%.

Tablica 14. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) globalnej produkcji rolniczej
 Table 14. *Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of gross agricultural output*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^a	2018	2019 ^a
	rok poprzedni=100 <i>previous year=100</i>										struktura w % <i>structure in %</i>	
Ogółem <i>Total</i>	97,3	102,2	99,1	103,4	105,5	96,1	107,1	103,0	101,5	96,6	100,0	100,0
Produkcja roślinna <i>Crop output</i>	90,6	105,9	99,4	104,5	104,0	89,1	110,3	100,6	100,3	96,1	46,6	48,9
Produkcja zwierzęca <i>Animal output</i>	105,0	97,9	98,6	102,1	107,2	103,4	103,8	105,6	102,6	97,0	53,4	51,1

a Dane wstępne.
a Preliminary data.

Pomimo większej niż przed rokiem podaży ze zbiorów, w 2019 r. wzrosły przeciętne ceny skupu pszenicy i żyta. Przy wyższych dostawach wzrosły także ceny żywca drobiowego i mleka w skupie. Zmniejszona podaż ziemniaków i żywca wieprzowego wpłynęła na wysoki wzrost cen skupu tych produktów. Przeciętne ceny większości podstawowych produktów rolnych wzrosły także na targowiskach i były wyższe niż w skupie. Obniżyły się natomiast przeciętne ceny żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego (na obydwu rynkach).

W 2019 r., podobnie jak przed rokiem, notowano wzrost cen podstawowych środków do produkcji rolnej. Znacznie wyższe niż w 2018 r. były ceny nawozów azotowych (o 8,7%) i fosforowych (o 7,4%). Ceny nasion siewnych, drzewek i sadzonek wzrosły o 4,7%, materiałów budowlanych – o 4,6%, a pasz – o 3,8%. Droższe były również maszyny i narzędzia rolnicze, jak również obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej – po ponad 3%; wyższe były także ceny usług weterynaryjnych – o 2,5%. Więcej niż w 2018 r. płacono także za środki ochrony roślin (o 1,9%) oraz za nawozy wapniowe (o 1,5%). Wysoka dynamika cen paliw obserwowana w latach 2017–2018 zwolniła, wzrost cen w 2019 r. wyniósł 1,0%.

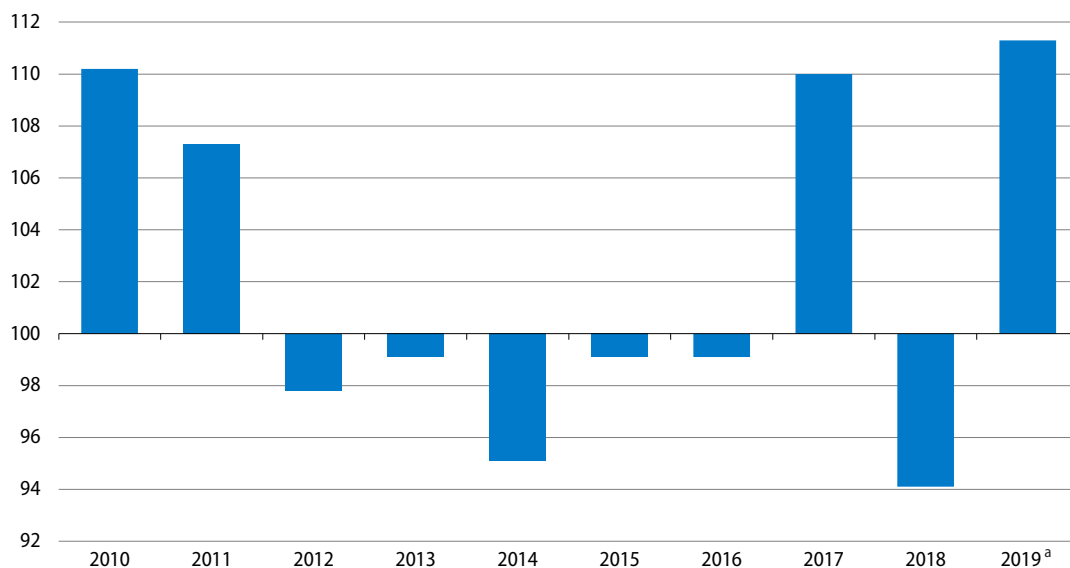
Tablica 15. Wskaźniki cen detalicznych środków do produkcji rolnej
 Table 15. Retail prices of products for agricultural production

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^a
	rok poprzedni=100 <i>previous year=100</i>									
Nasiona siewne, drzewka, sadzonki i inne <i>Sown seeds, tree cuttings and seedlings</i>	102,9	132,1	96,9	98,9	102,4	94,5	105,9	98,5	100,6	104,7
Nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe <i>Mineral or chemical and lime fertilizers</i>	89,4	119,6	109,6	101,0	95,7	100,1	95,8	97,9	100,5	106,8
tym: <i>of which</i>										
azotowe <i>nitrogenous</i>	91,4	128,7	109,5	100,4	95,7	100,3	93,3	98,7	100,8	108,7
fosforowe <i>phosphate</i>	82,9	107,4	109,5	100,4	92,7	99,0	100,4	96,8	99,4	107,4
wapniowe <i>lime</i>	101,6	105,6	104,4	103,7	103,4	101,8	100,6	100,6	100,6	101,5
Środki ochrony roślin <i>Crop protection products</i>	100,8	100,8	102,3	102,2	102,0	101,6	101,3	102,1	101,4	101,9
Zwierzęta hodowlane i ptactwo <i>Breeding animals and poultry</i>	104,8	103,5	108,6	104,4	102,2	101,3	99,6	101,0	.	.
Pasze <i>Feedingstuffs</i>	100,4	122,9	107,6	104,0	96,4	97,2	99,3	100,8	102,5	103,8
Maszyny i narzędzia rolnicze <i>Machinery and equipment for agriculture</i>	101,4	103,0	103,3	102,4	101,0	100,6	100,6	101,6	102,8	103,5
Materiały budowlane ^b <i>Construction materials^b</i>	99,2	104,8	102,4	99,3	100,1	99,6	100,0	101,3	104,0	104,6
Paliwa, oleje i smary techniczne (łącznie z węglem) <i>Fuels, oils and technical lubricants (including coal)</i>	108,8	112,5	110,4	96,9	96,3	89,8	94,4	105,9	107,1	101,0
Obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej <i>Machinery services for farming and gardening</i>	103,5	106,9	106,4	102,9	101,1	101,5	100,3	102,5	102,2	103,1
Usługi weterynaryjne <i>Veterinary services</i>	101,7	102,8	102,3	101,5	101,8	101,0	100,6	101,8	102,9	102,5

a Dane wstępne. b Od 2018 r. łącznie z usługami.
 a Preliminary data. b Since 2018, including services.

Rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej w 2019 r. wyraźnie poprawiły się w stosunku do roku poprzedniego. Szacuje się, że przy znacznie wyższym wzroście cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (15,1%) niż przeciętnych cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne (3,4%) **wskaźnik relacji cen („nożyce cen”)** był korzystny dla producentów rolnych i wyniósł 111,3 (wobec 94,1 w 2018 r.).

Wykres 21. Nożyce cen
Chart 21. Price gap

a Dane wstępne.
a Preliminary data.

Tablica 16. Dynamika cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników, cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne oraz wskaźnik relacji cen („nożyce cen”)

Table 16. Price indices of sold agricultural products and of goods and services purchased by private farms and index of price relations ('price gap')

Wyszczególnienie Specification	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^a
	rok poprzedni=100 previous year=100									
Ceny produktów rolnych sprzedawanych Price indices of sold agricultural products	112,1	118,8	104,2	100,3	93,5	96,7	97,9	112,0	97,2	115,1
Ceny towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycje Price indices of goods and services purchased for the purposes of the current agricultural production and for investments	101,8	109,7	106,0	101,2	98,6	97,6	98,8	101,8	103,3	103,4
Wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycje Index of price relations of sold agricultural products to prices of goods and services purchased for the purposes of the current agricultural production and for investments ('price gap')	110,2	107,3	97,8	99,1	95,1	99,1	99,1	110,0	94,1	111,3

a Dane wstępne.
a Preliminary data.

Zbiory głównych ziemiopłodów rolnych (oprócz zbóż oraz rzepaku i rzepiku) w 2019 r. były niższe niż przed rokiem. W porównaniu ze średnimi zbiorami z lat 2011–2015 mniejsze były zbiory ziemniaków, warzyw gruntowych i owoców jagodowych. Na wielkość produkcji wpłynęło przede wszystkim zmniejszone plonowanie spowodowane nadmiernym przesuszeniem gleby. Średnia roczna suma opadów na obszarze kraju w 2019 r. była o ok. 10% niższa od średniej z lat 1971–2000 (w 2018 r. spadek wyniósł ok. 20%). Średnia temperatura powietrza była natomiast o 2,4°C wyższa od średniej z wielolecia.

Tablica 17. Plony i zbiory głównych ziemiopłodów rolnych

Table 17. Yields of main crops

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Zbiory <i>Production</i>			Plony <i>Yields</i>		
	w mln ton <i>in million tonnes</i>	2018=100	2011–2015 ^a = =100	z 1 ha w dt <i>from 1 ha in decitonnes</i>	2018=100	2011–2015 ^a = =100
Zboża ogółem <i>Cereals in total</i>	28,8	107,4	124,8	36,7	107,0	121,1
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi <i>of which basic cereals including cereal mixed</i>	24,9	109,4	123,8	35,3	109,3	121,3
pszenica <i>wheat</i>	10,9	111,2	134,8	43,9	108,1	121,3
żyto <i>rye</i>	2,4	112,8	118,7	27,2	112,4	129,5
jęczmień <i>barley</i>	3,4	109,9	121,9	34,6	110,9	116,9
owies <i>oats</i>	1,2	104,7	110,5	24,9	106,0	109,7
pszenżyto <i>triticale</i>	4,5	111,4	125,2	34,9	110,1	120,3
mieszanki zbożowe <i>cereal mixed</i>	2,5	98,0	98,5	26,5	105,2	110,4
Rzepak i rzepik <i>Rape and turnip rape</i>	2,4	106,8	121,2	27,2	104,2	122,5
Ziemniaki <i>Potatoes</i>	6,5	85,9	99,1	214,0	85,3	112,5
Buraki cukrowe <i>Sugar beets</i>	13,7	95,6	145,9	568,0	94,8	119,6
Warzywa gruntowe <i>Field vegetables</i>	3,8	93,7	88,3	x	x	x
Owoce z drzew <i>Tree fruit</i>	3,4	76,7	102,0	x	x	x
Owoce jagodowe <i>Berry fruit</i>	0,5	83,0	86,1	x	x	x

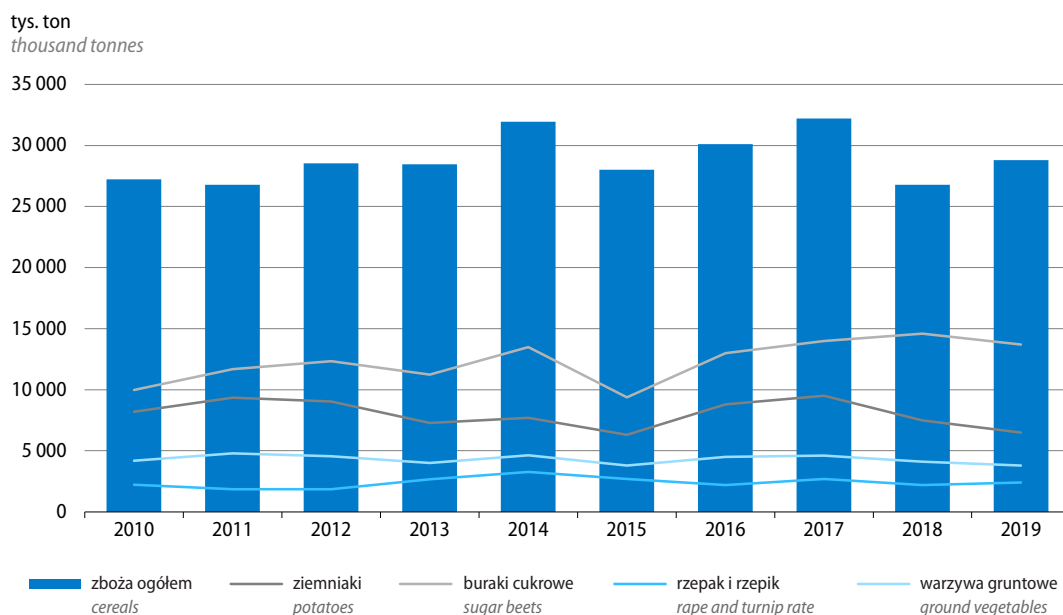
a Przeciętne roczne.

a Annual averages.

Według wstępnych danych zużycie nawozów mineralnych (w czystym składniku NPK) w roku gospodarczym 2018/19 w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zmniejszyło się o ok. 8% w porównaniu z notowanym w poprzednim okresie (do ok. 130 kg), w tym zużyto o ok. 15% mniej nawozów azotowych (ok. 68 kg). Zużycie nawozów wapniowych, potasowych i fosforowych kształtowało się na poziomie sprzed roku i wyniosło odpowiednio 56 kg, 39 kg oraz 23 kg na 1 ha użytków rolnych.

Wykres 22. Zbiory głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych

Chart 22. Production of main agricultural and orchard crops

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) z ubiegłorocznych zbiorów w okresie lipiec–grudzień 2019 r. był o 9,5% większy niż w analogicznym okresie 2018 r. W grudniu 2019 r. dostawy zbóż podstawowych wzrosły w skali roku (o 51,3%).

Tablica 18. Skup zbóż^a

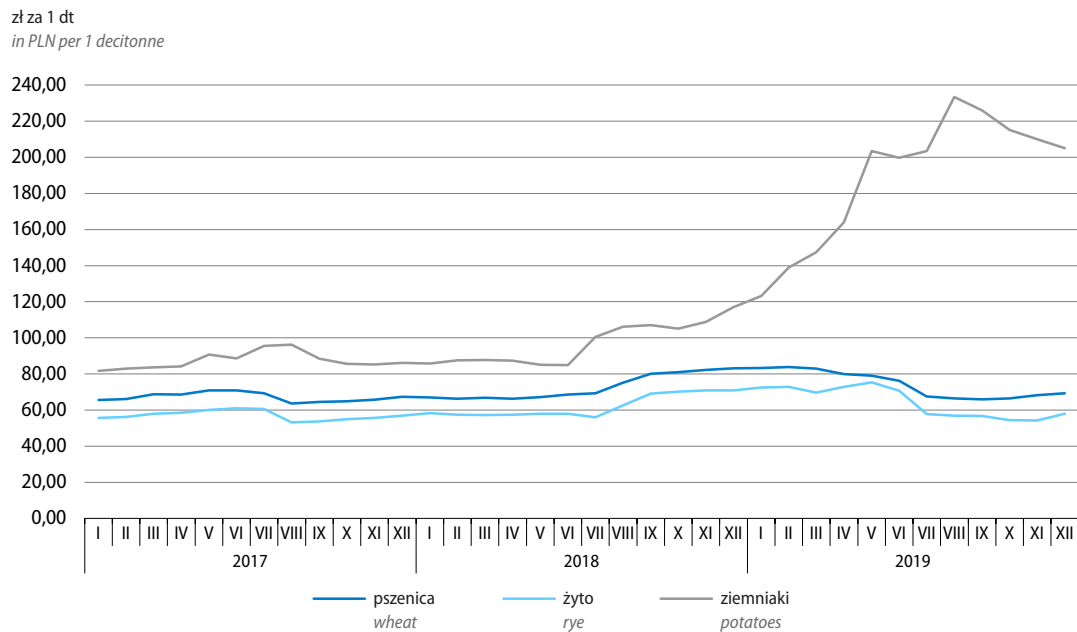
Table 18. Procurement of cereals^a

Wyszczególnienie Specification	VII 2019 – XII 2019		XII 2019		
	w tys. ton in thousand tonnes	VII 2018 – – XII 2018=100	w tys. ton in thousand tonnes	XII 2018=100	XI 2019=100
Ziarno zbóż^b Cereal grains^b	4680,6	109,5	548,8	151,3	104,0
w tym: of which:					
Pszenica Wheat	3089,0	105,1	403,8	153,6	99,2
Żyto Rye	467,5	131,4	59,2	222,3	150,8

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

a Without the procurement realized by natural persons. b Basic cereals including cereal mixed and excluding cereals designated for sowing.

Wykres 23. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków
 Chart 23. Average procurement prices of cereal grain and average marketplace prices of potatoes

Ceny **zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych** w 2019 r. kształtowały się podobnie lub powyżej poziomu notowanego przed rokiem. Przeciętne ceny skupu pszenicy wzrosły o 0,5%, a żyta o 3,5%; w obrocie targowiskowym wzrost cen tych zbóż wyniósł blisko 10%. W grudniu 2019 r. ceny w skupie były niższe niż rok wcześniej: pszenicy o 16,6%, a żyta – o 18,2%; również na targowiskach ceny ziarna również uległy obniżeniu – pszenicy o 4,3%, a żyta – o 1,8%.

Przeciętne ceny **ziemniaków** w 2019 r. wzrosły w skali roku o 36,2% w skupie oraz blisko 2-krotnie w obrocie targowiskowym. W grudniu 2019 r. za 1 dt ziemniaków w skupie płacono o 1,7% więcej niż przed rokiem, a na targowiskach odpowiednio o 75,2% więcej.

Tablica 19. Ceny podstawowych produktów rolnych
 Table 19. Average prices of major agricultural products

Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplaces prices				
	XII 2019			I–XII 2019 ^a		XII 2019			I–XII 2019	
	w zł in PLN	XII 2018= =100	XI 2019= =100	w zł in PLN	I–XII 2018= =100	w zł in PLN	XII 2018= =100	XI 2019= =100	w zł in PLN	I–XII 2018= =100
Pszenvica ^b za 1 dt <i>Wheat^b – per decitonne</i>	69,34	83,4	101,5	72,67	100,5	86,72	95,7	99,7	91,63	109,6
Żyto ^b za 1 dt <i>Rye^b – per decitonne</i>	58,00	81,8	106,8	61,52	103,5	70,32	98,2	102,3	73,49	109,5
Ziemniaki ^c za 1 dt <i>Potatoes^c – per decitonne</i>	53,63	101,7	134,9	56,32	136,2	205,00	175,2	97,6	189,17	195,1
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej: <i>Animals for slaughter (in live weight) – per kg:</i>										
w tym: of which:										
bydło ^d (bez cieląt) <i>cattle^d (excluding calves)</i>	6,35	97,1	100,2	6,35	96,3	6,75	96,8	102,7	6,82	96,7
w tym młode bydło of which young cattle	6,46	95,2	99,4	6,47	95,3	6,96	95,6	102,1	7,07	95,8
trzoda chlewna <i>pigs</i>	6,26	149,2	106,5	5,35	119,9	6,56	140,2	109,2	5,69	114,9
drób <i>poultry</i>	3,77	102,4	99,6	3,88	103,0	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt. <i>Piglet – per head</i>	.	x	x	.	x	230,79	136,5	107,2	200,33	110,1
Mleko za 1 hl <i>Milk per hectolitre</i>	139,73	99,7	101,1	134,80	100,5	.	x	x	.	x

a Dane nieostateczne. b W skupie bez ziarna siewnego. c Na targowiskach – jadalne późne. d Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

a Not finally data. b In procurement excluding cereals designated for sowing. c On marketplace – edible. d On marketplace – average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

W wyniku ograniczonej podaży żywca wieprzowego i wołowego (w wadze poubojowej ciepłej) w 2019 r. **skup żywca rzeźnego** ogółem był o 2,1% mniejszy niż rok wcześniej.

Ceny skupu **żywca wieprzowego** w 2019 r. na obydwu rynkach kształtowały się na poziomie znacznie wyższym niż w 2018 r.: o 19,9% w skupie oraz o 14,9% na targowiskach. W grudniu 2019 r. relacja cen skupu wieprzowiny do cen żyta na targowiskach poprawiła się do 8,9 (z 8,6 przed miesiącem oraz 5,9 w grudniu 2018 r.). Przeciętna cena prosiąt na chów w 2019 r. była o 10,1% wyższa niż rok wcześniej. W grudniu 2019 r. za 1 prosię płacono o 36,5% więcej niż przed rokiem.

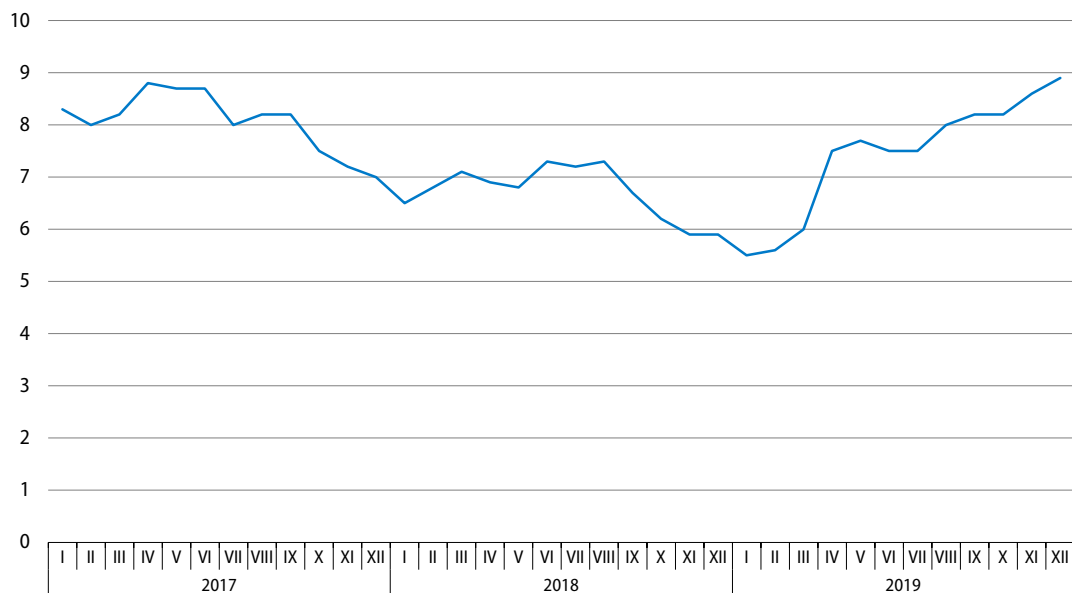
Tablica 20. Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a
Table 20. Procurement of major animal products^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–XII 2019		XII 2019		
	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	I–XII 2018=100	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	XII 2018=100	XI 2019=100
Żywiec rzeźny ^b <i>Animal for slaughter^b</i>	4071,2	97,9	313,5	100,1	100,0
w tym: <i>of which:</i>					
wołowy (z cielęcym) <i>cattle (including calves)</i>	320,0	96,7	18,1	117,4	94,8
wieprzowy <i>pigs</i>	1441,2	93,7	111,2	89,4	104,4
drobiowy <i>poultry</i>	2305,0	100,9	184,1	106,3	98,1
Mleko <i>Milk</i>	11827,9 ^c	102,1	975,1 ^c	101,6	106,2

a W okresie lipiec–grudzień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. c W milionach litrów.

a In the period of July–December without the procurement realized by natural persons. b Includes cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in terms of meat including fats in warm post-slaughter weight. c In million litres.

Wykres 24. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta na targowiskach
Chart 24. Price relation of average procurement prices of kg of pigs for slaughter to average marketplace prices of kg of rye

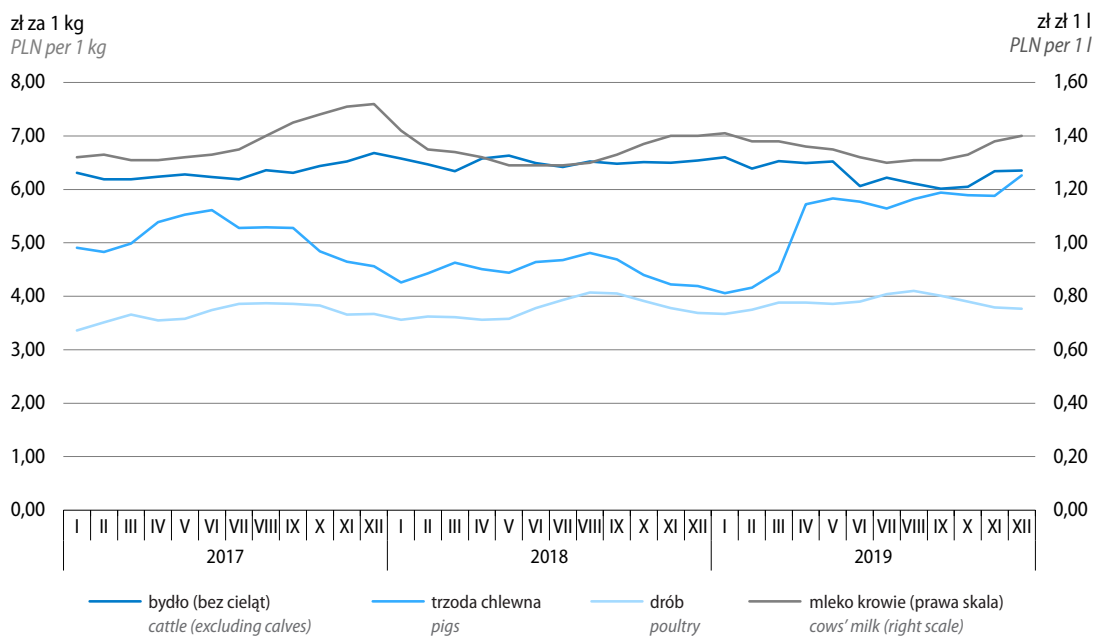
Przy utrzymującej się wysokiej krajowej podaży **drobiu rzeźnego**, w 2019 r. przeciętna cena skupu tego surowca była o 3,0% wyższa od notowanej w roku poprzednim. W grudniu 2019 r. cena żywca drobiowego w skupie wzrosła w skali roku o 2,4%.

Na obydwu rynkach przeciętne ceny **żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** obniżyły się w porównaniu z 2018 r. w granicach 3%-4%.

W 2019 r., przy skupie mleka o 2,1% większym niż w roku poprzednim, przeciętne ceny tego surowca były o 0,5% wyższe niż w 2018 r. W grudniu 2019 r. za mleko płacono o 0,3% mniej niż rok wcześniej.

Przeciętne ceny **krowy dojnej i jałówki jednorocznej** w obrocie targowiskowym były o ponad 8% wyższe niż w 2018 r.

Wykres 25. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka
 Chart 25. Average procurement prices of animals for slaughter and of cows' milk

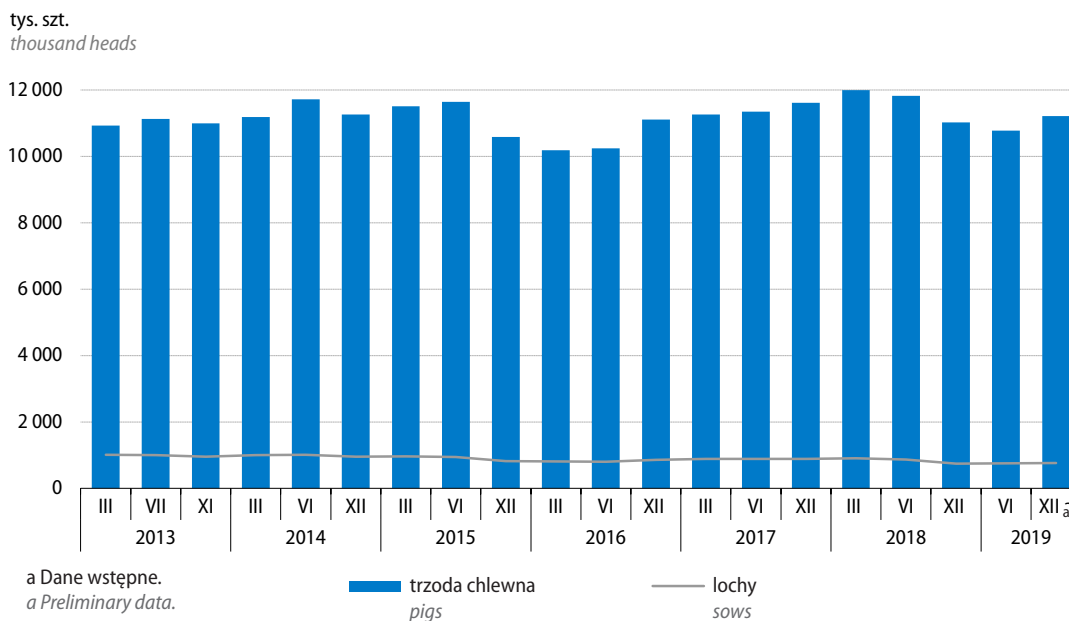
Tablica 21. Pogłowie trzody chlewnej Table 21. *Pigs livestock*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	VI 2019		XII 2019 ^a	
	w tys. szt. <i>in thousand heads</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>		w tys. szt. <i>in thousand heads</i>
Ogółem Total	10781,3	91,2	101,7	11215,5
prosięta do 20 kg <i>Piglets up to 20 kg</i>	2418,7	88,2	100,4	2288,2
warchlaki od 20 do 50 kg <i>Piglets between 20 and 50 kg</i>	3043,6	88,6	103,4	3338,7
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej: <i>Pigs of 50 kg and more</i>				
na ubój <i>for slaughter</i>	4550,3	95,5	101,2	4817,5
na chów <i>for breeding</i>	768,7	86,7	101,7	771,1
w tym lochy <i>of which sows</i>	754,8	86,7	101,6	756,8
w tym prośne <i>of which mated sows</i>	530,6	90,9	103,6	519,5

a Dane wstępne.

a Preliminary data.

Wstępne wyniki reprezentacyjnego badania trzody chlewnej przeprowadzonego na początku grudnia 2019 r. wskazują na wzrost pogłowia świń. **Pogłowie trzody chlewnej** liczyło 11215,5 tys. sztuk i było o 1,7% wyższe niż rok wcześniej. Wzrosła liczebność wszystkich grup użytkowych, w tym w największym stopniu loch prośnych (o 3,6%) i warchlaków (o 3,4%).

Wykres 26. Pogłowie trzody chlewnej Chart 26. *Pigs livestock*

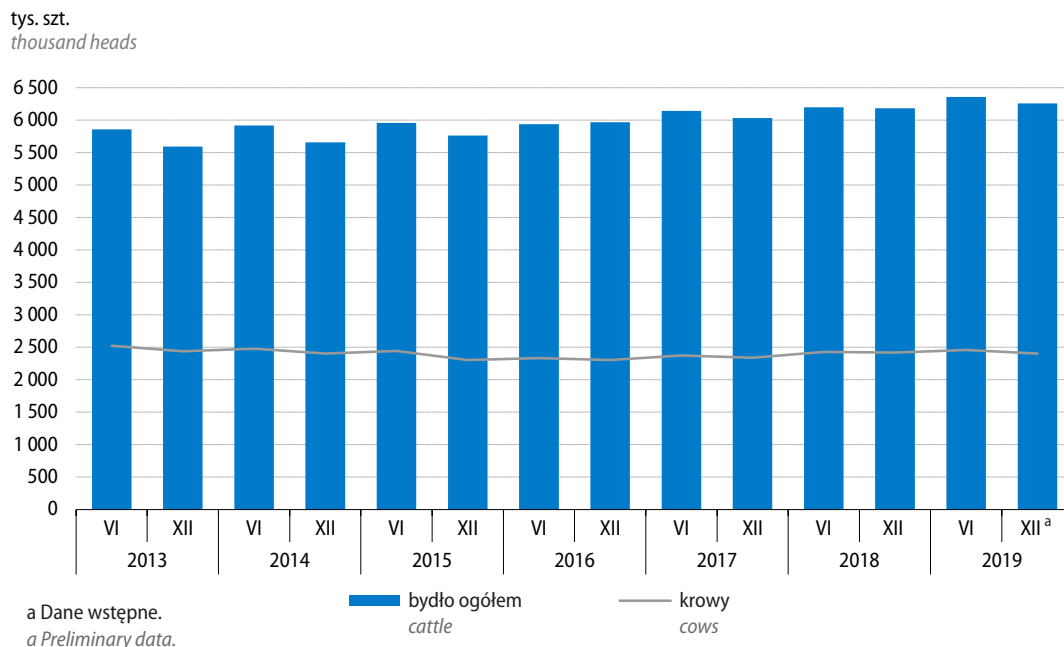
Tablica 22. Pogłowie bydła
Table 22. Cattle livestock

Wyszczególnienie Specification	VI 2019		XII 2019 ^a	
	w tys. szt. in thousand heads	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year = 100		w tys. szt. in thousand heads
Ogółem Total	6358,0	102,5	101,3	6260,9
Cielęta poniżej 1 roku Calves less than 1 year old	1770,8	105,0	102,4	1750,9
Młode bydło od 1 do 2 lat Bovines aged between 1 and 2	1767,6	101,9	101,4	1755,2
Bydło 2-letnie i starsze Bovines aged 2 years and over	2819,6	101,4	100,5	2754,8
w tym krowy of which cows	2461,0	101,3	99,4	2403,7

a Dane wstępne.
a Preliminary data.

Pogłowie bydła ogółem na początku grudnia 2019 r. liczyło 6260,9 tys. szt. i było o 1,3% większe niż przed rokiem. Wyniki badania wskazują na wzrost liczebności stada bydła we wszystkich grupach użytkowych, z wyjątkiem krów.

Wykres 27. Pogłowie bydła
Chart 27. Cattle livestock

W 2019 r., w porównaniu z rokiem poprzednim nieznacznie pogorszyły się relacje cen detalicznych większości prezentowanych środków produkcji do cen skupu pszenicy, żyta, żywca wołowego i mleka. Poprawiły się natomiast relacje cen środków produkcji do cen skupu żywca wieprzowego.

Tablica 23. Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych

Table 23. Relations between retail prices of selected means of production for agriculture and procurement prices of some agricultural products

Wyszczególnienie Specification	Lata/ Kwartały Years/ Quarters	Ceny środków produkcji wyrażone w: Prices of production goods expressed in:					hl mleka hl of cows' milk
		dt decitonnes				żywca slaughter	
		pszenicy wheat	żyta rye	wieprzowego pigs	wołowego cattle		
Ciągnik rolniczy – szt. <i>Farm tractor – per unit</i>	2018	2538	3088	411	278	1369	
	I	2700	3121	405	279	1312	
	II	2723	3170	405	279	1411	
	III	2492	3016	392	286	1418	
	IV	2263	2628	434	285	1334	
	2019	2646	3125	359	303	1426	
	I	2250	2608	443	288	1350	
	II	2440	2598	331	301	1425	
	III	2918	3401	335	318	1489	
	IV	2879	3502	326	314	1429	
Saletra amonowa – 1 dt <i>Ammonium nitrate – per decitonne</i>	2018	1,7	2,1	0,28	0,19	0,92	
	I	1,9	2,2	0,28	0,19	0,91	
	II	1,8	2,2	0,27	0,20	0,96	
	III	1,6	2,0	0,26	0,19	0,93	
	IV	1,5	1,8	0,29	0,19	0,90	
	2019	1,8	2,2	0,25	0,21	0,99	
	I	1,6	1,8	0,31	0,20	0,95	
	II	1,7	1,9	0,24	0,21	1,01	
	III	2,0	2,3	0,23	0,22	1,02	
	IV	1,9	2,4	0,22	0,21	0,96	
Mieszanka paszowa dla tuczników – 1 dt <i>Compound feedingstuffs – per decitonne</i>	2018	2,0	2,4	0,32	0,22	1,1	
	I	2,1	2,4	0,31	0,22	1,0	
	II	2,1	2,4	0,31	0,21	1,1	
	III	1,9	2,3	0,30	0,22	1,1	
	IV	1,8	2,1	0,34	0,23	1,1	
	2019	2,1	2,4	0,28	0,23	1,1	
	I	1,8	2,0	0,34	0,22	1,1	
	II	1,9	2,0	0,26	0,23	1,1	
	III	2,3	2,6	0,26	0,25	1,2	
	IV	2,2	2,7	0,25	0,24	1,1	
Olej napędowy – 1 hl <i>Diesel oil – per hectolitre</i>	2018	6,8	8,3	1,1	0,75	3,7	
	I	6,9	8,0	1,0	0,71	3,4	
	II	7,3	8,5	1,1	0,75	3,8	
	III	6,8	8,2	1,1	0,78	3,9	
	IV	6,4	7,4	1,2	0,80	3,8	
	2019	7,0	8,3	0,95	0,80	3,8	
	I	6,1	7,1	1,2	0,78	3,7	
	II	6,7	7,1	0,90	0,82	3,9	
	III	7,6	8,9	0,87	0,83	3,9	
	IV	7,4	8,9	0,84	0,80	3,7	

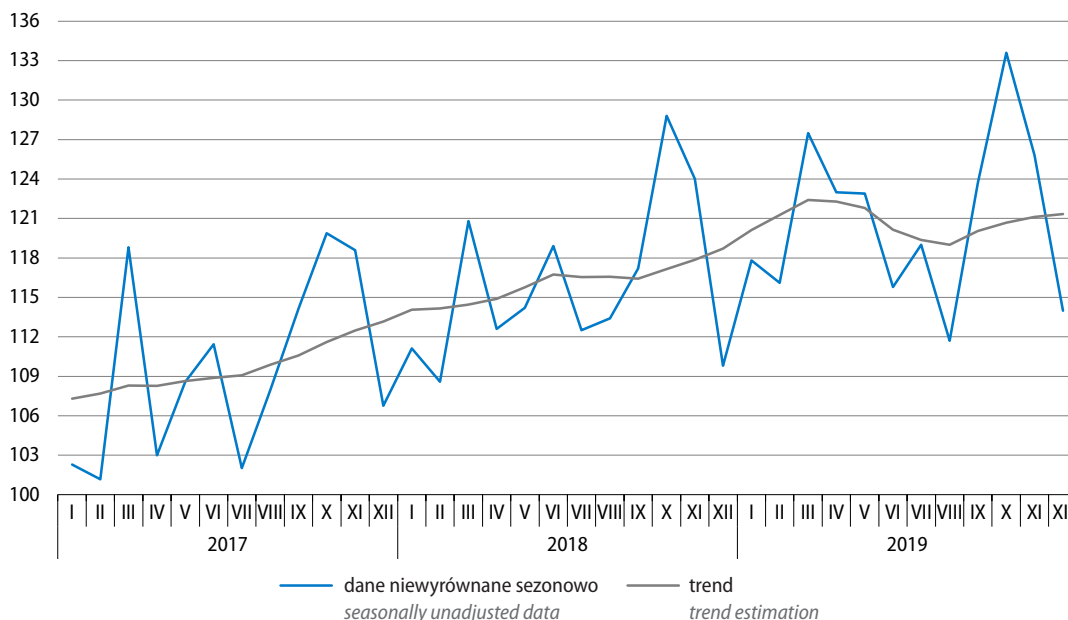
Przemysł Industry

Według wstępnych szacunków **produkcja sprzedana przemysłu ogółem**¹ w 2019 r. była o 3,9% wyższa niż rok wcześniej (kiedy notowano wzrost o 5,4%).

Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób² w 2019 r. zwiększyła się o 4,0% (wobec wzrostu o 5,8% w 2018 r.). W kolejnych kwartałach tempo wzrostu produkcji stopniowo słabło i w IV kwartale wyniosło 2,4%.

Wykres 28. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 28. Sold production of industry (constant prices) monthly average of 2015=100

We wszystkich sekcjach przemysłu produkcja sprzedana w 2019 r. była wyższa niż w roku poprzednim. W głównej sekcji – przetwórstwie przemysłowym – zwiększyła się o 4,2% (wobec wzrostu o 5,7% w 2018 r.). Wyższy niż przed rokiem wzrost sprzedaży notowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (9,6% wobec 6,1%) oraz górnictwie i wydobywaniu (1,1% wobec 1,0%). W mniejszym stopniu niż rok wcześniej wzrosła natomiast produkcja w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,2% wobec 9,0%).

W grudniu 2019 r. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w skali roku o 3,8%, tj. bardziej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 2,9%). Większa niż w grudniu 2018 r. była sprzedaż w większości sekcji, z wyjątkiem górnictwa i wydobywania (gdzie notowano spadek o 1,7%). W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji wzrost wyniósł 9,3%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 4,6%, a w przetwórstwie przemysłowym – 3,8%.

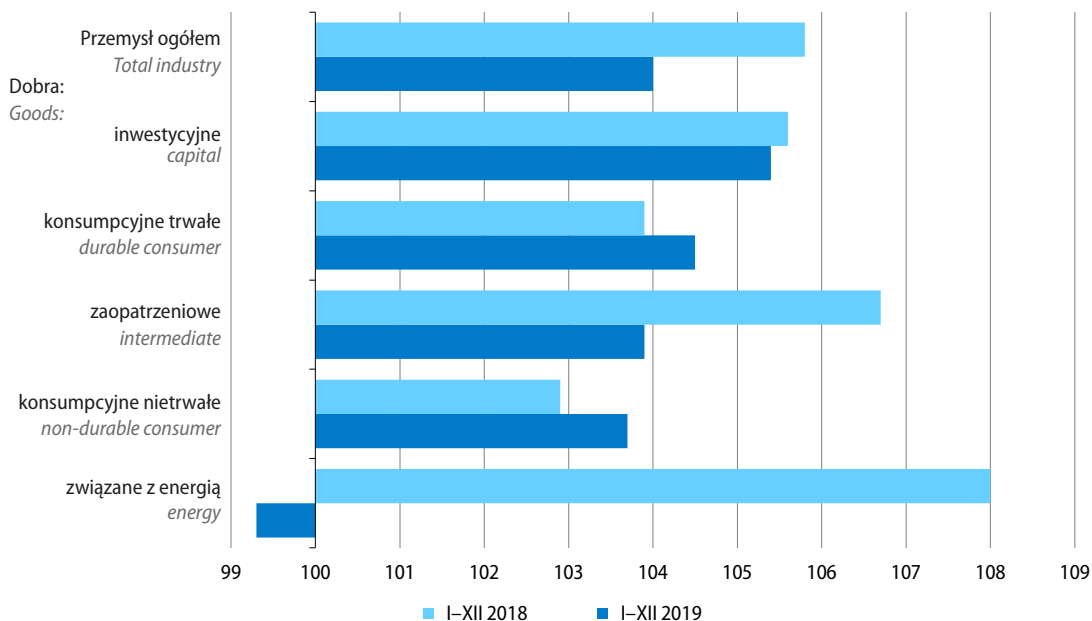
1 W cenach stałych; łącznie z przedsiębiorstwami o liczbie pracujących do 9 osób.

2 W cenach stałych.

Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana przemysłu w grudniu 2019 r. była o 2,1% wyższa niż przed rokiem oraz o 2,9% niższa niż w poprzednim miesiącu.

Wykres 29. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 29. Sold production of industry by main industrial groupings (constant prices) corresponding period of previous year=100

W większości **głównych grupowań przemysłowych** w 2019 r. obserwowano wzrost produkcji sprzedanej w skali roku. Sprzedaż zwiększyła się w produkcji dóbr inwestycyjnych – o 5,4%, konsumpcyjnych trwałych – o 4,5%, zaopatrzeniowych – o 3,9% i konsumpcyjnych nietrwałych – o 3,7%. Spadek notowano natomiast w produkcji dóbr związanych z energią – o 0,7%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w 2019 r. zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku o 2,1%, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 1,9% oraz przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto – o 6,4%.

Tablica 24. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu
Table 24. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018						2019						2018	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>											struktura w % <i>structure in %</i>		
Przemysł <i>Industry</i>	105,5	107,0	105,3	105,5	102,9	105,8	106,1	104,2	103,3	102,4	103,8	104,0	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	98,2	99,2	106,6	99,7	91,2	101,0	106,5	105,0	96,0	98,0	98,3	101,1	3,3	3,4
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	105,5	107,2	105,1	105,1	102,2	105,7	106,4	104,3	104,1	102,3	103,8	104,2	87,2	87,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>	109,3	107,2	106,9	111,8	113,4	109,0	102,7	100,8	93,4	102,5	104,6	100,2	7,0	7,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja <i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>	102,4	106,9	107,9	106,8	104,9	106,1	109,8	109,4	109,7	109,5	109,3	109,6	2,5	2,3
Z przemysłu ogółem – działy: <i>From total industry – divisions:</i>														
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego <i>mining of coal and lignite</i>	100,0	98,3	101,8	99,2	96,5	99,8	94,0	94,3	94,3	94,1	95,0	94,2	1,5	1,6
produkcja artykułów spożywczych <i>manufacture of food products</i>	106,3	104,3	101,8	103,3	101,1	103,9	104,0	104,3	102,8	101,6	106,0	103,2	16,0	16,0
produkcja napojów <i>manufacture of beverages</i>	102,5	105,3	107,4	104,1	97,8	105,0	110,1	103,6	105,0	107,5	109,6	106,2	1,5	1,4
produkcja odzieży <i>manufacture of wearing apparel</i>	97,5	108,1	104,1	97,8	95,6	101,6	100,4	95,6	101,0	93,3	92,2	97,4	0,5	0,5
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	107,3	107,9	107,6	102,8	98,9	106,4	102,8	103,1	98,1	102,6	103,8	101,7	2,5	2,6
produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>manufacture of paper and paper products</i>	110,7	110,2	108,6	108,1	102,0	109,4	103,1	103,7	101,5	99,5	100,7	101,9	3,1	3,2
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej <i>manufacture of coke and refined petroleum products</i>	114,3	114,1	107,6	102,7	115,0	109,3	100,2	102,1	98,6	95,0	85,0	98,9	5,7	5,9
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>manufacture of chemicals and chemical products</i>	99,4	106,6	102,6	103,6	102,2	103,0	110,3	103,5	104,1	99,2	100,0	104,3	4,4	4,4
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	79,9	79,2	82,7	77,4	70,9	79,7	101,9	101,6	100,0	97,1	99,0	100,1	0,8	0,8

Tablica 24. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu (dok.)
 Table 24. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2018					2019					2018			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year =100											struktura w % structure in %		
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych manufacture of rubber and plastic products	105,2	108,8	103,9	106,8	101,3	106,2	109,7	104,9	108,7	103,4	101,0	106,6	6,5	6,5
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	107,9	108,3	109,0	107,5	98,0	108,2	109,6	103,2	100,3	100,7	106,3	103,1	4,1	4,0
produkcja metali manufacture of basic metals	105,6	101,4	106,8	101,1	98,1	103,8	99,8	99,4	96,1	96,6	95,6	98,0	3,8	4,2
produkcja wyrobów z metali manufacture of metal products	111,9	112,1	110,6	104,7	97,9	109,7	108,3	104,7	105,2	106,6	107,0	106,1	7,3	7,2
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych manufacture of computer, electronic and optical products	98,1	99,9	97,1	104,3	105,2	100,1	111,7	104,7	107,5	110,1	108,8	108,6	2,7	2,7
produkcja urządzeń elektrycznych manufacture of electrical equipment	109,4	114,0	110,7	119,3	111,9	113,5	114,2	112,5	114,6	108,8	109,9	112,4	4,8	4,4
produkcja maszyn i urządzeń manufacture of machinery and equipment n.e.c.	108,9	108,4	116,9	101,9	95,7	108,7	105,3	103,1	100,0	106,1	110,0	103,6	3,3	3,3
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers	99,4	106,5	101,9	104,1	101,0	103,0	106,3	102,3	105,2	99,0	101,7	103,1	10,5	10,5
produkcja pozostałego sprzętu transportowego manufacture of other transport equipment	101,6	106,2	115,5	125,9	134,0	112,4	125,4	126,8	121,0	123,0	141,5	123,9	1,8	1,5
produkcja mebli manufacture of furniture	108,0	109,5	103,0	103,5	101,3	105,9	103,3	103,0	105,0	104,2	104,2	103,9	3,0	3,1

Wzrost produkcji sprzedanej w 2019 r. w stosunku do poprzedniego roku notowano w 27 (spośród 34) działach przemysłu, których sprzedaż stanowiła blisko 88% produkcji sprzedanej przemysłu ogółem.

Zwiększenie sprzedaży obserwowano m.in. w produkcji:

- pozostałego sprzętu transportowego – o 23,9% (w tym lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego – o 31,6%);
- urządzeń elektrycznych – o 12,4% (m.in. baterii i akumulatorów – o 89,2%);
- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 8,6% (m.in. komputerów i urządzeń peryferyjnych – o 14,2% oraz instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych; zegarków i zegarów – o 9,7%);
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 6,6% (w tym wyrobów z tworzyw sztucznych – o 7,7%);
- napojów – o 6,2%;
- wyrobów z metali – o 6,1% (m.in. metalowych elementów konstrukcyjnych – o 7,7%);
- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 4,3% (m.in. pestycydów i pozostałych środków agrochemicznych – o 6,8% oraz farb, lakierów i podobnych powłok, farb drukarskich i mas uszczelniających – o 4,4%).

Większa niż w 2018 r. była także m.in. sprzedaż w gospodarce odpadami; odzysku surowców – o 16,9% oraz naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń – o 5,0%.

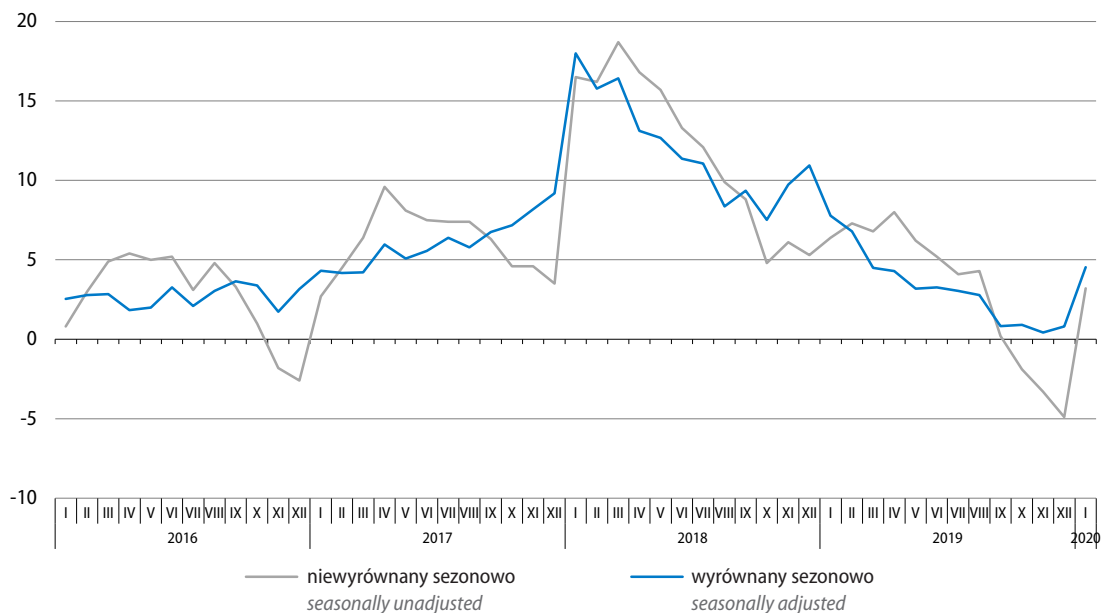
Do działów przemysłu, w których produkcja sprzedana obniżyła się w stosunku do 2018 r. należały m.in. wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego oraz produkcja metali (spadek odpowiednio o 5,8% oraz o 2,0%).

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (stanowiąca 16% produkcji sprzedanej przemysłu) w 2019 r. była o 3,2% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 3,9%). Najbardziej zwiększyła się sprzedaż w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 11,6% oraz olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 5,0%. Wzrost produkcji sprzedanej notowano również w wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 4,3%, przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 3,6%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 3,5%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 1,4% oraz produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 1,3%. Niższa niż w 2018 r. była natomiast sprzedaż w produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 7,0% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 2,2%.

Spośród 298 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** obserwowanych w 2019 r. produkcja 128 była wyższa niż w roku poprzednim, w tym w znacznym stopniu zwiększyła się m.in. produkcja: pojazdów do transportu publicznego, komputerów, silników spalinowych do pojazdów mechanicznych, miedzi rafinowanej, wódki czystej, tworzyw sztucznych, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, mydła, odborników telewizyjnych, nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych i olejów napędowych.

Niższa niż w 2018 r. była natomiast produkcja 168 wyrobów i grup wyrobów, w tym znacznie zmniejszyła się m.in. produkcja: węgla brunatnego, aluminium niestopowego, obuwia, olejów opałowych, stali surowej, tarcicy liściastej, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), kuchni gazowych z piekarnikiem, produktów uboju trzody chlewnej, koksu oraz akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych.

Wykres 30. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym
 Chart 30. General business climate indicators in manufacturing

W styczniu br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest pozytywnie (wobec negatywnych ocen w poprzednich trzech miesiącach). Wpływają na to głównie korzystne diagnozy ogólnej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw, najlepsze od stycznia 2019 r. Bieżący portfel zamówień, produkcja oraz sytuacja finansowa przedsiębiorstw oceniane są niekorzystnie, podobnie jak przed miesiącem. Prognozy w wymienionych obszarach są nadal pesymistyczne, choć lepsze od formułowanych w grudniu ub. roku. Nieznacznie pozytywne (wobec niekorzystnych w poprzednich trzech miesiącach) są natomiast przewidywania dotyczące portfela zamówień zagranicznych. Przedsiębiorstwa nadal sygnalizują możliwość redukcji zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen wyrobów przemysłowych.

Deklarowany w styczniu br. stan zapasów wyrobów gotowych w przetwórstwie przemysłowym jest większy niż w poprzednich miesiącach i przedsiębiorcy oceniają go jako nadmierny. Wzrost zapasów w stosunku do grudnia ub. roku zgłaszają m.in. producenci papieru i wyrobów z papieru. Redukcję nadmiernych zapasów sygnalizują natomiast m.in. producenci chemikaliów i wyrobów chemicznych.

Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w styczniu br. za najbardziej uciążliwe nadal uznawane są koszty zatrudnienia, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niedobór wykwalifikowanych pracowników. W skali roku najbardziej wzrosły utrudnienia związane z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej, zmalała natomiast uciążliwość niedoboru pracowników.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym w styczniu br. oceniane jest na 79,9% (o 1,2 p.proc. mniej niż rok wcześniej). Mniejszy niż przed rokiem stopień wykorzystania mocy produkcyjnych deklarują m.in. producenci wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz odzieży. Większe ich wykorzystanie jest natomiast zgłaszane m.in. w produkcji pozostałego sprzętu transportowego oraz papieru i wyrobów z papieru.

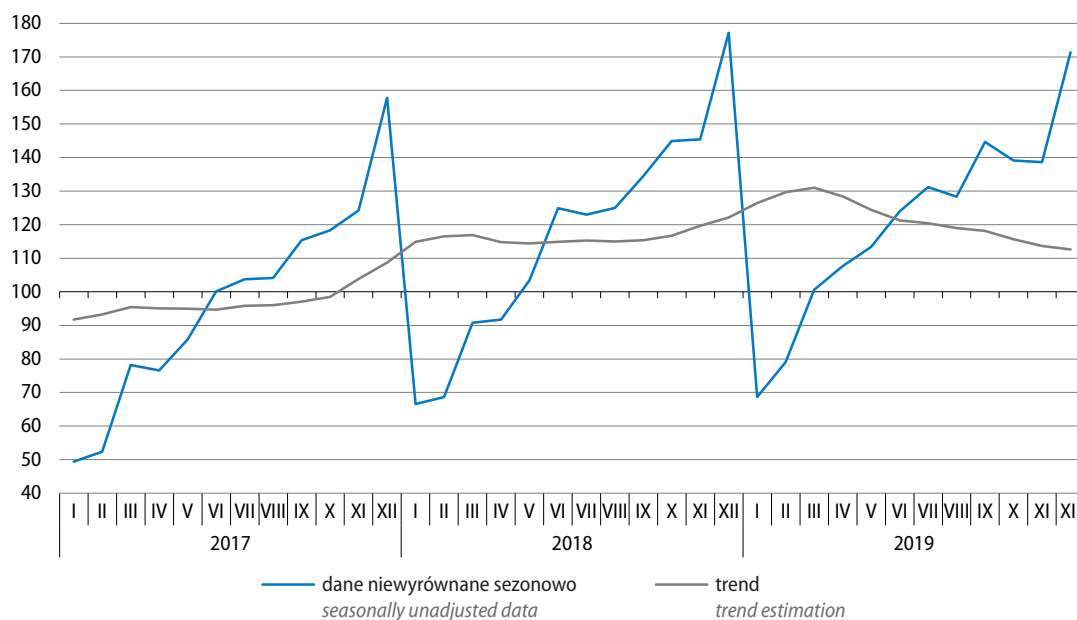
Budownictwo Construction

Według wstępnych szacunków **produkcja budowlano-montażowa ogółem**¹ zrealizowana na terenie kraju w 2019 r. była o ok. 2% wyższa niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 14,6% w 2018 r.).

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób² w 2019 r. zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 2,6% (wobec wzrostu o 17,9% w 2018 r.). W kolejnych kwartałach tempo wzrostu stopniowo słabło.

Wykres 31. Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 31. Construction and assembly production (constant prices) monthly average of 2015=100

Wyższa niż w 2018 r. była produkcja we wszystkich działach budownictwa, w tym najbardziej zwiększyła się w jednostkach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne. Sprzedaż robót inwestycyjnych wzrosła w większym stopniu niż robót remontowych.

W grudniu 2019 r. produkcja budowlano-montażowa była o 3,3% niższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 12,3%). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja obniżyła się w skali roku o 3,1%, a w skali miesiąca o 3,5%.

W przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków w 2019 r. produkcja zwiększyła się w skali roku o 2,4%. Wpłynął na to wysoki wzrost w jednostkach, których głównym rodzajem działalności jest realizacja projektów związanych ze wznoszeniem budynków (o 29,0%), przy niewielkim spadku w podmiotach specjalizujących się we wznoszeniu budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (o 0,6%).

1 W cenach stałych; łącznie z przedsiębiorstwami budowlanymi o liczbie pracujących do 9 osób.

2 W cenach stałych.

Wśród przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (gdzie wzrost wyniósł 2,6%) produkcja najbardziej zwiększyła się w jednostkach budujących głównie rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne – o 13,1% oraz pozostałe obiekty inżynierii lądowej i wodnej – o 3,1%. W podmiotach specjalizujących się w budowie dróg kołowych i szynowych (główna grupa działu) notowano natomiast niewielki spadek – o 0,5%.

W dziale robót budowlanych specjalistycznych (gdzie notowano wzrost o 2,9%) większa niż w 2018 r. była produkcja w jednostkach specjalizujących się w robotach wykończeniowych – o 10,6% oraz wykonywaniu instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych – o 7,2%. Spadek wystąpił natomiast w podmiotach realizujących głównie pozostałe specjalistyczne roboty budowlane – o 9,4% oraz specjalizujących się w rozbiórce i przygotowaniu terenu pod budowę – o 2,9%.

Tablica 25. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej
Table 25. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of construction and assembly production

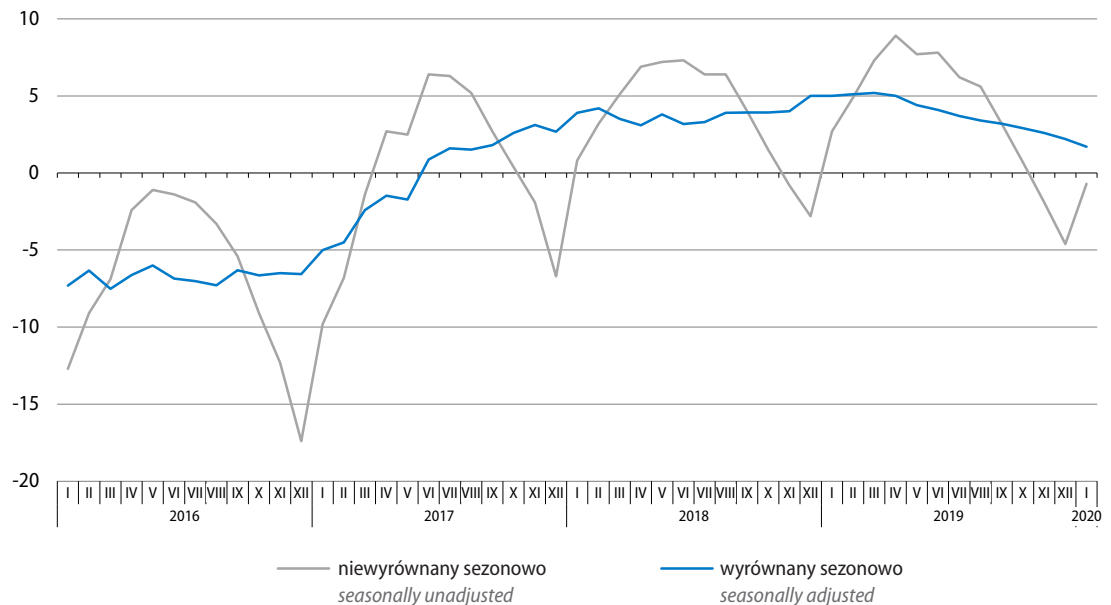
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018					2019					2018	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>										struktura w % <i>structure in %</i>	
Ogółem <i>Total</i>	126,1	123,7	119,8	117,9	112,3	109,4	106,6	105,3	102,6	96,7	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze: <i>construction work with:</i>												
inwestycyjnym <i>investment character</i>	128,6	123,3	117,4	115,8	109,7	109,1	106,7	105,1	103,0	96,2	62,0	61,8
remontowym <i>restoration character</i>	121,5	124,4	124,1	121,4	116,4	110,0	106,3	105,6	102,1	97,5	38,0	38,2
Budowa budynków <i>Construction of buildings</i>	123,6	125,1	117,9	118,8	124,2	103,9	104,2	104,1	102,4	91,5	33,0	32,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>	141,3	132,3	126,7	122,0	111,5	119,0	107,5	108,7	102,6	100,4	42,4	42,5
Roboty budowlane specjalistyczne <i>Specialised construction activities</i>	115,8	111,7	112,8	110,3	100,6	106,7	108,5	101,7	102,9	95,9	24,6	24,6

W strukturze produkcji budowlano-montażowej **według rodzajów obiektów budowlanych** w 2019 r. zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem udział budynków – w podobnym stopniu mieszkalnych (o 0,4 p.proc. do 16,9% produkcji ogółem), jak i niemieszkalnych (o 0,5 p.proc. do 32,7%). Spośród budynków niemieszkalnych najbardziej wzrósł udział budynków handlowo-usługowych (o 1,0 p.proc. do 7,7%) oraz przemysłowych i magazynowych (o 0,7 p.proc. do 12,7%). Udział obiektów inżynierii lądowej i wodnej w produkcji ogółem obniżył się o 0,9 p.proc. do 50,4%, na co w największym stopniu wpłynął spadek udziału autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych (o 3,0 p.proc. do 18,6%). Jednocześnie notowano wzrost udziału niektórych grup obiektów inżynierii lądowej i wodnej w produkcji ogółem – m.in. dróg szynowych, dróg kolei napowietrznych lub podwieszanych (o 1,0 p.proc. do 6,5%), a także rurociągów i linii telekomunikacyjnych oraz linii elektroenergetycznych przesyłowych (o 0,8 p.proc. do 6,2%).

Tablica 26. Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych Table 26. *Structure (at current prices) of construction and assembly production by type of constructions*

Rodzaje obiektów <i>Types of constructions</i>	Struktura w % <i>Structure in %</i>	
	2018	2019
Ogółem <i>Grand total</i>	100,0	100,0
Budynki razem <i>Buildings total</i>	48,7	49,6
Budynki mieszkalne <i>Residential buildings</i>	16,5	16,9
w tym: <i>of which:</i>		
mieszkalne jednorodzinne <i>one-dwelling buildings</i>	1,4	1,7
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe <i>two- and more dwelling buildings</i>	14,2	14,0
Budynki niemieszkalne <i>Non-residential buildings</i>	32,2	32,7
w tym: <i>of which:</i>		
biurowe <i>office buildings</i>	3,9	3,8
handlowo-usługowe <i>wholesale and retail trade buildings</i>	6,7	7,7
przemysłowe i magazynowe <i>industrial buildings and warehouses</i>	12,0	12,7
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej <i>buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care and sports halls</i>	7,1	6,2
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering works</i>	51,3	50,4
w tym: <i>of which:</i>		
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe <i>highways, streets and roads</i>	21,6	18,6
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych <i>railways, suspension and elevated railways</i>	5,5	6,5
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne <i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>	2,4	2,5
budowle wodne <i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>	1,0	1,3
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe <i>long-distance pipelines, communication and electricity lines</i>	5,4	6,2
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze <i>local pipelines and cables</i>	7,8	8,1
w tym oczyszczalnie wód i ścieków <i>of which waste water treatment plants</i>	1,5	1,6
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych <i>complex constructions on industrial sites</i>	5,1	4,9
budowle sportowe i rekreacyjne <i>sport and recreation constructions</i>	1,3	1,1

Wykres 32. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie
 Chart 32. General business climate indicators in construction

W styczniu br. podmioty budowlane oceniają **ogólny klimat koniunktury** gospodarczej nieznacznie negatywnie, ale lepiej niż w poprzednich dwóch miesiącach. Bieżące oceny portfela zamówień, produkcji budowlano-montażowej i sytuacji finansowej przedsiębiorstw pozostają niekorzystne, zbliżone do formułowanych przed miesiącem. Przewidywania w tych obszarach są nadal pesymistyczne, jednak lepsze niż w grudniu ub. roku. Przedsiębiorstwa nadal przewidują spadek zatrudnienia i spodziewają się wzrostu cen robót budowlano-montażowych.

Do głównych barier w prowadzeniu działalności w styczniu br. podmioty budowlane najczęściej zaliczają koszty zatrudnienia, wysokie obciążenia na rzecz budżetu i niedobór wykwalifikowanych pracowników. W skali roku najbardziej wzrosła dotkliwość wysokich obciążeń na rzecz budżetu, kosztów zatrudnienia oraz niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych. Rzadziej niż przed rokiem wskazywany jest natomiast jako utrudnienie m.in. niedobór wykwalifikowanych pracowników.

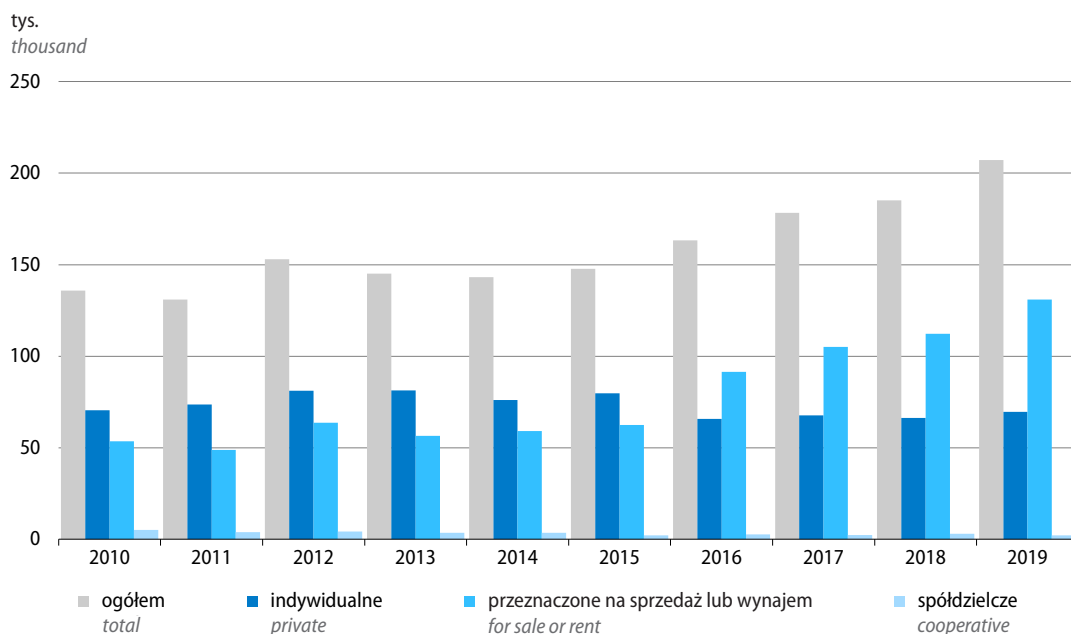
W ocenie przedsiębiorców moce produkcyjne firm budowlanych w styczniu br. są wykorzystywane w 83,4%, tj. w nieco większym stopniu niż przed rokiem (wzrost o 1,1 p.proc.).

Budownictwo mieszkaniowe

Housing construction

W 2019 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż rok wcześniej. Wzrosła także liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Wykres 33. Mieszkania oddane do użytkowania
Chart 33. Dwellings completed

Według wstępnych danych¹ w 2019 r. **oddano do użytkowania** 207,2 tys. mieszkań, tj. o 12,0% więcej niż w 2018 r. (kiedy notowano wzrost w skali roku o 3,8%). Wzrosła liczba mieszkań oddanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 16,6% do 130,9 tys.) oraz w budownictwie indywidualnym (o 5,1% do 69,6 tys.). Spośród grup o mniejszym udziale w budownictwie, więcej mieszkań niż rok wcześniej zrealizowano w budownictwie społecznym czynszowym (wzrost z 1,5 tys. do 2,5 tys.) i zakładowym (ze 129 do 262). Spadek zanotowano w budownictwie spółdzielczym (z 3,0 tys. do 2,1 tys.) i komunalnym (z 1,9 tys. do 1,8 tys.).

W strukturze liczby mieszkań oddanych do użytkowania w porównaniu z 2018 r. wzrósł udział budownictwa na sprzedaż lub wynajem (o 2,5 p.proc. do 63,2%), a obniżył się – budownictwa indywidualnego (o 2,2 p.proc. do 33,6%). Z pozostałych form budownictwa zwiększył się udział budownictwa społecznego czynszowego, a zmniejszył – spółdzielczego.

W większości województw w 2019 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż w 2018 r. Z województw o znacznym udziale w ogólnej liczbie mieszkań powstających w kraju wzrost notowano w małopolskim (o 20,2% do 21,9 tys.), dolnośląskim (o 17,6% do 21,8 tys.), śląskim (o 12,2% do 14,0 tys.), wielkopolskim (o 12,0% do 22,3 tys.), pomorskim (o 10,1% do 18,3 tys.) i mazowieckim (o 4,9% do 43,1 tys.). Mniej mieszkań niż przed rokiem oddano w województwie lubelskim (o 3,1%) i lubuskim (o 2,0%).

¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

W grudniu 2019 r. przekazano do użytkowania 22,9 tys. mieszkań, tj. o 14,8% więcej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 7,5%). Znacznie wzrosła liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym (o 22,9% do 7,6 tys.) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 13,4% do 14,6 tys.). Więcej mieszkań niż rok wcześniej zrealizowano także w budownictwie społecznym czynszowym (259 wobec 76), natomiast mniej w budownictwie komunalnym (238 wobec 256) i spółdzielczym (153 wobec 479). W budownictwie zakładowym nie oddano żadnego mieszkania (wobec 27 rok wcześniej).

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w 2019 r. wyniosła 88,8 m² i była o 1,5 m² mniejsza niż w roku poprzednim. Mieszkania o przeciętnej powierzchni użytkowej mniejszej niż w 2018 r. oddano w budownictwie indywidualnym i zakładowym, w pozostałych formach budownictwa powierzchnia oddanych mieszkań zwiększyła się.

Tablica 27. Mieszkania oddane do użytkowania

Table 27. Dwellings completed

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	I–XII 2018				I–XII 2019			
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	przeciętna powierzchnia mieszkania w m ² <i>average floor area of 1 dwelling in m²</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	przeciętna powierzchnia mieszkania w m ² <i>average floor area of 1 dwelling in m²</i>
Ogółem Total	185063	100,0	103,8	90,3	207224	100,0	112,0	88,8
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	66220	35,8	97,9	144,3	69599	33,6	105,1	143,5
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	112317	60,7	106,9	60,8	130935	63,2	116,6	61,6
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	3024	1,6	130,9	55,6	2115	1,0	69,9	56,4
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	1510	0,8	101,6	49,2	2472	1,2	163,7	50,9
Komunalne <i>Municipal</i>	1863	1,0	108,6	40,7	1841	0,9	98,8	42,1
Zakładowe <i>Company</i>	129	0,1	88,4	77,4	262	0,1	203,1	62,3

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.

a Realised for the own use of the investor. b Including construction realised by natural persons intended for sale or rent in order to achieve a profit.

W 2019 r. **wydano pozwolenia** lub **dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** dla 268,5 tys. mieszkań, tj. o 4,4% więcej niż przed rokiem. W grudniu 2019 r. liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 20,1 tys. i była o 4,0% wyższa niż rok wcześniej.

W 2019 r. **rozpoczęto budowę** 237,3 tys. mieszkań, tj. o 6,9% więcej niż w 2018 r. (w tym w grudniu – 15,9 tys. mieszkań, tj. o 43,0% więcej niż rok wcześniej).

Szacuje się, że w końcu grudnia 2019 r. **w budowie** pozostawało 825,8 tys. mieszkań, tj. o 3,8% więcej niż w końcu 2018 r.

Tablica 28. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i których budowę rozpoczęto Table 28. *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project and dwellings in which construction has begun*

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym <i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project</i>			Mieszkania, których budowę rozpoczęto <i>Dwellings in which construction has begun</i>		
	I–XII 2019					
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	268483	100,0	104,4	237281	100,0	106,9
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	96777	36,1	105,8	90314	38,1	105,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	167346	62,3	104,6	142022	59,8	107,9
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	1364	0,5	78,8	2058	0,9	89,0
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	1056	0,4	43,6	1515	0,6	118,0
Komunalne <i>Municipal</i>	1552	0,6	107,2	1346	0,6	122,6
Zakładowe <i>Company</i>	388	0,1	646,7	26	0,0	9,2

a Realizowane na użytek własny inwestora. b łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.

a Realised for the own use of the investor. b Including construction realised by natural persons intended for sale or rent in order to achieve a profit.

Rynek wewnętrzny

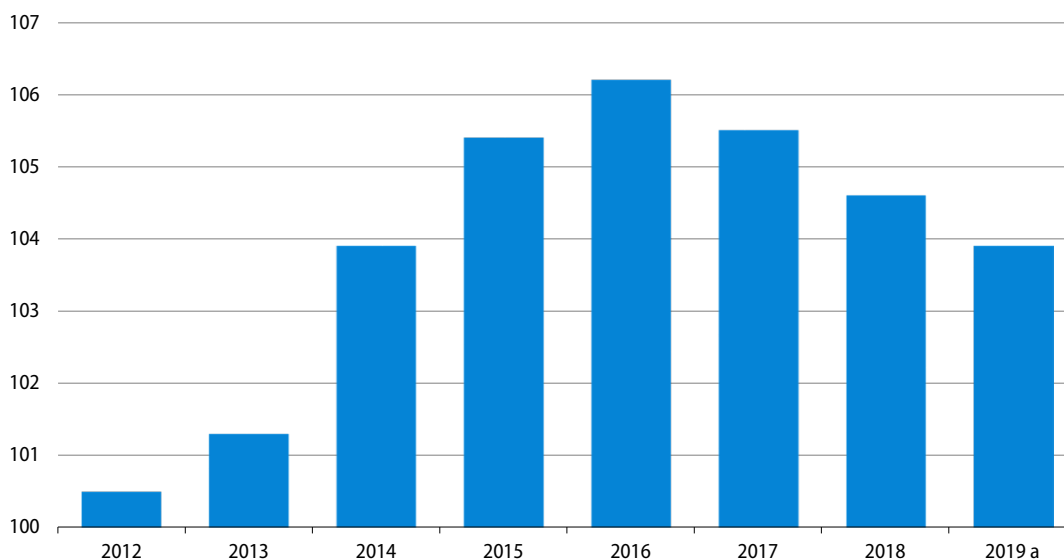
Domestic market

Według wstępnych szacunków **sprzedaż detaliczna ogółem**¹ w 2019 r. była o 3,9% wyższa niż w roku poprzednim (kiedy obserwowano wzrost o 4,6%).

W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób sprzedaż detaliczna² w 2019 r. była o 5,4% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 6,2% w 2018 r.).

Wykres 34. Sprzedaż detaliczna (ceny stałe; pełna zbiorowość) rok poprzedni=100

Chart 34. Retail sales of goods (constant prices; complete statistical population)
previous year=100

a Dane wstępne.
a Preliminary data.

We wszystkich grupach sprzedaż była wyższa niż w 2018 r. Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem, większy wzrost niż w roku poprzednim notowano w podmiotach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (9,9%) oraz sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części (8,1%). Wolniej niż w 2018 r. wzrosła natomiast sprzedaż w firmach handlujących paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (2,5%) oraz w grupie pozostałe (0,7%). Zbliżony do notowanego przed rokiem był wzrost w grupie żywność, napoje i wyroby tytoniowe (0,9%).

W grudniu 2019 r. sprzedaż detaliczna (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 5,7% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,9% w grudniu 2018 r.). Spośród znaczących grup najwyższy wzrost sprzedaży zanotowały podmioty prowadzące pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 10,6%). Sprzedaż zwiększyła się także w grupach: pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 4,9%), paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 4,5%) oraz pozostałe (o 0,9%). Niewielki spadek sprzedaży w skali roku notowano w grupie żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 0,2%).

1 W cenach stałych; zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe łącznie z przedsiębiorstwami o liczbie pracujących do 9 osób.

2 W cenach stałych.

Tablica 29. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej³
Table 29. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of retail sales

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018						2019						2018	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>												struktura w % <i>structure in %</i>	
Ogółem^a <i>Total^a</i>	108,1	105,5	105,6	105,8	106,2	103,9	104,1	108,1	105,2	104,2	105,4	105,7	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>														
Pojazdy samochodowe, motocykle, części <i>Motor vehicles, motorcycles, parts</i>	105,0	109,4	105,2	104,8	106,1	106,8	109,6	111,5	112,4	100,4	108,1	104,9	9,2	9,4
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe <i>Solid, liquid and gaseous fuels</i>	106,3	108,5	106,9	109,4	108,0	104,8	102,6	103,1	103,5	101,3	102,5	104,5	15,5	15,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe <i>Food, beverages and tobacco products</i>	106,4	98,1	99,4	100,5	100,9	97,6	97,6	105,3	100,2	100,2	100,9	99,8	25,3	25,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewy- specjalizowanych sklepach <i>Other retail sale in non-specialised stores</i>	111,5	102,6	107,7	102,3	105,9	105,1	103,3	116,3	106,6	113,3	109,9	110,6	11,5	11,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt orto- pedyczny <i>Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment</i>	113,2	108,6	111,1	112,9	111,5	106,3	105,8	111,6	108,8	101,4	106,7	106,6	6,8	6,7
Tekstylia, odzież, obuwie <i>Textiles, clothing, footwear</i>	116,7	109,6	113,1	109,9	112,1	107,0	106,3	112,0	108,3	107,1	108,4	108,0	6,6	6,6
Meble, rtv, agd <i>Furniture, radio, TV and household appliances</i>	108,7	107,9	105,2	106,8	107,1	108,1	115,4	116,6	113,8	113,2	114,6	113,6	8,9	8,3
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wy- specjalizowanych sklepach <i>Newspapers, books, other sale in specia- lised stores</i>	101,4	103,6	100,8	99,4	101,3	100,1	105,6	100,1	105,1	106,3	104,3	106,7	5,1	5,1
Pozostałe <i>Others</i>	108,6	111,7	110,1	113,2	111,0	110,4	104,4	101,5	99,2	98,3	100,7	100,9	9,5	10,0

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

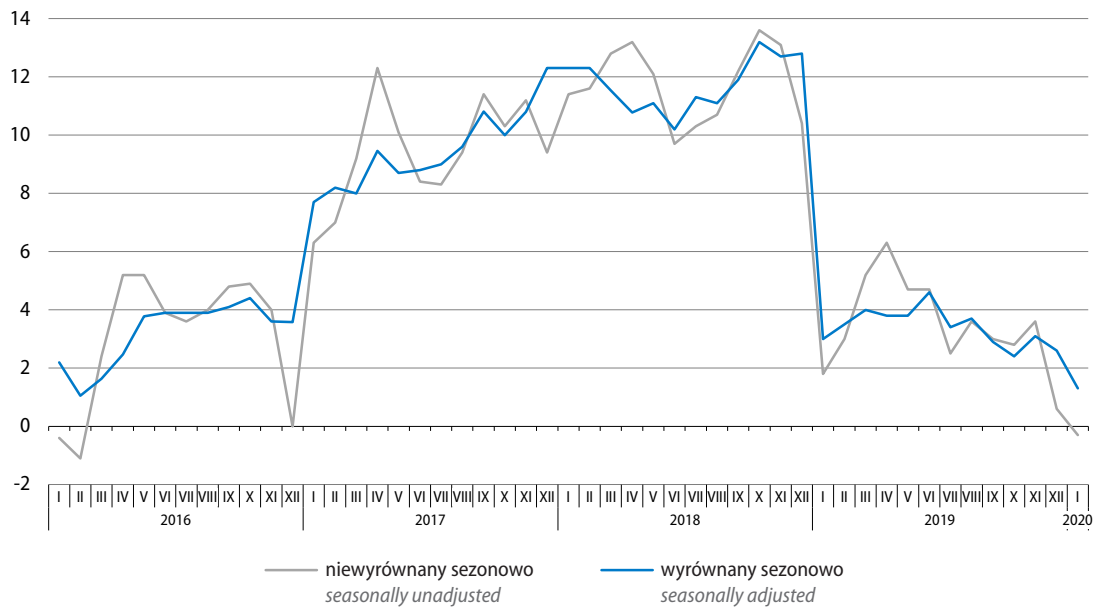
a Groups of enterprises were created based on the Polish Classification of Activities – PKD 2007. A given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The recorded changes of rise or fall of the volume of retail sales in particular groups of enterprises activity may result from a change in the predominating kind of activity and organisational changes (e.g. a merger of enterprises). This does not have impact on the dynamics of the total retail sales.

Sprzedaż hurtowa⁴ w 2019 r. była o 6,6% wyższa niż rok wcześniej, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 5,0% (wobec wzrostu odpowiednio o 10,9% i o 8,4% w 2018 r.). Spośród znaczących grup wysoki wzrost sprzedaży obserwowano w grupach: żywność (o 11,9%) oraz narzędzia technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyny, urządzenia i dodatkowe wyposażenie (o 9,1%). W grudniu 2019 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych wzrosła w skali roku o 7,5%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 7,1%.

³ W przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

⁴ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wykres 35. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym
 Chart 35. General business climate indicators in retail trade

W styczniu br. oceny podmiotów handlu detalicznego dotyczące **ogólnego klimatu koniunktury** pogorszyły się do nieznacznie negatywnych. Optymistyczne oceny, choć ostrożniejsze niż w grudniu ub. roku, zgłaszają firmy duże i średnie. Utrzymują się pesymistyczne nastroje jednostek małych i mikro. Mniej pozytywne niż przed miesiącem są wskazania przedsiębiorstw w branży tekstylna, odzież, obuwie oraz artykuły gospodarstwa domowego ogółem. Pogorszyły się niekorzystne oceny firm z branży żywności, a poprawiły (do pozytywnych) opinie w branży pojazdy samochodowe. Bieżąca sprzedaż jest oceniana przez ogół przedsiębiorstw bardziej optymistycznie niż w grudniu ub. roku, ale prognozy w tym zakresie są negatywne. Utrzymują się niekorzystne diagnozy bieżącej sytuacji finansowej; odpowiednie prognozy są pesymistyczne, najgorsze od stycznia 2016 r. Przedsiębiorcy przewidują możliwość redukcji zatrudnienia i prognozują wzrost cen towarów.

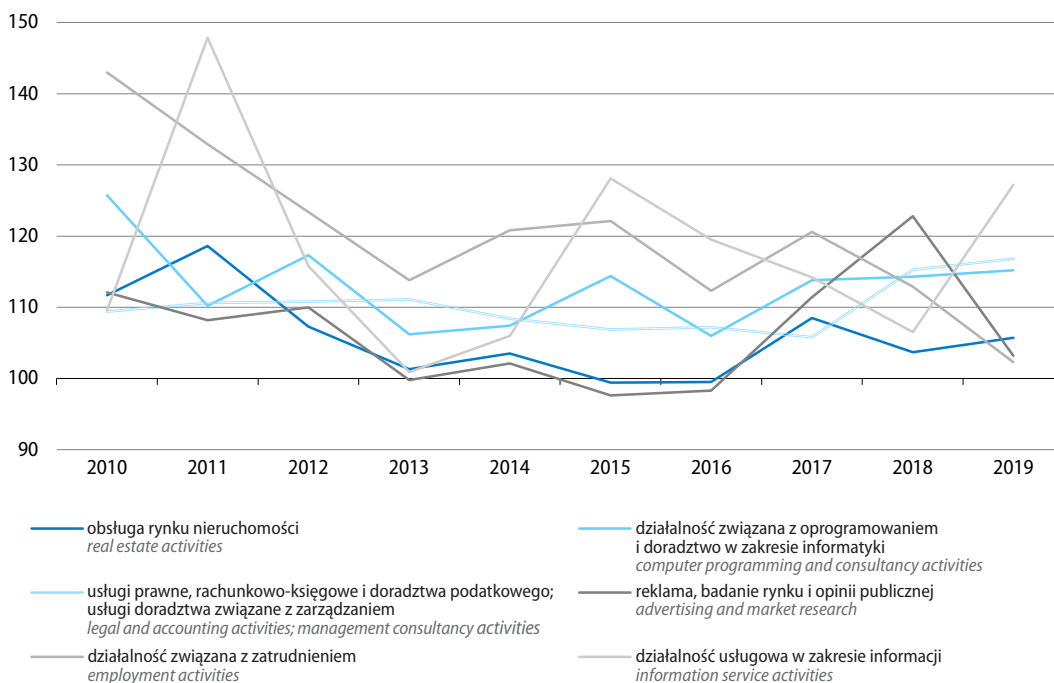
Wśród barier utrudniających działalność badanych przedsiębiorstw w styczniu br. najbardziej dotkliwe pozostają koszty zatrudnienia i zbyt duża konkurencja na rynku. W porównaniu z sytuacją sprzed roku najbardziej zwiększyła się uciążliwość niejasnych, niespójnych i niestabilnych przepisów prawnych, a obniżyła – dotkliwość niedoboru pracowników.

Usługi biznesowe Business services

W 2019 r. obroty¹ we wszystkich badanych grupowaniach z obszaru **usług biznesowych**² były wyższe niż przed rokiem.

Wykres 36. Dynamika obrotów w wybranych usługach biznesowych (ceny bieżące) rok poprzedni=100

Chart 36. Indices of turnover in selected business services (current prices)
previous year=100

Najwyższy wzrost, szybszy niż w 2018 r., obserwowano w działalności usługowej w zakresie informacji (27,2%). W większym stopniu niż rok wcześniej wzrosły również obroty w działalności związanej z architekturą i inżynierią; badaniami i analizami technicznymi (23,2%), w pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (21,4%), jak również w usługach prawnych, rachunkowo-księgowych i doradztwie podatkowym; usługach doradztwa związanych z zarządzaniem (16,8%), działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej (15,2%), działalności detektywistycznej i ochroniarskiej (12,6%) oraz działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (5,7%). Wzrosły także obroty w działalności wydawniczej (o 3,8% wobec spadku o 6,1% w 2018 r.).

Wolniejszy niż w roku poprzednim był natomiast wzrost w działalności związanej z administracyjną obsługą biura i pozostałą działalnością wspomagającą prowadzenie działalności gospodarczej (12,9%), sprzątanii obiektów (11,8%), reklamie, badaniu rynku i opinii publicznej (3,2%), a także w działalności związanej z zatrudnieniem (2,3%).

Bilans płatniczy

Balance of payments

Według wstępnych danych **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹ w listopadzie 2019 r. wyniosło 6,2 mld zł (wobec 0,5 mld zł w listopadzie 2018 r.). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie 3,6 mld zł (wobec 0,4 mld zł rok wcześniej), przy czym eksport zmniejszył się o 1,4% do 86,7 mld zł, a import obniżył się o 5,0% do 83,2 mld zł. Saldo usług wyniosło 10,0 mld zł i było o 1,1 mld zł wyższe niż w listopadzie 2018 r., a złożyły się na nie salda: podróży zagranicznych (1,7 mld zł), usług transportowych (3,3 mld zł) i pozostałych usług (5,0 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 25,9 mld zł (wzrost o 8,0%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 15,9 mld zł (o 5,4% więcej niż przed rokiem). **Saldo dochodów pierwotnych** w listopadzie 2019 r. wyniosło minus 7,5 mld zł i w porównaniu z poprzednim rokiem poprawiło się o 0,6 mld zł. Na wysokość salda dochodów pierwotnych w największym stopniu miało wpływ saldo dochodów z inwestycji w wysokości minus 6,0 mld zł. Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 5,9 mld zł, a dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 0,9 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych** w listopadzie 2019 r. wyniosło 0,2 mld zł (wobec minus 0,7 mld zł rok wcześniej). W porównaniu z listopadem 2018 r. wartość przychodów nie uległa istotnej zmianie, a wartość rozchodów zmniejszyła się o 0,8 mld zł do 1,7 mld zł.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 1,4 mld zł (wobec 2,8 mld zł w listopadzie 2018 r.). Kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 1,8 mld zł oraz 0,4 mld zł (wobec 3,9 mld zł przychodów oraz 1,1 mld zł rozchodów przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w listopadzie 2019 r. wyniosło 9,5 mld zł (wobec 2,9 mld zł rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie minus 4,9 mld zł, przy czym inwestycje bezpośrednie nierezydentów wzrosły o 0,7 mld zł. **Saldo polskich inwestycji za granicą** wyniosło 4,5 mld zł, a inwestycje bezpośrednie rezydentów wzrosły o 4,0 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, dla których aktywa zagraniczne rezydentów zwiększyły wartość o 0,5 mld zł oraz wystąpił odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 3,2 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** aktywa rezydentów zwiększyły się o 4,4 mld zł oraz wystąpił odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 2,5 mld zł. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie minus 0,5 mld zł.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w listopadzie 2019 r. zmniejszyła się o 3,8 mld zł i wyniosła 470,8 mld zł na koniec miesiąca.

¹ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego (NBP).

Tablica 30. Bilans płatniczy
Table 30. Balance of payments

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	XI 2018	XI 2019	XII 2018 – XI 2019 ^a
	w mln zł <i>in million PLN</i>		
Rachunek bieżący <i>Current account</i>	487	6247	14135
Saldo obrotów towarowych <i>Balance on goods</i>	439	3553	3784
eksport <i>exports</i>	87978	86707	980530
import <i>imports</i>	87539	83154	976746
Saldo usług <i>Balance on services</i>	8891	9993	103156
przychody <i>credit</i>	24009	25928	274463
rozchody <i>debit</i>	15118	15935	171307
Saldo dochodów pierwotnych <i>Balance on primary income</i>	-8164	-7516	-83698
przychody <i>credit</i>	2877	2384	51778
rozchody <i>debit</i>	11041	9900	135476
Saldo dochodów wtórnych <i>Balance on secondary income</i>	-679	217	-9107
przychody <i>credit</i>	1862	1958	25093
rozchody <i>debit</i>	2541	1741	34200
Rachunek kapitałowy <i>Capital account</i>	2790	1371	46529
Przychody <i>Credit</i>	3870	1802	51555
Rozchody <i>Debit</i>	1080	431	5026
Rachunek finansowy <i>Financial account</i>	2888	9471	51964
Inwestycje bezpośrednie – aktywa <i>Direct investment – assets</i>	-1263	3972	14982
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	1947	1018	-3486
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	-3210	2954	18468
Inwestycje bezpośrednie – pasywa <i>Direct investment – liabilities</i>	1230	701	47930
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	545	4334	56743
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	685	-3633	-8813

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 m-cy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Tablica 30. Bilans płatniczy (dok.)
 Table 30. Balance of payments (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	XI 2018	XI 2019	XII 2018 – XI 2019 ^a
	w mln zł <i>in million PLN</i>		
Inwestycje portfelowe – aktywa <i>Portfolio investment – assets</i>	-241	471	-806
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-651	-142	-3813
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	410	613	3007
Inwestycje portfelowe – pasywa <i>Portfolio investment – liabilities</i>	-4264	-3174	-46831
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-208	-268	1650
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	-4056	-2906	-48481
Pozostałe inwestycje – aktywa <i>Other investment – assets</i>	-2225	4399	11439
NBP <i>monetary authorities</i>	0	588	578
sektor rządowy <i>general government</i>	-15	-8	5139
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	-2301	3618	-3981
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	91	201	9703
Pozostałe inwestycje – pasywa <i>Other investment – liabilities</i>	2256	-2464	-10607
NBP <i>monetary authorities</i>	8021	463	-1049
sektor rządowy <i>general government</i>	-451	-3326	-7933
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	-7075	877	-18424
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	1761	-478	16799
Pochodne instrumenty finansowe <i>Financial derivatives</i>	-1126	-535	-7532
Oficjalne aktywa rezerwowe <i>Official reserve assets</i>	6965	-3773	24373
Saldo błędów i opuszczeń <i>Net errors and omissions</i>	-389	1853	-8700

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 m-cy.
 a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Handel zagraniczny

Foreign trade

W okresie styczeń–listopad 2019 r. obroty towarowe z zagranicą, wyrażone w złotych, wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem 2018 r. w większym stopniu po stronie eksportu niż importu. Saldo obrotów ogółem było dodatnie wobec ujemnego przed rokiem. Wzrosła wymiana z większością grup krajów, z wyjątkiem importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Obroty w cenach stałych w okresie styczeń–październik 2019 r. były wyższe niż rok wcześniej, a wskaźnik terms of trade kształtował się korzystnie.

Eksport liczony w złotych (**w cenach bieżących**) zwiększył się w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2018 r. o 5,9% do 934,0 mld zł, a import wzrósł o 3,5% do 926,0 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 8,0 mld zł (wobec minus 13,5 mld zł przed rokiem).

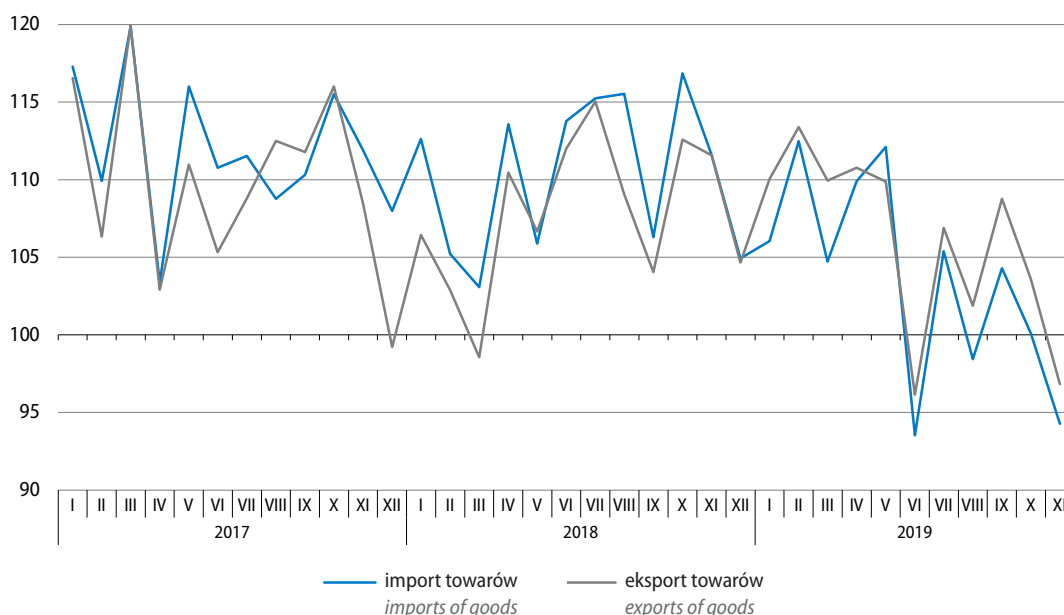
Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń–październik 2019 r. zwiększył się w skali roku o 3,7%, a import wzrósł o 2,6%. Wyższy niż przed rokiem był wolumen eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 11,4%), do krajów rozwijających się (o 4,0%) oraz krajów UE (o 3,1%). Zwiększył się wolumen towarów sprowadzanych z krajów rozwijających się (o 9,3%) oraz z krajów UE (o 0,7%), natomiast obniżył się wolumen importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 5,3%).

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) były wyższe niż w okresie dziesięciu miesięcy 2018 r. o 3,2%, a towarów importowanych wzrosły o 1,9%.

Wskaźnik terms of trade w obrotach ogółem w okresie styczeń–październik 2019 r. kształtował się na poziomie 101,3 (wobec 98,2 w analogicznym okresie 2018 r.). W wymianie z krajami UE wyniósł 101,0 (wobec 99,1 przed rokiem), z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 103,5 (w porównaniu z 85,7), a z krajami rozwijającymi się – 102,1 (wobec 98,0).

Wykres 37. Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 37. Foreign trade turnover (current prices)
corresponding period of previous year=100

Tablica 31. Obroty towarowe handlu zagranicznego

Table 31. Foreign trade turnover of goods

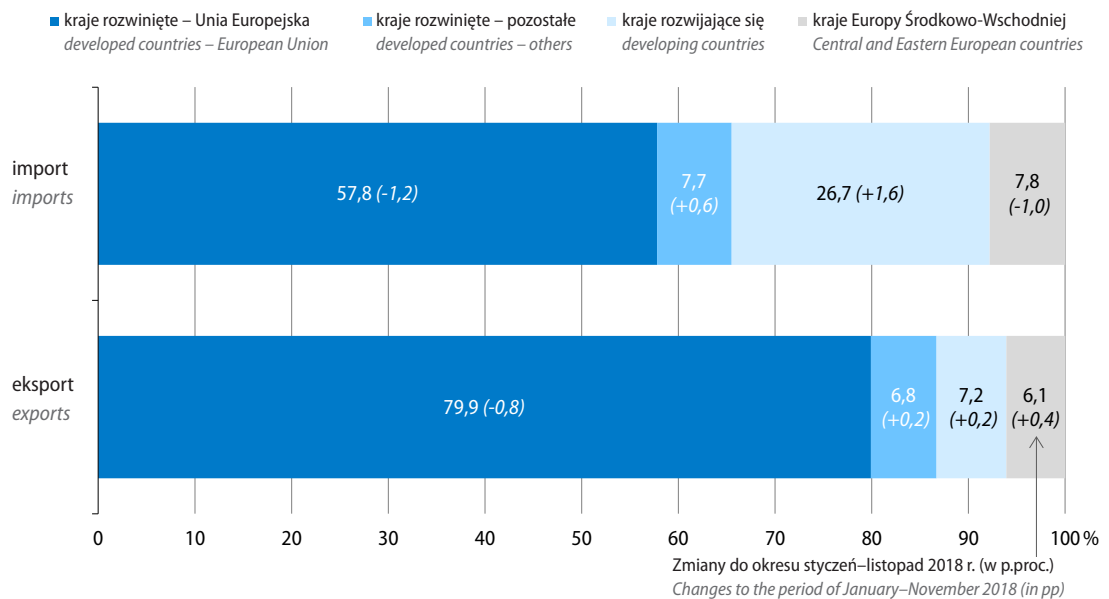
Wyszczególnienie Specification	I–XI 2019						I–XI 2018	I–XI 2019
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	I–XI 2018=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport Exports	933 981,5	217 270,1	243 927,3	105,9	104,8	99,0	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	810 269,3	188 490,6	211 637,1	105,3	104,1	98,4	87,3	86,7
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	746 381,6	173 628,0	194 948,9	104,9	103,7	98,0	80,7	79,9
w tym strefa euro <i>of which euro area</i>	536 676,2	124 847,4	140 183,3	105,1	103,9	98,2	57,9	57,5
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	66 962,1	15 579,2	17 482,3	108,1	106,9	101,0	7,0	7,2
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	56 750,1	13 200,3	14 807,9	112,7	111,5	105,4	5,7	6,1
Import^a Imports^a	926 035,1	215 442,2	241 897,5	103,5	102,3	96,7	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	606 158,8	141 016,0	158 364,1	102,5	101,3	95,7	66,1	65,5
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	534 895,6	124 435,8	139 750,0	101,3	100,2	94,7	59,0	57,8
w tym strefa euro <i>of which euro area</i>	424 774,1	98 820,8	110 984,5	100,6	99,4	94,0	47,2	45,9
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	247 218,4	57 520,9	64 554,0	110,1	108,9	103,0	25,1	26,7
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	72 658,0	16 905,3	18 979,3	92,1	91,2	86,2	8,8	7,8
Saldo Balance	7 946,4	1 827,9	2 029,8	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	204 110,5	47 474,6	53 273,0	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	211 486,0	49 192,2	55 198,9	x	x	x	x	x
w tym strefa euro <i>of which euro area</i>	111 902,1	26 026,6	29 198,8	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	-180 256,3	-41 941,7	-47 071,7	x	x	x	x	x
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	-15 907,9	-3 705,0	-4 171,4	x	x	x	x	x

a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w informacji sygnałnej o wynikach wstępnych „Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem i według krajów w okresie styczeń–listopad 2019” na stronie internetowej GUS: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/88/1/obroty_towarowe_handlu_zagranicznego_w_okresie_styczen-listopad_2019_sygnalna.pdf

a Data on imports by groups of countries are presented by country of origin. Data on imports by country of consignment are available in news releases on preliminary results ‘Foreign trade turnover of goods in total and by countries in January–November 2019’ at Statistics Poland’s website: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3285/1/91/1/foreign_trade_turnover_of_goods_in_january-november_2019.pdf

Wykres 38. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według grup krajów w okresie styczeń–listopad 2019 r.

Chart 38. Geographical structure of foreign trade turnover by the groups of countries in the period of January–November 2019

W okresie styczeń–listopad 2019 r. w strukturze geograficznej obrotów po obu stronach wymiany udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) był niższy niż rok wcześniej, a krajów rozwijających się – wyższy. Kraje Europy Środkowo-Wschodniej miały większy niż przed rokiem udział w eksporcie ogółem, a mniejszy – w imporcie ogółem.

Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się w stosunku do okresu styczeń–listopad 2018 r. o 4,9% do 746,4 mld zł, a import wzrósł o 1,3% do 534,9 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany ukształtowało się na poziomie 211,5 mld zł (wobec 183,9 mld zł w analogicznym okresie 2018 r.). Obroty z krajami UE stanowiły 79,9% wartości eksportu ogółem (spadek w skali roku o 0,8 p.proc.) oraz 57,8% wartości importu ogółem (spadek o 1,2 p.proc.).

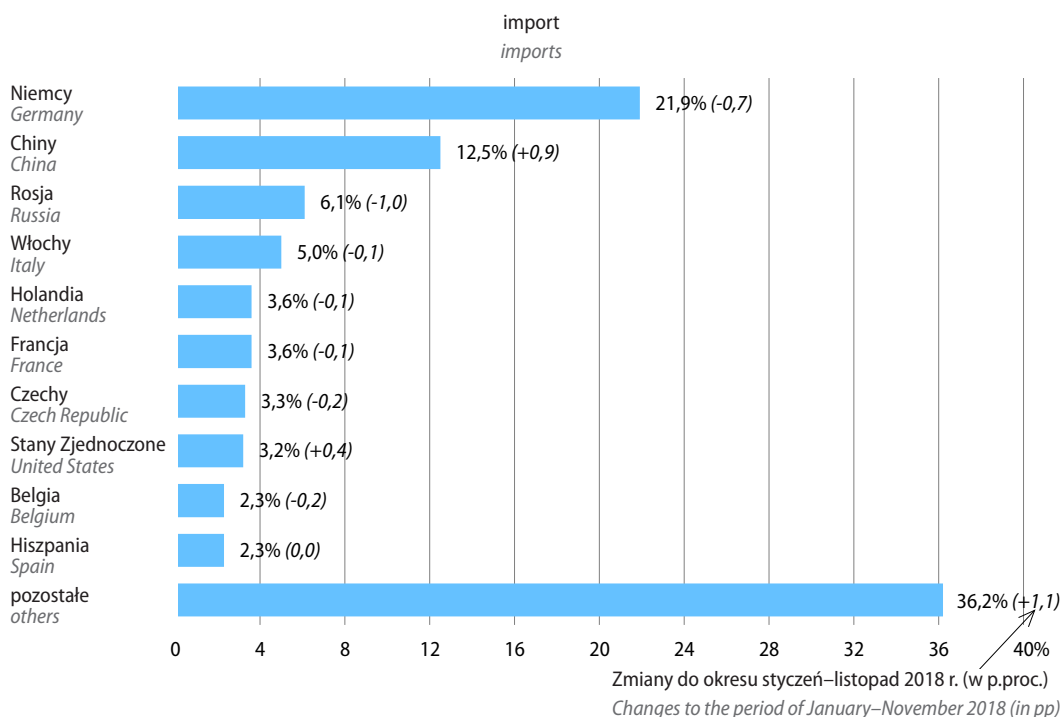
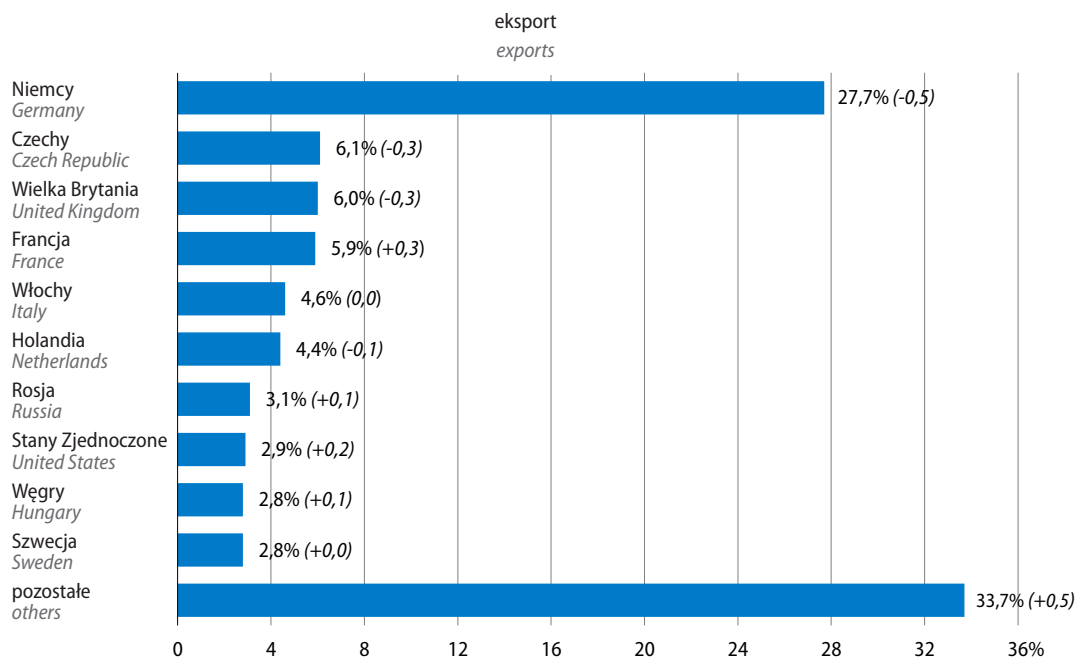
Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w skali roku po stronie eksportu o 3,8% do 258,3 mld zł, a po stronie importu utrzymała się na poziomie z 2018 r. i wyniosła 202,4 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 55,9 mld zł (wobec 46,3 mld zł w okresie styczeń–listopad 2018 r.). Udział Niemiec obniżył się w skali roku po obu stronach wymiany – w eksporcie ogółem o 0,5 p.proc. do 27,7%, a w imporcie ogółem – o 0,7 p.proc. do 21,9%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. sprzętu do telekomunikacji, urządzeń elektrycznych i nonelektrycznych typu domowego, gdzie indziej niewymienionych, ani niewłączonych oraz mebli i ich części. Zmniejszył się natomiast eksport m.in. pojazdów samochodowych do przewozu osób. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części oraz pojazdów samochodowych do przewozu osób, a obniżyła się – wyrobów z metali nieszlachetnych gdzie indziej niewymienionych oraz artykułów z tworzyw sztucznych gdzie indziej niewymienionych.

Wielka Brytania w okresie styczeń–listopad 2019 r. była naszym trzecim partnerem handlowym w eksporcie, natomiast w imporcie zajmowała jedenastą pozycję. Wartość eksportu do Wielkiej Brytanii zwiększyła się w skali roku o 1,8% do 56,1 mld zł, a wartość importu z tego kraju obniżyła się o 6,7% do 20,4 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 35,7 mld zł (wobec 33,3 mld zł w analogicznym okresie 2018 r.). Udział Wielkiej Brytanii w obrotach ogółem obniżył się nieznacznie po obu stronach wymiany i wyniósł odpowiednio 6,0% w eksporcie oraz 2,2% w imporcie.

Wykres 39. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według krajów w okresie styczeń–listopad 2019 r.

Chart 39. Geographical structure of foreign trade turnover by countries in the period of January–November 2019

W wymianie z Wielką Brytanią wg grup towarowych SITC po stronie eksportu odnotowano wzrost wartości m.in. srebra, platyny i pozostałych platynowców, maszyn do automatycznego przetwarzania danych oraz urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych typu domowego, a spadek – pojazdów samochodowych do przewozu osób. Po stronie importu zwiększyła się wartość m.in. części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych oraz preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych lub toaletowych (z wyjątkiem mydeł), a obniżyła – pojazdów samochodowych do przewozu osób oraz leków.

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w okresie styczeń–listopad 2019 r. wzrosły po stronie eksportu o 12,7% do 56,8 mld zł, a po stronie importu obniżyły się o 7,9% do 72,7 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w kwocie 15,9 mld zł (wobec minus 28,5 mld zł w analogicznym okresie 2018 r.). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem zwiększył się w porównaniu z okresem jedenastu miesięcy 2018 r. o 0,4 p.proc. do 6,1%, a w imporcie ogółem zmniejszył się o 1,0 p.proc. do 7,8%.

Rosja w rankingu naszych partnerów handlowych znalazła się na siódmej pozycji w eksporcie, a na trzeciej – w imporcie. Eksport do Rosji wzrósł o 11,1% do 29,4 mld zł, natomiast import z tego kraju obniżył się o 10,9% do 56,5 mld zł. Saldo obrotów wyniosło minus 27,1 mld zł (wobec minus 37,1 mld zł w analogicznym okresie 2018 r.). Udział Rosji w eksporcie ogółem nieznacznie zwiększył się w skali roku – z 3,0% do 3,1%, natomiast w imporcie ogółem zmniejszył się z 7,1% do 6,1%.

W obrotach z Rosją wg grup towarowych SITC w porównaniu z analogicznym okresem 2018 r. odnotowano m.in. znaczny wzrost eksportu leków, części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych oraz maszyn rolniczych, przy spadku wartości preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. nawozów, przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z minerałów bitumicznych, a zmniejszyła się – węgla oraz surowych olejów ropy naftowej.

W okresie styczeń–listopad 2019 r. obroty z krajami **rozwijającymi się** wzrosły w skali roku zarówno po stronie eksportu (o 8,1% do 67,0 mld zł), jak i importu (o 10,1% do 247,2 mld zł). Ujemne saldo pogłębiło się z minus 162,7 mld zł w analogicznym okresie 2018 r. do minus 180,2 mld zł.

Chiny w rankingu naszych partnerów handlowych zajmowały dwudzieste miejsce w eksporcie i drugie w imporcie. Eksport do tego kraju wzrósł o 25,8% do 10,1 mld zł, natomiast import z Chin zwiększył się o 11,4% do 115,6 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w kwocie 105,5 mld zł (wobec minus 95,8 mld zł w analogicznym okresie 2018 r.). Udział Chin w eksporcie ogółem wzrósł z 0,9% przed rokiem do 1,1%, a w imporcie ogółem zwiększył się z 11,6% do 12,5%.

W obrotach z Chinami wg nomenklatury SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. drewna surowego, części i akcesoriów (innych niż pokrowce, futerały i tym podobne) nadających się do stosowania wyłącznie lub głównie do maszyn oraz miedzi, przy spadku m.in. eksportu mebli i ich części. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. monitorów i rzutników, mebli i ich części oraz urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych, typu domowego, gdzie indziej niewymienionych, ani niewłączonych, natomiast obniżyła się – wózków dziecięcych, zabawek, gier i artykułów sportowych.

W wymianie towarowej ogółem wg nomenklatury SITC, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2018 r., odnotowano wzrost eksportu i importu w większości sekcji towarowych. W eksporcie największy wzrost wystąpił w sekcjach: oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne oraz napoje i tytoń, natomiast spadek obserwowano w sekcji paliwa mineralne, smary i materiały pochodne. Po stronie importu najbardziej wzrosła wartość sprowadzanych napojów i tytoniu oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, a spadła – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W strukturze towarowej obrotów po obu stronach wymiany w największym stopniu wzrósł udział sekcji maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy, a zmniejszył się – sekcji towarów przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.

Tablica 32. Dynamika i struktura obrotów ogółem według sekcji SITC
Table 32. Foreign trade indices and structure by SITC sections

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–XI 2019			I–XI 2018
	w mln zł <i>in million PLN</i>	I–XI 2018=100	struktura w % <i>structure in %</i>	
Eksport <i>Exports</i>	933 981,5	105,9	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	99 480,3	105,1	10,7	10,7
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	18 396,4	110,3	2,0	1,9
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	20 840,5	101,4	2,2	2,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels lubricants and related materials</i>	20 290,0	90,6	2,2	2,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	1 276,7	124,9	0,1	0,1
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	85 214,5	107,9	9,1	9,0
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	171 302,6	103,2	18,3	18,8
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	354 850,9	107,9	38,0	37,3
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	159 779,2	106,0	17,1	17,1
Import <i>Imports</i>	926 035,1	103,5	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	65 478,8	105,4	7,1	6,9
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	7 134,9	112,9	0,8	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	26 892,3	97,7	2,9	3,1
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels lubricants and related materials</i>	70 193,8	93,9	7,6	8,4
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	3 340,4	105,9	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	125 520,6	102,5	13,6	13,7
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	154 006,4	97,4	16,6	17,7
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	336 137,7	108,1	36,3	34,7
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	123 105,1	105,9	13,3	13,0

Tablica 33. Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (według CN)
 Table 33. Foreign trade turnover of agri-food products (by CN)

Wyszczególnienie Specification	I–XI 2019						I–XI 2018	I–XI 2019
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	I–XI 2018=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport <i>Exports</i>	124 064,1	28 862,6	32 399,0	106,3	105,2	99,4	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	65 099,8	15 144,8	16 999,9	108,4	107,3	101,5	51,4	52,5
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	38 648,6	8 991,8	10 095,4	103,3	102,2	96,6	32,1	31,2
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	18 516,2	4 307,5	4 833,9	105,0	103,9	98,3	15,1	14,9
Oleje i tłuszcze <i>Fats and oils</i>	1 799,5	418,6	469,7	110,5	109,3	103,3	1,4	1,5
Import <i>Imports</i>	82 465,8	19 187,0	21 546,2	105,4	104,2	98,5	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	34 258,8	7 970,5	8 947,0	106,6	105,4	99,7	41,1	41,5
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	23 252,6	5 410,1	6 073,8	104,4	103,2	97,5	28,5	28,2
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	21 183,7	4 929,3	5 541,5	105,0	103,7	97,9	25,8	25,7
Oleje i tłuszcze <i>Fats and oils</i>	3 770,8	877,1	983,9	103,7	102,5	96,8	4,6	4,6
Saldo <i>Balance</i>	41 598,3	9 675,6	10 852,8	x	x	x	x	x
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	30 841,0	7 174,3	8 052,9	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	15 396,0	3 581,7	4 021,6	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	-2 667,5	-621,8	-707,6	x	x	x	x	x
Oleje i tłuszcze <i>Fats and oils</i>	-1 971,3	-458,5	-514,2	x	x	x	x	x

Eksport **produktów rolno-spożywczych (według CN)** w okresie styczeń–listopad 2019 r. był o 6,3% wyższy niż przed rokiem i wyniósł 124,1 mld zł, a import wzrósł o 5,4% do 82,5 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 41,6 mld zł (wobec 38,5 mld zł w analogicznym okresie 2018 r.). Udział towarów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem wzrósł w skali roku o 0,1 p.proc. i wyniósł 13,3%, a w imporcie ogółem zwiększył się o 0,2 p.proc. do 8,9%.

Wzrosły obroty towarami rolno-spożywczymi z wszystkimi grupami krajów – najbardziej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej: po stronie eksportu o 18,7%, a po stronie importu – o 18,6%.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2018 r., zwiększył się udział dóbr inwestycyjnych (z 15,2% do 15,7%) oraz towarów konsumpcyjnych (z 25,1% do 26,1%), obniżył się natomiast udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 59,7% do 58,2%).

Wyższy niż przed rokiem był import dóbr w ramach wszystkich kategorii ekonomicznych: towarów konsumpcyjnych – o 7,7%, dóbr inwestycyjnych – o 6,9% oraz towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie – o 0,8%.

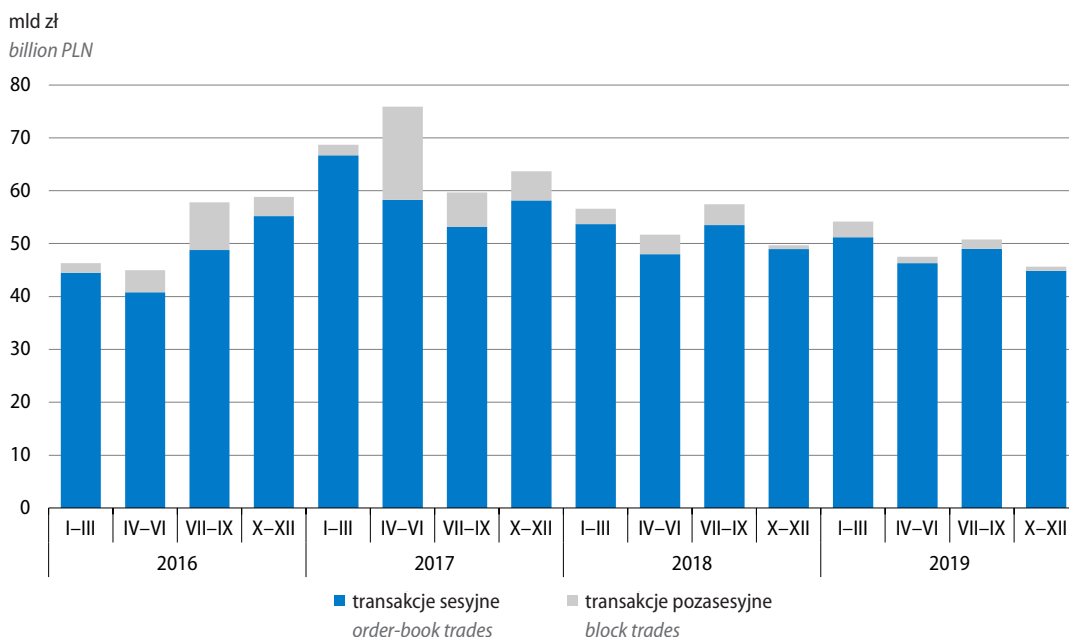
Giełdowy rynek papierów wartościowych

Stock exchange market

W 2019 r. na **Rynku Głównym** Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie debiutowało 7 spółek, 22 wycofało się i w rezultacie w końcu grudnia 2019 r. notowano 449 spółek (w tym 48 spółek zagranicznych). **Kapitalizacja** na ostatniej sesji w grudniu 2019 r. wyniosła 1103,8 mld zł (spadek o 24,7 mld zł, tj. o 2,2% w stosunku do ostatniej sesji w grudniu 2018 r.).

Łączna wartość obrotów **akcjami** w 2019 r. wyniosła 198,1 mld zł, tj. o 8,0% mniej niż w 2018 r. W systemie transakcji sesyjnych obroty zmniejszyły się o 6,3% do 191,4 mld zł, a w systemie transakcji pakietowych spadły o 39,6% do 6,7 mld zł. Wartość obrotów **prawami do akcji** wzrosła do 51,3 mln zł z 22,6 mln zł w 2018 r. Obroty **certyfiaktami inwestycyjnymi** ukształtowały się na poziomie 55,7 mln zł, tj. o 23,4% niższym niż rok wcześniej. Zwiększyły się obroty transakcji sesyjnych **produktami strukturyzowanymi** – o 48,5% do 1310,3 mln zł oraz **ETF-ami** – o 16,6% do 174,8 mln zł.

Wykres 40. Wartość obrotów akcjami w segmencie kasowym Rynku Głównego GPW
 Chart 40. Value of shares turnover for cash segment on the Main Market of the Warsaw Stock Exchange

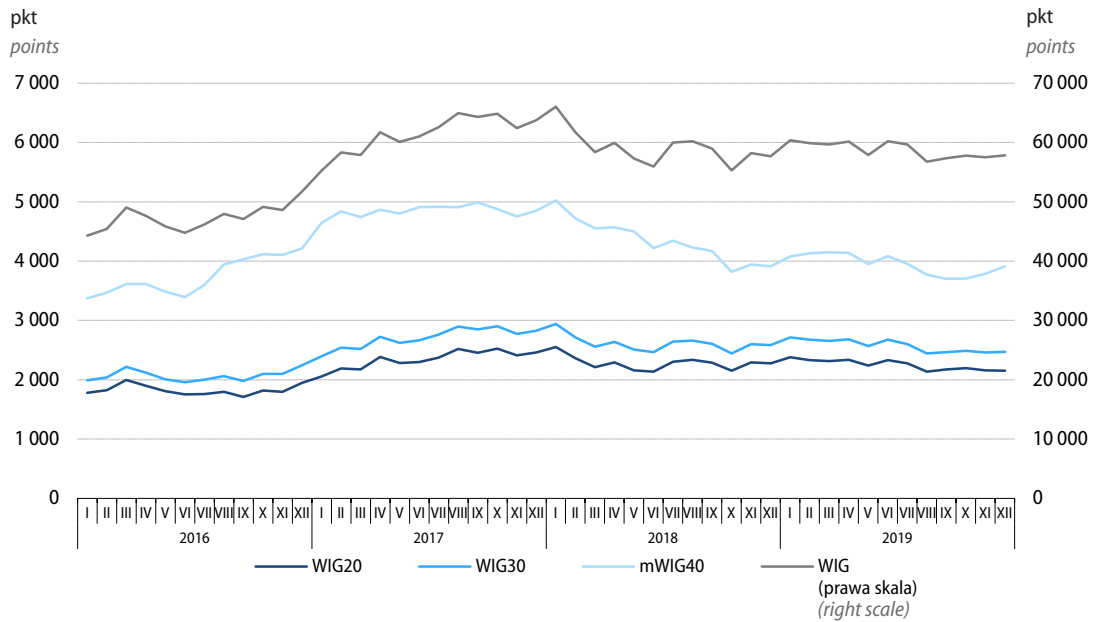
Na zamknięciu ostatniej sesji w grudniu 2019 r. indeksy WIG i WIG-Poland były wyższe niż na ostatniej sesji poprzedniego roku odpowiednio o 0,2% i o 0,3%. W sektorze dużych spółek indeks WIG20 zmniejszył się o 5,6%, a w sektorze średnich spółek indeks mWIG40 nie uległ istotnej zmianie. Wśród indeksów sektorsowych najgłębszy spadek notowano w branży paliwowej (o 18,9%) i energetycznej (o 18,6%). Największy wzrost obserwowano natomiast w sektorze informatycznym (o 42,3%) i telekomunikacyjnym (o 40,9%).

Tablica 34. Wartość indeksów giełdowych
Table 34. Values of stock indices

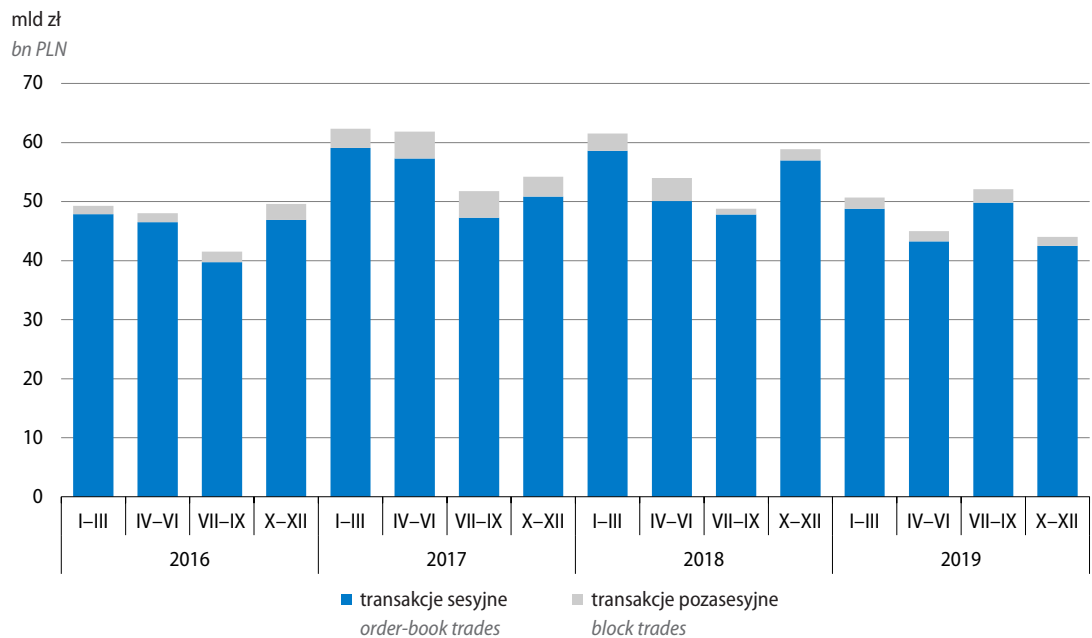
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018				2019				
	stan na zamknięcie ostatniej sesji w miesiącu <i>at the closing of the last session of the month</i>								
	III	VI	IX	XII	III	VI	IX	XII	XII 2018=100
WIG	58377,4	55954,4	58974,8	57690,5	59668,0	60187,4	57320,3	57832,9	100,2
WIG-POLAND	59533,0	57060,4	60176,5	58889,9	60917,8	61462,3	58544,6	59064,2	100,3
WIG-UKRAINE	498,1	431,3	436,3	415,1	434,4	420,4	376,7	359,2	86,5
WIG-BANKI	7841,4	7219,4	7876,3	7453,7	7586,3	7908,3	7142,2	6768,4	90,8
WIG-BUDOW	2688,2	2143,1	1895,9	1915,0	2197,2	2092,9	1880,1	2278,8	119,0
WIG-CHEMIA	13639,5	11891,5	9829,9	9350,9	11569,4	10645,2	8665,9	8391,0	89,7
WIG-NRCHOM	2202,4	2088,3	2033,9	1911,7	2213,0	2245,5	2300,7	2460,4	128,7
WIG-ENERG	2457,6	2344,5	2208,1	2410,7	2335,9	2239,3	1946,7	1961,6	81,4
WIG-INFO	1971,6	1894,2	2033,6	1991,9	2243,2	2396,2	2387,6	2834,3	142,3
WIG-LEKI	5102,9	5781,0	5863,4	5106,0	5158,2	5410,9	5345,7	5197,4	101,8
WIG-GORNIC	3509,0	3509,3	3439,6	3423,4	3864,4	3580,9	2647,4	3089,8	90,3
WIG-MEDIA	5031,1	4845,2	4524,7	4513,1	4953,9	5312,9	5205,8	5375,1	119,1
WIG-MOTO	4500,9	4332,5	4100,8	3541,0	3721,0	3695,3	3458,3	3521,7	99,5
WIG-ODZIEŻ	6886,7	6485,3	6681,3	6021,7	6513,4	5716,4	5870,4	5665,1	94,1
WIG-PALIWA	5946,6	6011,4	7362,8	7998,2	7312,8	6745,6	7260,2	6489,0	81,1
WIG-SPOŻYW	3792,6	3463,2	3441,5	3383,2	3483,8	3293,7	3124,2	3126,1	92,4
WIG-TELKOM	744,3	651,4	597,5	619,9	691,4	873,4	755,6	873,6	140,9
WIG-CEE	1014,5	1063,1	1101,4	1091,1	1133,0	1161,4	1141,4	1163,9	106,7
RESPECT	2754,8	2596,4	2725,5	2792,6	2815,7	2752,4	2481,1	2508,4	89,8
WIG30	2556,7	2464,9	2602,5	2581,5	2655,1	2675,6	2463,5	2472,2	95,8
WIG20	2210,4	2135,5	2285,1	2276,6	2312,1	2327,7	2173,3	2150,1	94,4
mWIG40	4554,9	4219,7	4169,0	3909,4	4149,5	4082,5	3701,4	3908,2	100,0
sWIG80	14179,6	12689,0	11483,6	10571,1	11897,4	11821,2	11484,0	12044,3	113,9
WIGdiv	1095,2	1045,2	1098,3	1069,6	1098,6	1053,5	1033,5	1051,1	98,3

Wartość transakcji sesyjnych **kontraktami terminowymi** w 2019 r. wyniosła 184,3 mld zł (tj. o 13,7% mniej niż w 2018 r.), a transakcji pozasesyjnych tym instrumentem – 7,5 mld zł (spadek o 22,5%). Zwiększyły się obroty **opcjami indeksowymi** w systemie transakcji sesyjnych (o 7,8% do 85,7 mln zł), przy spadku w systemie transakcji pozasesyjnych (o 57,3% do 6,1 mln zł).

Wykres 41. Indeksy giełdowe
Chart 41. Stock indices

Wykres 42. Wartość obrotów kontraktami terminowymi na Rynku Głównym GPW
Chart 42. Value of future contracts turnover on the Main Market of the Warsaw Stock Exchange

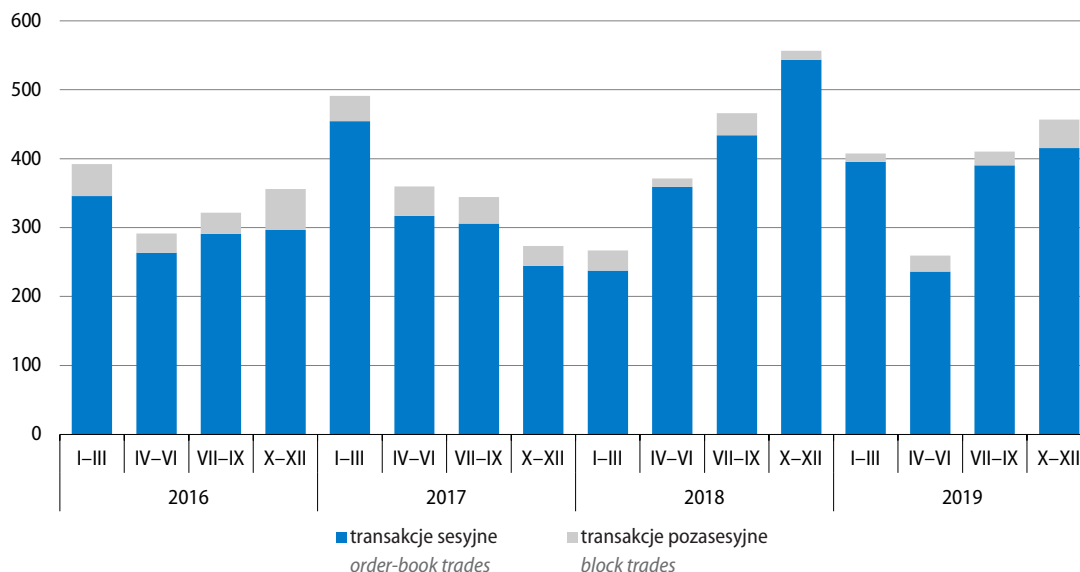

Na **rynku NewConnect** w 2019 r. debiutowało 15 spółek, a 27 wycofało się, w rezultacie na koniec grudnia 2019 r. notowano 375 spółek. **Kapitalizacja** tego rynku na ostatniej grudniowej sesji ukształtowała się na poziomie 9,7 mld zł (wzrost o 31,4% w stosunku do ostatniej sesji w grudniu 2018 r.). Wartość obrotów **akcjami** w transakcjach sesyjnych zmniejszyła się o 8,7% do 1438,0 mln zł, przy wzroście obrotów w systemie transakcji pozasesyjnych o 11,8% do 96,0 mln zł. W 2019 r. nie odnotowano obrotów **prawami do akcji i prawami poboru**. Wskaźnik NCIIndex na ostatniej sesji w 2019 r. wzrósł do 237,06 pkt z 198,72 pkt rok wcześniej.

Wykres 43. Wartość obrotów akcjami na rynku NewConnect

Chart 43. Value of shares turnover on the NewConnect

mln zł
million PLN

W ramach **rynku Catalyst** obroty obligacjami Skarbu Państwa na GPW w 2019 r. wyniosły 1049,4 mln zł, tj. o 79,5% więcej niż w 2018 r. Zwiększyły się obroty obligacjami korporacyjnymi o 9,5% do 1763,5 mln zł. Wzrosły także obroty obligacjami komunalnymi – do 26,2 mln zł z 9,3 mln zł rok wcześniej. Zmniejszyły się natomiast obroty obligacjami spółdzielczymi (o 11,4% do 19,6 mln zł) oraz obroty listami zastawnymi (o 50,9% do 12,4 mln zł).

W ramach rynku Catalyst w 2019 r. nie zanotowano obrotów obligacjami komunalnymi, spółdzielczymi oraz listami zastawnymi na **BondSpot**. Obroty obligacjami Skarbu Państwa wyniosły 17,6 mln zł (wobec 20,5 mln zł rok wcześniej), a obroty obligacjami korporacyjnymi – 20,9 mln zł (wobec 297,9 mln zł).

Sytuacja gospodarcza na świecie i w wybranych krajach

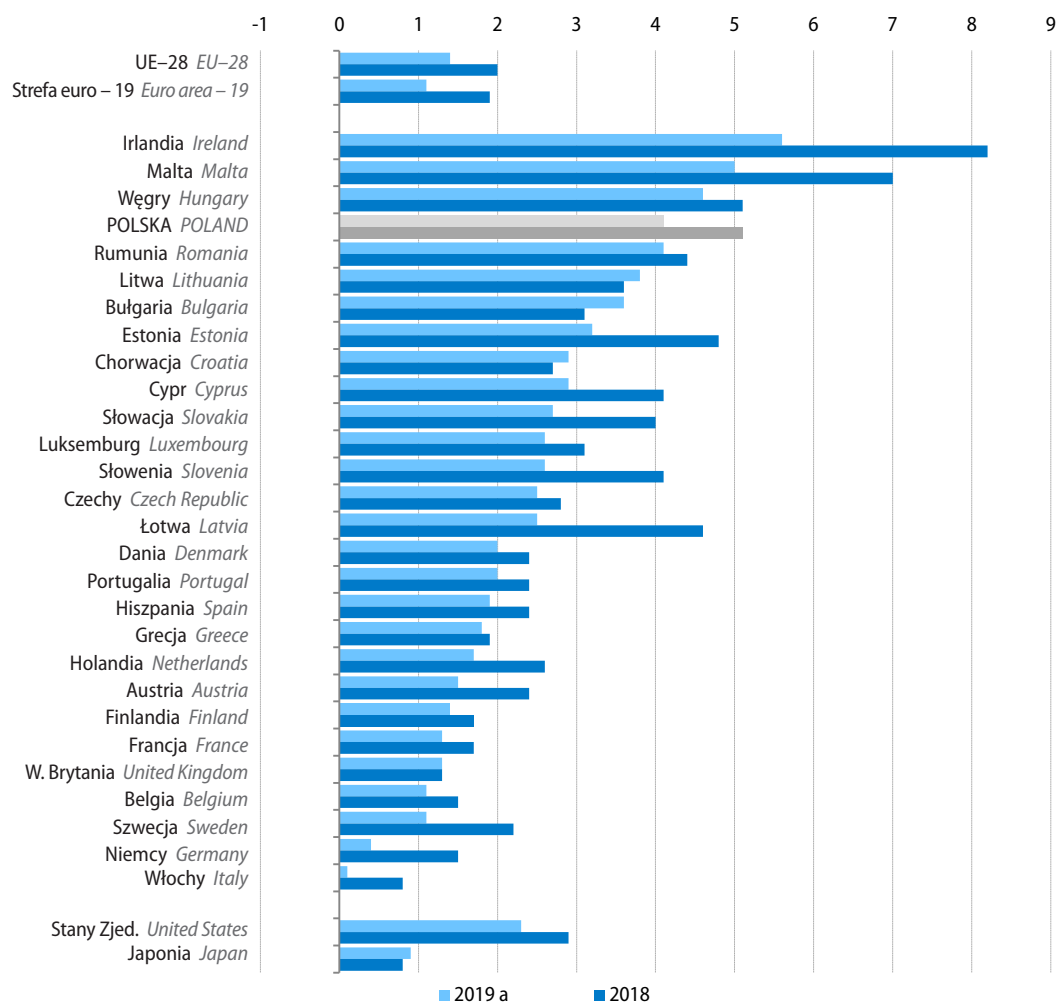
Economic situation on the world and in selected countries

Według najnowszych szacunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW)¹ wzrost globalnego **produktu krajowego brutto** w 2019 r. wyniósł 2,9% (wobec 3,6% w 2018 r.). Na tempo wzrostu gospodarczego na świecie znacząco oddziaływała wysoka dynamika PKB w rozwijających się gospodarkach azjatyckich (wzrost o 5,6%), w tym w Chinach (o 6,1%), Indiach (o 4,8%) oraz w krajach należących do ASEAN-5² (o 4,7%). W rozwijających się gospodarkach europejskich wzrost gospodarczy był słabszy niż przed rokiem (1,8% wobec 3,1%). W krajach wysokorozwiniętych PKB zwiększył się o 1,7% (wobec 2,2% w 2018 r.), w tym w strefie euro – o 1,2% (wobec 1,9% rok wcześniej). W największych gospodarkach europejskich słabszy niż w 2018 r. był wzrost produktu krajowego brutto w Hiszpanii (2,0% wobec 2,4%), we Francji (1,3% wobec 1,7%), w Niemczech (0,5% wobec 1,5%) oraz we Włoszech (0,2% wobec 0,8%), natomiast w Wielkiej Brytanii utrzymał się on na poziomie sprzed roku i wyniósł 1,3%. Tempo wzrostu PKB w Stanach Zjednoczonych było niższe niż przed rokiem (2,3% wobec 2,9% w 2018 r.), natomiast w Japonii wyższe (1,0% wobec 0,3%). Pogorszenie dynamiki gospodarczej obserwowano w Brazylii (szacowany wzrost PKB wyniósł 1,2% wobec 1,3% w 2018 r.) i Rosji (1,1% wobec 2,3%).

Według prognoz Banku Światowego³ tempo wzrostu gospodarki światowej w 2019 r. wyniosło 2,4% (wobec 3,0% w 2018 r.), a globalny PKB według parytetu siły nabywczej⁴ zwiększył się o 2,9%. W Stanach Zjednoczonych produkt krajowy brutto wzrósł o 2,3% (wobec 2,9% w 2018 r.), natomiast w Japonii oraz w strefie euro po 1,1% (wobec odpowiednio 0,8% i 1,9% rok wcześniej). Wzrost PKB prognozowany dla polskiej gospodarki wyniósł 4,3% (wobec 5,1% przed rokiem).

Według prognoz Komisji Europejskiej⁵ produkt krajowy brutto w 2019 r. w Unii Europejskiej ogółem zwiększył się w skali roku o 1,4% (wobec 2,0% w 2018 r.), w tym dla Polski o 4,1% (wobec 5,1% przed rokiem).

Wykres 44. Produkt krajowy brutto (zmiana w %, r/r, wyrównany sezonowo i dniami roboczymi)
 Chart 44. *Gross domestic product (change in %, y/y, seasonally and working days adjusted)*

a Prognoza; źródło: European Economic Forecast – Autumn 2019.
 a Forecast; source: European Economic Forecast – Autumn 2019.

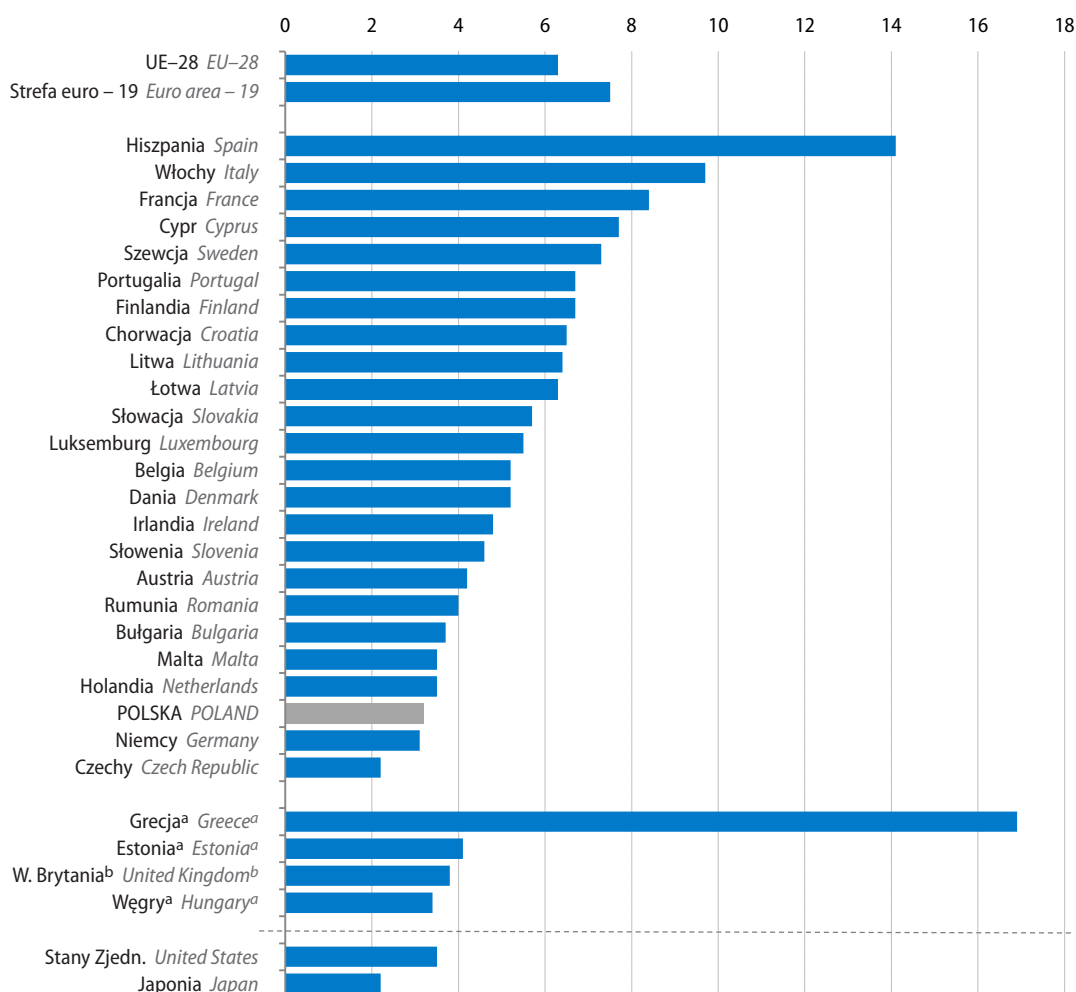
Źródło: Eurostat.
 Source: Eurostat.

Zharmonizowana stopa bezrobocia⁶ w Unii Europejskiej ogółem w listopadzie 2019 r. wyniosła 6,3% (wobec 6,6% przed rokiem). Podobnie jak w poprzednich miesiącach, najwyższą stopę bezrobocia notowano w Grecji (16,6%^a) oraz Hiszpanii (14,1%), przy czym w obu krajach była ona niższa niż rok wcześniej. Relatywnie wysokim wskaźnikiem bezrobocia charakteryzowały się także Włochy (9,7%), Francja (8,4%), Cypr (7,7%) oraz Szwecja (7,3%). Stopę bezrobocia na poziomie wyższym od przeciętnej dla UE obserwowano ponadto w Finlandii, Portugalii, Chorwacji i na Litwie (w granicach 6,7%–6,4%). Najniższy wskaźnik bezrobocia notowano w Czechach (2,2%), Niemczech (3,1%), Polsce (3,2%), Holandii i na Malcie (po 3,5%) oraz w Bułgarii (3,7%). W większości krajów UE nastąpiła poprawa na rynku pracy, najbardziej zmniejszył się w skali roku poziom bezrobocia w Bułgarii (o 1,1 p.proc.), Chorwacji (o 1,0 p.proc.) oraz w Irlandii i we Włoszech (po 0,8 p.proc.). W Polsce stopa bezrobocia obniżyła się o 0,6 p.proc. W Stanach Zjednoczonych oraz Japonii wskaźnik bezrobocia w listopadzie 2019 r. był niższy od notowanego rok wcześniej i wyniósł odpowiednio 3,5% i 2,2%.

Wykres 45. Zharmonizowana stopa bezrobocia w listopadzie 2019 r. (w %, wyrównana sezonowo)

Chart 45. Harmonized unemployment rate in November 2018 (in %, seasonally adjusted)

a Dane za III kwartał 2018 r. i 2019 r.
a Data for the 3rd quarter 2018 and 2019.

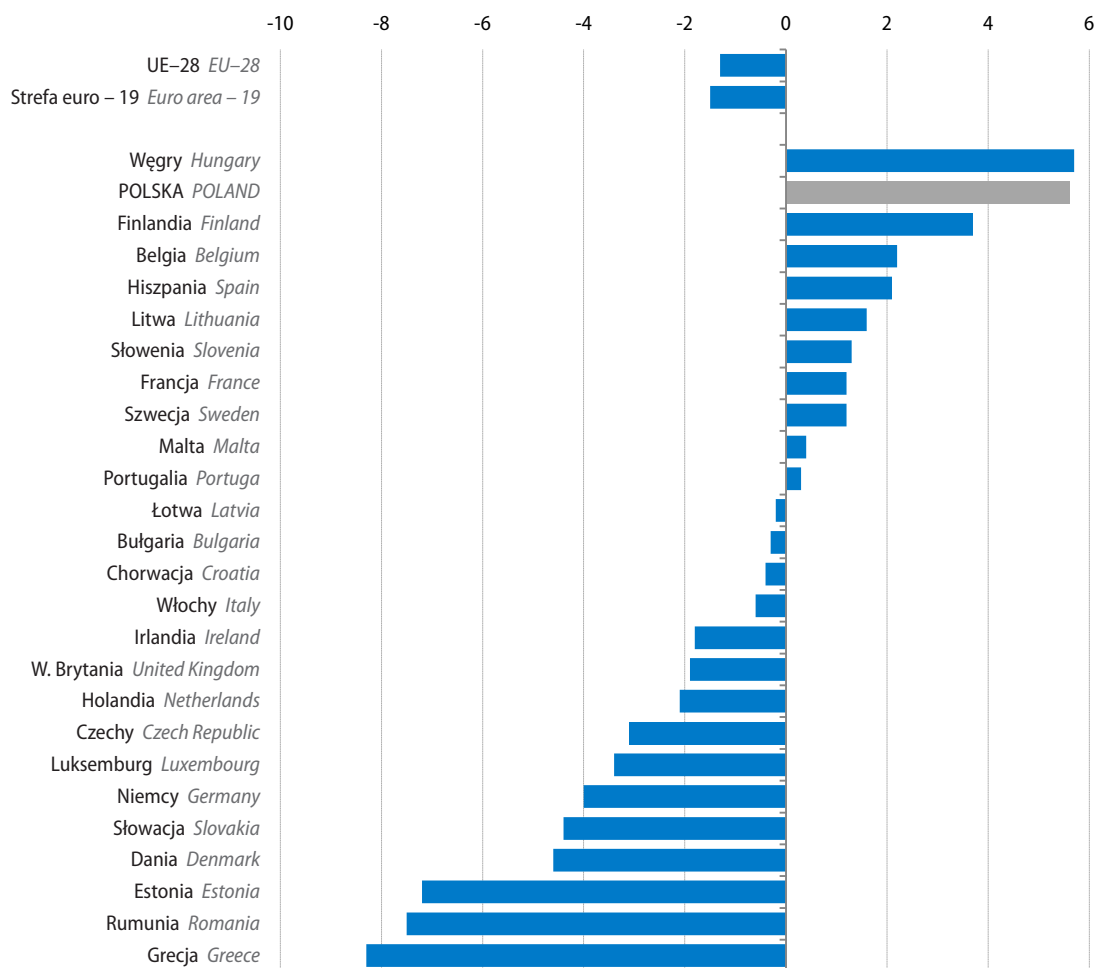
Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

⁶ Dane wyrównane sezonowo; brak danych za listopad 2019 r. dla Estonii, Grecji, Węgier i Wielkiej Brytanii, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tych krajów.

Produkcja przemysłowa⁸ w Unii Europejskiej ogółem w listopadzie 2019 r. zmniejszyła się w skali roku o 1,3% (wobec spadku o 1,9% w analogicznym okresie 2018 r.). Najbardziej obniżyła się produkcja w Grecji (o 8,3%), Rumunii (o 7,5%) i Estonii (o 7,2%). Spadek produkcji w skali roku notowano także w największych gospodarkach europejskich – w Niemczech (o 4,0%), Wielkiej Brytanii (o 1,9%) oraz we Włoszech (o 0,6%). Wzrost produkcji przemysłowej obserwowano natomiast na Węgrzech (o 5,7%) oraz w Polsce (o 5,6%), a ponadto w Finlandii (o 3,7%), Belgii (o 2,2%) i Hiszpanii (o 2,1%), a także na Litwie, w Słowenii, we Francji, w Szwecji, na Malcie i w Portugalii (w granicach 1,6%–0,3%).

Wykres 46. Produkcja przemysłowa w listopadzie 2019 r. (zmiana w %, r/r, wyrównana dniami roboczymi)

Chart 46. Industrial production in November 2019 (change in %, y/y, working days adjusted)

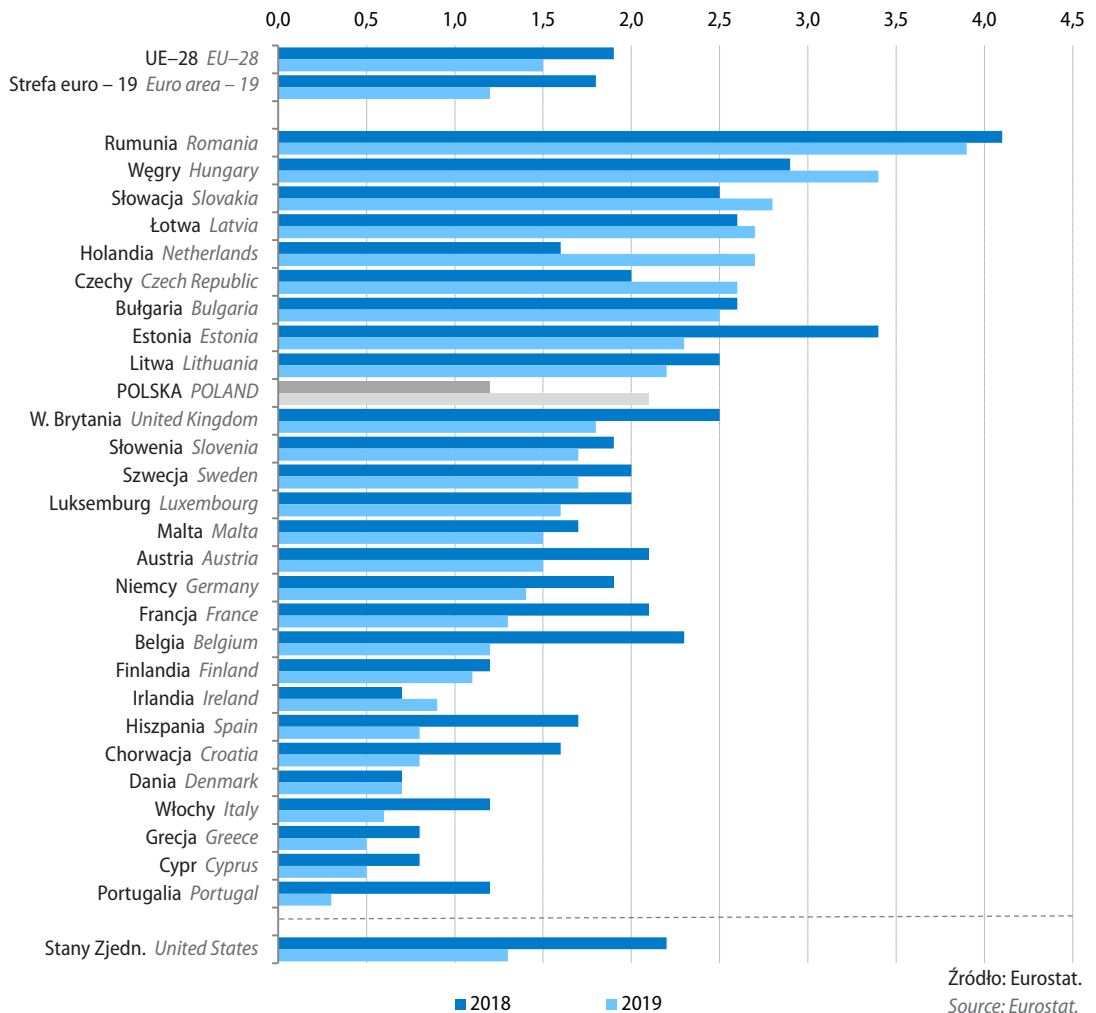
Źródło: Eurostat.
Source: Eurostat.

⁸ Dane wyrównane dniami roboczymi; brak danych dla Austrii i Cypru, przy czym wartość dla UE ogółem uwzględnia szacunki dla tych krajów.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych (HICP) w Unii Europejskiej ogółem w 2019 r. wzrosły o 1,5% w skali roku (wobec wzrostu o 1,9% w 2018 r.). Wzrost cen konsumpcyjnych notowano we wszystkich państwach członkowskich, w tym najwyższy w Rumunii (o 3,9%) oraz na Węgrzech (o 3,4%). Szybsze niż przeciętnie w UE było także tempo wzrostu cen konsumpcyjnych na Słowacji, Łotwie, w Holandii, Czechach, Bułgarii, Estonii, na Litwie, w Wielkiej Brytanii, Słowenii oraz Szwecji (w granicach 2,8%–1,7%). W Polsce w 2019 r. ceny były o 2,1% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,2% w 2018 r.). Nieznacznie wzrosły ceny towarów i usług konsumpcyjnych na Cyprze i w Grecji (po 0,5%) oraz w Portugalii (o 0,3%).

Wykres 47. Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) (zmiana w %, r/r)

Chart 47. Harmonized index of consumer prices (HICP) (change in %, y/y)

W okresie styczeń–październik 2019 r. w większości krajów Unii Europejskiej notowano wzrost wartości obrotów towarowych w handlu zagranicznym w skali roku. **Import** w największym stopniu wzrósł na Malcie (o 19,7%). Relatywnie wysoką dynamiką charakteryzowały się również Słowenia, Wielka Brytania, Portugalia, Luksemburg oraz Chorwacja (wzrost w granicach 10,3%–5,8%). Spadek wartości towarów sprowadzanych z zagranicy notowano w ośmiu krajach UE, w tym największy na Cyprze (o 7,0%). **Eksport** najbardziej wzrósł w skali roku w Irlandii (o 10,7%) oraz w Luksemburgu (o 10,1%). Znaczny wzrost eksportu obserwowano także w Słowenii, Chorwacji, Bułgarii, Danii, na Litwie, w Polsce, na Malcie oraz Węgrzech (w granicach 7,7%–5,0%). Spadek wystąpił natomiast w dwóch krajach, w tym głęboki na Cyprze (o 33,2%), a nieznaczny – w Wielkiej Brytanii (o 0,1%). W jedenastu państwach członkowskich w okresie styczeń–październik 2019 r. notowano dodatnie **saldo wymiany handlowej** – najwyższe w Niemczech (193,6 mld EUR wobec 198,6 mld EUR przed rokiem), gdzie import wzrósł o 1,7%, a eksport zwiększył się o 0,9%. Wysokie saldo obserwowano również w Irlandii (55,6 mld EUR) i Holandii (54,3 mld EUR). Największy deficyt w wymianie towarowej, podobnie jak rok wcześniej, wystąpił w Wielkiej Brytanii (minus 172,0 mld EUR) oraz we Francji (minus 62,3 mld EUR), przy czym w Wielkiej Brytanii uległ on pogłębieniu. W Polsce, przy wyższej dynamice eksportu niż importu (wzrost obrotów odpowiednio o 5,8% i o 3,4%), wymiana handlowa zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 1,2 mld EUR (wobec minus 3,3 mld EUR w okresie styczeń–październik 2018 r.).

Według danych Banku Światowego w 2019 r. **ceny surowców energetycznych** na rynkach światowych były znacznie niższe od notowanych w 2018 r. W największym stopniu obniżyła się średnia cena **gazu ziemnego** – o 37,5% do 4,8 USD za mln BTU⁹. Za tonę **węgla** trzeba było zapłacić 77,9 USD, tj. o 27,2% mniej niż przeciętnie w 2018 r., natomiast baryłka **ropy naftowej (APSP¹⁰)** kosztowała 61,4 USD, tj. o 10,2% mniej niż rok wcześniej. Spadły ceny większości podstawowych metali¹¹, w tym najbardziej **aluminium** (o 14,9%) i **cynku** (o 12,7%). Tańsze były również **olów** (o 10,9%), **miedź** (o 8,0%) oraz **cyna** (o 7,4%). Wyższe niż w 2018 r. były ceny **rud żelaza** (o 34,5%) oraz **niklu** (o 6,1%). Na rynkach zbóż w 2019 r. obserwowano wzrost cen **kukurydzy** (o 3,4%) oraz **jęczmienia** (o 1,7%); mniej płacono natomiast za **pszenicę** (o 3,9%) i **ryż** (o 0,6%). Cena **bawełny** spadła o 14,8% w skali roku. Notowano wzrost cen **złota** – za uncję tego kruszcu płacono przeciętnie 1392,5 USD (tj. o 9,7% więcej niż w 2018 r.); podrożało także **srebro**, którego uncja kosztowała 16,2 USD (tj. odpowiednio o 3,2% więcej).

Tablica 35. Ceny wybranych surowców na rynkach światowych na podstawie danych Banku Światowego (Commodity Price Data)

Table 35. Prices of selected raw materials on the world markets based on the World Bank data (Commodity Price Data)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018	2019	XII 2018	2019				2018=100
				XI	XII			
					w USD <i>in USD</i>		XI 2019=100	
Ropa naftowa (APSP) [za baryłkę] <i>Crude oil (APSP) [per barrel]</i>	68,3	61,4	54,0	60,4	63,4	104,9	117,4	89,8
Gaz ziemny [za mln BTU] <i>Natural gas [per mln BTU]</i>	7,7	4,8	8,0	5,2	4,6	89,7	57,9	62,5
Węgiel eksportowany z Australii [za tonę] <i>Coal, Australian [per tonne]</i>	107,0	77,9	101,4	67,0	66,2	98,8	65,3	72,8
Bawełna [za kilogram] <i>Cotton [per kilogram]</i>	2,0	1,7	1,9	1,7	1,7	101,3	88,2	85,2
Miedź [za tonę] <i>Copper [per tonne]</i>	6529,8	6010,1	6075,3	5860,0	6077,1	103,7	100,0	92,0
Aluminium [za tonę] <i>Aluminum [per tonne]</i>	2108,5	1794,5	1920,4	1774,8	1771,4	99,8	92,2	85,1
Rudy żelaza [za tonę] <i>Iron ore [per tonne]</i>	69,8	93,8	69,2	85,0	92,7	109,0	134,0	134,5
Cyna [za tonę] <i>Tin [per tonne]</i>	20145,2	18661,2	19259,6	16335,5	17141,1	104,9	89,0	92,6
Nikiel [za tonę] <i>Nickel [per tonne]</i>	13114,1	13913,9	10835,1	15171,8	13829,4	91,2	127,6	106,1
Cynk [za tonę] <i>Zinc [per tonne]</i>	2922,4	2550,4	2616,3	2425,5	2272,5	93,7	86,9	87,3
Ołów [za tonę] <i>Lead [per tonne]</i>	2240,4	1996,5	1972,3	2021,2	1900,5	94,0	96,4	89,1
Pszenica [za tonę] <i>Wheat [per tonne]</i>	209,9	201,7	211,3	203,2	210,9	103,8	99,8	96,1
Kukurydza [za tonę] <i>Maize [per tonne]</i>	164,4	170,1	167,4	166,3	167,0	100,4	99,7	103,4
Ryż [za tonę] <i>Rice [per tonne]</i>	420,7	418,0	404,0	421,0	432,0	102,6	106,9	99,4
Jęczmień [za tonę] <i>Barley [per tonne]</i>	125,9	128,1	119,4	114,8	114,8	100,0	96,2	101,7
Złoto [za uncję] <i>Gold [per ounce]</i>	1269,2	1392,5	1250,4	1470,8	1479,1	100,6	118,3	109,7
Srebro [za uncję] <i>Silver [per ounce]</i>	15,7	16,2	14,8	17,2	17,1	99,8	116,0	103,2

Tablice
Tables

Tablica 36. Dynamika realna produktu krajowego brutto^a
Table 36. Indices of real gross domestic product^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ^b
	rok poprzedni=100 <i>previous year=100</i>									
Spożycie <i>Final consumption expenditure</i>	102,8	102,0	100,5	100,8	102,8	102,8	103,5	104,1	104,1	104,0
w tym w sektorze gospodarstw domowych <i>of which in the households sector</i>	102,6	103,3	100,8	100,3	102,6	103,0	103,9	104,5	104,3	103,9
Akumulacja brutto <i>Gross capital formation</i>	109,4	112,8	96,1	94,2	112,8	104,9	98,0	107,9	110,1	103,0
w tym nakłady brutto na środki trwałe <i>of which gross fixed capital formation</i>	100,0	108,8	98,2	98,9	110,0	106,1	91,8	104,0	108,9	107,8
Popyt krajowy <i>Domestic demand</i>	104,2	104,2	99,5	99,4	104,8	103,3	102,3	104,9	105,3	103,8
Produkt krajowy brutto <i>Gross domestic product</i>	103,6	105,0	101,6	101,4	103,3	103,8	103,1	104,9	105,1	104,0
Wartość dodana brutto <i>Gross value added</i>	103,5	105,0	101,7	101,5	103,3	103,7	103,0	104,8	105,1	104,0
w tym: <i>of which:</i>										
przemysł <i>industry</i>	108,4	107,9	102,8	100,9	104,5	103,8	103,9	102,5	104,6	104,2
budownictwo <i>construction</i>	104,9	113,5	96,0	95,0	109,0	106,4	91,5	106,8	112,2	102,8
handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>trade; repair of motor vehicles</i>	105,2	98,1	103,4	100,2	98,9	103,3	105,0	105,9	104,6	104,7

a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego. b Wstępny szacunek.
a Annual average constant prices of previous year. b Preliminary estimate.

Tablica 37. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju
Table 37. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country

Wyszczególnienie a – 2018 b – 2019		I	II	III	IV	V	VI
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	a	6187	6197	6205	6212	6210	6222
	b	6368	6378	6394	6392	6380	6394
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	1134	1127	1092	1043	1002	968
	b	1023	1017	985	938	906	877
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	a	6,8	6,8	6,6	6,3	6,1	5,8
	b	6,1	6,1	5,9	5,6	5,4	5,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :							
w złotych	a	4588,58	4599,72	4886,56	4840,44	4696,59	4848,16
	b	4931,80	4949,42	5164,53	5186,12	5057,82	5104,46
poprzedni miesiąc=100	a	92,3	100,2	106,2	99,1	97,0	103,2
	b	93,5	100,4	104,3	100,4	97,5	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,3	106,8	106,7	107,8	107,0	107,5
	b	107,5	107,6	105,7	107,1	107,7	105,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ – analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	105,5	105,5	105,4	106,2	105,3	105,5
	b	106,6	106,2	103,9	104,8	105,3	102,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,5	100,9	103,0	102,6	102,5	102,5
	b	103,3	103,0	102,6	102,3	102,8	101,7
rolników indywidualnych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,0	100,0	100,7	100,5	100,3	100,2
	b	101,5	101,2	103,9	103,9	103,3	103,0
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,3	99,8	99,9	100,5	100,2	100,1
	b	99,8	100,4	100,3	101,1	100,2	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,9	101,4	101,3	101,6	101,7	102,0
	b	100,7	101,2	101,7	102,2	102,4	102,6
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,3	100,1	100,0	100,5	100,6	100,7
	b	99,8	100,2	100,5	101,6	101,9	102,2
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,1	99,8	100,6	100,3	101,3	100,3
	b	100,2	100,5	100,1	100,4	100,2	99,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,2	99,9	100,5	101,0	103,0	103,7
	b	102,2	102,9	102,5	102,6	101,4	100,5
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,1	100,1	100,3	100,3	100,3	100,4
	b	100,2	100,1	100,3	100,4	100,3	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,5	101,7	101,9	102,1	102,4	102,8
	b	103,6	103,7	103,7	103,8	103,7	103,7

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern economic entities employing more than 9 persons.

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2018 b – 2019
6231	6229	6225	6227	6232	6233	a Average paid employment in the enterprise sector ¹ in thousand persons
6397	6390	6386	6383	6395	6396	b
962	959	947	937	951	969	a Registered unemployed persons (end of period) in thousand persons
868	866	851	841	850	866	b
5,8	5,8	5,7	5,7	5,7	5,8	a Registered unemployment rate (end of period) in %
5,2	5,2	5,1	5,0	5,1	5,2	b
						Average monthly nominal gross wage and salary in the enterprise sector ¹ :
						in PLN
4825,02	4798,27	4771,86	4921,39	4966,61	5274,95	a
5182,43	5125,26	5084,56	5213,27	5229,44	5604,25	b
99,5	99,4	99,4	103,1	100,9	106,2	a previous month=100
101,5	98,9	99,2	102,5	100,3	107,2	b
107,2	106,8	106,7	107,6	107,7	106,1	a corresponding month of previous year=100
107,4	106,8	106,6	105,9	105,3	106,2	b
						Average monthly real gross wage and salary in the enterprise sector ¹ –
						corresponding month of previous year=100
105,1	104,6	104,7	105,7	106,3	104,9	a
104,5	104,0	104,0	103,4	102,7	102,8	b
						Average monthly real gross retirement pay and pension:
						from non-agricultural social security system
						corresponding month of previous year=100
102,4	102,7	102,7	101,9	101,2	102,8	a
101,5	101,9	102,0	101,8	101,8	101,3	b
						of farmers
						corresponding month of previous year=100
100,5	100,2	100,9	100,7	100,7	101,0	a
102,8	102,6	102,2	102,7	102,6	102,2	b
						Price indices of consumer goods and services:
						previous month=100
99,8	100,0	100,2	100,4	100,0	100,0	a
100,0	100,0	100,0	100,2	100,1	100,8	b
102,0	102,0	101,9	101,8	101,3	101,1	a corresponding month of previous year=100
102,9	102,9	102,6	102,5	102,6	103,4	b
100,6	100,5	100,7	101,1	101,1	101,1	a December of previous year=100
102,2	102,2	102,2	102,4	102,5	103,4	b
						Price indices of sold production of industry:
						previous month=100
100,1	100,0	100,5	100,5	99,6	99,0	a
100,1	100,3	100,4	99,4	99,8	100,1	b
103,4	103,0	103,0	103,2	102,8	102,1	a corresponding month of previous year=100
100,5	100,9	100,8	99,7	99,9	101,0	b
						Price indices of construction and assembly production:
						previous month=100
100,3	100,3	100,4	100,4	100,4	100,4	a
100,2	100,2	100,2	100,3	100,2	100,2	b
103,1	103,2	103,3	103,3	103,4	103,7	a corresponding month of previous year=100
103,5	103,5	103,3	103,2	103,0	102,9	b

Tablica 37. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)
Table 37. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country (cont.)

Wyszczególnienie a – 2018 b – 2019		I	II	III	IV	V	VI
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	104,1	97,7	111,2	93,2	101,4	104,2
	b	107,3	98,5	109,9	96,4	100,0	94,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,7	107,3	101,6	109,3	105,2	106,7
	b	106,0	106,9	105,6	109,2	107,7	97,4
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	42,2	103,3	132,1	101,0	112,9	120,6
	b	38,8	115,1	127,2	107,1	105,3	109,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	134,7	131,3	116,1	119,7	120,7	124,7
	b	103,2	115,1	110,8	117,4	109,5	99,3
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	15005	29926	44634	58495	70467	82786
	b	17324	32380	47425	65085	80053	94533
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):							
poprzedni miesiąc=100	a	79,5	97,2	117,9	94,1	102,2	103,5
	b	81,2	96,8	113,5	103,5	96,5	101,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,7	107,7	108,8	104,0	106,1	108,2
	b	106,1	105,6	101,8	111,9	105,6	103,7
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	8562,2	4460,8	3127,6	9325,2	9585,3	9535,5
	b	6587,4	-792,9	-4489,8	-75,1	-1935,3	-5040,4
Średnie kursy walut w zł – NBP:							
100 dolarów amerykańskich	a	341,41	337,01	341,58	341,88	361,83	368,76
	b	376,17	380,23	380,52	381,45	383,93	378,11
100 euro	a	416,36	416,83	421,01	419,48	428,20	430,54
	b	429,54	431,57	429,96	428,74	429,65	426,60
100 franków szwajcarskich	a	355,11	361,15	360,62	353,05	362,83	372,70
	b	380,33	379,75	380,19	378,60	379,78	382,00
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:							
eksport	a	74484,7	71882,0	80730,5	76642,3	78234,1	82355,7
	b	81971,6	81507,5	88760,1	84901,6	85971,5	79192,3
import	a	76630,5	74282,5	82427,2	76700,3	78075,6	84072,5
	b	81272,0	83547,9	86322,4	84296,9	87532,2	78634,5
saldo	a	-2145,8	-2400,5	-1696,7	-58,0	158,5	-1716,8
	b	699,6	-2040,4	2437,7	604,7	-1560,7	557,8

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2015 r. 3 Ceny bieżące z okresu
 1 Data concern economic entities employing more than 9 persons. 2 The average current prices from 2015. 3 The current prices from the period preceding

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2018 b – 2019	
						<i>Sold production of industry¹ (constant prices²):</i>	
94,6	100,8	103,3	109,9	96,3	88,5	a	<i>previous month=100</i>
102,8	93,9	110,8	107,9	94,2	90,6	b	
110,3	105,0	102,7	107,4	104,6	102,9	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
105,8	98,5	105,6	103,7	101,4	103,8	b	
						<i>Construction and assembly production¹ (constant prices²):</i>	
98,5	101,6	107,5	107,9	100,3	121,8	a	<i>previous month=100</i>
105,8	97,8	112,7	96,2	99,6	123,7	b	
118,7	120,1	116,5	122,5	117,0	112,3	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
106,6	102,6	107,6	95,9	95,3	96,7	b	
99423	115838	129752	148623	165093	185063	a	<i>Dwellings completed (from the beginning of year)</i>
111479	128826	145710	164788	184293	207224	b	
						<i>Retail sales of goods¹ (constant prices³):</i>	
100,2	101,2	96,1	106,6	97,2	113,2	a	<i>previous month=100</i>
102,1	100,1	95,9	107,0	97,6	114,1	b	
107,1	106,7	103,6	107,8	106,9	103,9	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
105,7	104,4	104,3	104,6	105,2	105,7	b	
-858,7	1052,2	3183,7	6476,3	11060,1	-10406,2	a	<i>State budget balance – from the beginning of year (in million PLN)</i>
-4782,9	-1980,7	-1786,3	-3192,1	-1882,3	.	b	
						<i>Average exchange rates in PLN – National Bank of Poland:</i>	
370,95	371,75	368,37	374,95	378,66	376,91	a	<i>100 USD</i>
379,59	390,67	395,35	389,35	387,45	384,43	b	
433,01	428,73	429,92	430,60	430,29	429,05	a	<i>100 EUR</i>
425,98	434,37	435,47	430,25	428,43	427,21	b	
372,63	375,66	380,86	377,23	378,08	379,75	a	<i>100 CHF</i>
384,42	398,44	399,19	391,80	390,20	390,87	b	
						<i>Foreign trade⁴ in million PLN:</i>	
78540,2	76323,4	81448,4	91405,6	89497,7	69779,6	a	<i>exports</i>
83951,7	77754,1	88596,6	94712,4	86662,1	.	b	
79702,6	79650,7	81385,5	92962,6	89181,0	75759,8	a	<i>imports</i>
83996,9	78415,0	84883,5	93062,7	84071,1	.	b	
-1162,4	-3327,3	62,9	-1557,0	316,7	-5980,2	a	<i>balance</i>
-45,2	-660,9	3713,1	1649,7	2591,0	.	b	

poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2019 r. – dane wstępne.
the surveyed period. 4 Since January 2019 – preliminary data.

Tablica 38. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Table 38. Main macroeconomic indicators

A. Unia Europejska

A. European Union

Wyszczególnienie Specification	PKB GDP			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonized unemployment rate ^a		
	2018	2019		I-X 2019	import imports	saldo balance	I-X 2018	XI 2018	2019	
		II kw. ^d 2nd quarter ^d	III kw. ^d 3rd quarter ^d						X	XI
	zmiana w % w skali roku annual change in %				w mld EUR in bn EUR			w % in %		
UE-28	2,0	1,4	1,4	.	.	.	.	6,6	6,3	6,3
Strefa euro – 19	1,9	1,2	1,2	.	.	.	.	7,9	7,5	7,5
Austria	2,4	1,7	1,5	2,6	1,8	-4,8	-5,9	4,7	4,4	4,2
Belgia	1,5	1,3	1,6	0,8	0,5	14,3	13,3	5,8	5,1	5,2
Bułgaria	3,1	3,8	3,7	5,9	-2,4	-1,3	-3,3	4,8	3,8	3,7
Chorwacja	2,7	2,4	2,8	6,0	5,8	-8,2	-7,8	7,5	6,5	6,5
Cypr	4,1	3,2	3,4	-33,2	-7,0	-4,2	-3,5	7,5	7,3	7,7
Czechy	2,8	2,8	2,5	4,5	1,6	16,6	12,3	2,0	2,2	2,2
Dania	2,4	2,6	2,3	5,8	0,5	9,1	5,0	5,3	5,2	5,2
Estonia	4,8	4,2	4,1	1,2	-0,1	-1,4	-1,5	4,5	4,2	.
Finlandia	1,7	1,4	2,2	2,2	-0,8	-0,3	-2,0	6,8	6,7	6,7
Francja	1,7	1,4	1,4	4,1	2,8	-62,3	-65,8	8,9	8,5	8,4
Grecja	1,9	2,8	2,3	1,4	3,2	-18,5	-17,5	18,6	16,6	.
Hiszpania	2,4	2,0	1,9	1,5	0,9	-29,8	-31,0	14,5	14,2	14,1
Holandia	2,6	1,6	1,8	3,0	4,0	54,3	57,0	3,5	3,5	3,5
Irlandia	8,2	5,1	5,0	10,7	-2,8	55,6	41,3	5,6	4,8	4,8
Litwa	3,6	4,0	3,6	5,8	4,0	-2,0	-2,3	5,8	6,4	6,4
Luksemburg	3,1	3,2	3,0	10,1	6,7	-5,3	-5,4	5,4	5,5	5,5
Łotwa	4,6	2,5	1,9	1,3	-0,4	-2,4	-2,6	6,9	6,1	6,3
Malta	7,0	4,8	3,6	5,5	19,7	-3,3	-2,5	3,6	3,4	3,5
Niemcy	1,5	0,3	0,5	0,9	1,7	193,6	198,6	3,3	3,1	3,1
Polska	5,1	4,1	4,1	5,8	3,4	1,2	-3,3	3,8	3,2	3,2
Portugalia	2,4	1,9	1,9	3,0	7,7	-17,3	-13,9	6,7	6,5	6,7
Rumunia	4,4	4,3	3,2	1,7	4,6	-14,3	-12,1	4,1	4,0	4,0
Słowacja	4,0	2,4 ^a	1,8 ^a	1,7	3,4	-0,2	0,8	6,1	5,7	5,7
Słowenia	4,1	2,3	2,0	7,7	10,3	0,9	1,6	4,4	4,7	4,6
Szwecja	2,2	1,0	1,7	3,1	-1,4	1,7	-3,5	6,3	6,6	7,3
Węgry	5,1	5,2	4,8	5,0	4,7	3,2	2,8	3,7	3,5	.
Wielka Brytania	1,3	1,2	1,1	-0,1	9,8	-172,0	-125,4	3,9	.	.
Włochy	0,8	0,1	0,3	2,7	-0,1	43,0	32,5	10,5	9,7	9,7

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Obejmuje sekcje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe oraz f II kw. 2019 r. g III kw. 2019 r.

a Data seasonally adjusted. b Data adjusted by working days. c Include sections: mining and quarrying; manufacturing and electricity, gas, steam and air

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych <i>Harmonized Index of Consumer Prices</i>			Produkcja przemysłowa ^{bc} <i>Industrial production^{bc}</i>			Produkcja w budownictwie ^b <i>Production in construction^b</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
XII 2018	2019		XI 2018	2019		XI 2018	2019		
	XI	XII		X	XI		X	XI	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
1,6	1,3	1,6	-1,9	-1,9	-1,3	1,5	0,9	1,4	EU-28
1,5	1,0	1,3	-2,9	-2,6	-1,5	1,2	0,9	1,4	Euro area - 19
1,7	1,2	1,8	1,6	-2,7	.	2,9	3,1	.	<i>Austria</i>
2,2	0,4	0,9	3,7	5,2	2,2	2,4	-2,6	2,4	<i>Belgium</i>
2,3	2,2	3,1	1,8	1,9	-0,3	-1,7	3,3	1,3	<i>Bulgaria</i>
1,0	0,8	1,3	-0,8	0,4	-0,4	7,1	7,0	6,9	<i>Croatia</i>
1,0	0,5	0,7	6,2	3,7	.	25,8 ^e	15,5 ^f	10,5 ^g	<i>Cyprus</i>
1,6	3,0	3,2	1,9	-0,3	-3,1	-0,2	-0,3	4,5	<i>Czech Republic</i>
0,7	0,6	0,8	3,0	0,2	-4,6	2,8	3,1	.	<i>Denmark</i>
3,3	1,8	1,8	8,1	-3,9	-7,2	20,1 ^e	3,0 ^f	-1,2 ^g	<i>Estonia</i>
1,3	0,8	1,1	1,1	1,3	3,7	4,4	0,5	0,8	<i>Finland</i>
1,9	1,2	1,6	-1,8	0,2	1,2	0,3	-1,4	1,4	<i>France</i>
0,6	0,5	1,1	5,4	0,0	-8,3	-5,5 ^e	6,6 ^f	-9,0 ^g	<i>Greece</i>
1,2	0,5	0,8	-3,4	-1,7	2,1	1,2	-0,8	-3,0	<i>Spain</i>
1,8	2,6	2,8	-0,5	0,3	-2,1	7,2	1,4	0,4	<i>Netherlands</i>
0,8	0,8	1,1	-8,9	-0,9	-1,8	17,9 ^e	4,7 ^f	3,2 ^g	<i>Ireland</i>
1,8	1,7	2,7	3,4	-2,2	1,6	17,8 ^e	8,9 ^f	5,6 ^g	<i>Lithuania</i>
1,9	1,0	1,8	-4,2	-7,1	-3,4	2,1	1,0	.	<i>Luxembourg</i>
2,5	2,0	2,1	-0,4	2,9	-0,2	10,3 ^e	0,9 ^f	5,8 ^g	<i>Latvia</i>
1,2	1,3	1,3	11,3	2,0	0,4	7,7 ^e	18,7 ^f	18,6 ^g	<i>Malta</i>
1,7	1,2	1,5	-4,5	-5,9	-4,0	-1,1	2,6	4,8	<i>Germany</i>
0,9	2,4	3,0	5,3	3,6	5,6	17,0	-4,1	-0,3	Poland
0,6	0,2	0,4	-3,0	-2,2	0,3	3,2	1,7	1,7	<i>Portugal</i>
3,0	3,8	4,0	3,9	-3,5	-7,5	-1,3	27,6	24,0	<i>Romania</i>
1,9	3,2	3,2	2,6	-4,0	-4,4	6,2	-2,4	-9,6	<i>Slovakia</i>
1,4	1,4	2,0	2,2	2,6	1,3	19,5	-3,2	-8,4	<i>Slovenia</i>
2,2	1,8	1,7	1,3	-1,7	1,2	-1,1	3,1	4,5	<i>Sweden</i>
2,8	3,4	4,1	3,2	6,4	5,7	27,3	20,5	6,8	<i>Hungary</i>
2,1	1,5	1,3	-1,0	-0,4	-1,9	0,9	-0,2	0,0	<i>United Kingdom</i>
1,2	0,2	0,5	-2,8	-2,4	-0,6	0,6	2,7	-3,4	<i>Italy</i>

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. e III kw. 2018 r.

conditioning supply. d Data seasonally adjusted and adjusted by working days. e 3rd quarter 2018. f 2nd quarter 2019. g 3rd quarter 2019.

Tablica 38. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (dok.)
Table 38. Main macroeconomic indicators (cont.)
B. OECD i wybrane kraje świata
B. OECD and selected countries of the world

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	PKB ^{ab} <i>GDP^{ab}</i>			Handel zagraniczny <i>Foreign trade</i>				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a <i>Harmonized unemployment rate^a</i>		
				eksport <i>exports</i>	import <i>imports</i>	saldo <i>balance</i>				
	2018	2019		I-X 2019		I-X 2018	XI 2018	2019		
		II kw. <i>2nd quarter</i>	III kw. <i>3rd quarter</i>					X	XI	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>				w mld USD <i>in bn USD</i>				w % <i>in %</i>		
OECD	2,3	1,6	1,6	-2,8	-3,2	-527,3	-582,8	5,2	5,1	5,1
w tym:										
Australia	2,7	1,6	1,7	6,7	-6,0	49,0	23,3	5,1	5,3	5,2
Chile	4,0	2,0	2,8	-8,2	-6,0	2,8	4,5	7,2	7,1	.
Islandia	4,6	1,4	1,7	-5,2	-13,8	-1,2	-1,8	2,8	3,5	3,6
Izrael	3,4	3,1	3,4	-4,7	-0,7	-19,4	-17,7	4,1	3,5	3,9
Japonia	0,8	0,8	1,9	-4,6	-2,9	-13,5	-3,2	2,5	2,4	2,2
Kanada	2,0	1,9	1,7	-1,4	-1,5	-6,2	-6,6	5,6	5,5	5,9
Korea Południowa	2,7	2,1	2,0	-10,4	-5,8	34,4	61,2	3,8	3,5	3,6
Meksyk	2,0	0,1	-0,2	3,1	-1,0	4,2	-11,3	3,4	3,6	3,5
Norwegia	1,3	1,2	0,6	-18,1	-1,4	13,1	31,0	3,7	3,8	.
Nowa Zelandia	3,2	2,1	2,3	-0,8	-3,1	-2,7	-3,5	4,0 ^c	3,9 ^d	4,2 ^e
Stany Zjednoczone	2,9	2,3	2,1	-1,0	-0,9	-716,3	-722,1	3,7	3,6	3,5
Szwajcaria	2,8	0,3	1,0	2,8	-0,2	31,1	25,1	4,4 ^c	4,3 ^d	4,5 ^e
Turcja	2,8	-1,3	0,5	3,0	-12,1	-24,0	-50,9	11,3 ^c	13,9 ^d	14,2 ^e
Białoruś	3,1	0,5	1,4	-3,6	0,1	-4,5	-3,5	.	4,4 ^d	3,9 ^e
Brazylia	1,3	1,1	1,2	-5,2	-0,7	38,2	47,5	.	.	.
Chiny	6,6	6,2	6,0	-1,5	-5,2	362,4	299,0	.	.	.
Indie	7,4	5,0	4,7	0,3	-5,0	-137,0	-159,3	.	.	.
Południowa Afryka	0,8	1,0	0,2	-4,6	-5,7	1,4	0,5	27,2 ^c	28,7 ^d	28,8 ^e
Rosja	2,3	0,9	1,6	-4,9	0,4	140,6	159,4	4,8 ^c	4,6 ^d	4,6 ^e
Ukraina ^f	3,3	4,6	4,1	7,4	7,1	-8,5	-8,0	.	.	.

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane na podstawie SNA 2008. c III kw. 2018 r. d II kw. 2019 r. e III kw. 2019 r. f Dane nie obejmują czasowo okupowanego

U w a g a. Przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu i OECD dokonano w Departamencie Ź r ó ł o: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, GUS – dane pobrano w dn. 23.01.2020 r.

a Data seasonally adjusted. b On the basis of SNA 2008. c 3rd quarter 2018. d 2nd quarter 2019. e 3rd quarter 2019. f. Excluding the temporarily occupied territory

N o t e. Data concerning foreign trade were computed on the basis of data extracted from the Eurostat and OECD databases in the Statistical Products Department S o u r c e: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, Statistics Poland – data were downloaded on 23.01.2020.

Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI) <i>Consumer Price Index (CPI)</i>			Produkcja przemysłowa ^a <i>Industrial production^a</i>			Produkcja w budownictwie ^a <i>Production in construction^a</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
XII 2018	2019		XI 2018	2019		XI 2018	2019		
	XI	XII		X	XI		X	XI	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
2,4	1,8	.	0,7	-1,9	.	1,5	-0,4	.	OECD
									<i>of which:</i>
1,9 ^c	1,6 ^d	1,7 ^e	2,9 ^c	2,4 ^d	2,7 ^e	0,1 ^c	-6,4 ^d	-3,3 ^e	Australia
2,6	2,8	3,0	1,7	-3,5	-1,8	-9,0	.	.	Chile
3,7	2,7	2,0	.	.	.	.	.	.	Iceland
0,8	0,3	0,6	-1,7	6,2	.	.	.	.	Israel
0,3	0,5	.	0,1	-6,2	-6,1	-3,5	-0,5	.	Japan
2,0	2,2	2,2	2,5	-2,4	.	-4,2	2,4	.	Canada
1,3	0,2	0,7	0,0	-2,2	-0,2	-10,6	.	.	South Korea
4,8	3,0	2,8	.	.	.	-6,1	-8,8	-3,2	Mexico
3,5	1,6	1,4	2,2	-5,8	-0,7	3,8 ^c	4,6 ^d	3,7 ^e	Norway
1,9 ^c	1,7 ^d	1,5 ^e	0,4 ^c	1,0 ^d	1,1 ^e	1,2 ^c	4,1 ^d	5,0 ^e	New Zealand
1,9	2,1	2,3	4,1	-1,0	-0,7	1,1	3,1	4,1	United States
0,7	-0,1	0,2	0,3 ^c	.	.	0,0 ^c	-2,8 ^d	-0,9 ^e	Switzerland
20,3	10,6	11,8	-5,9	4,0	4,9	.	.	.	Turkey
5,6	5,0	4,7	.	.	.	.	.	.	Belarus
3,7	3,3	4,3	-1,1	1,0	-0,7	-1,0	.	.	Brazil
1,9	4,5	4,5	.	.	.	.	.	.	China
5,2	8,6	.	0,1	.	.	.	.	.	India
4,4	3,6	.	.	.	.	-8	-2,1	-21,1	South Africa
4,3	3,5	3,0	3,5	2,6	1,7	.	.	.	Russia
9,8	5,1	4,1	-0,4	-5,0	-7,5	9,1	14,0	18,1	Ukraine ^f

terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.

Opracowań Statystycznych GUS.

of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol.

of Statistics Poland.